

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี
ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา

ปริญญานิพนธ์
ของ
บุปผาชาติ อุปลัมภันรากร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
เมษายน 2546

793 310711

บ ๖41ก

ร.3

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี
ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา

บทคัดย่อ

ของ

บุปผาชาติ อุปถัมภ์นรากร

10 ต.ค. 2546

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา

เมษายน 2546

-๒ ๒๒๕๘๘๑ ร.3

บุปผาชาติ อุปถัมภ์นรากร. (2546). *การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ตามทัศนะของอาจารย์ และนักศึกษา*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนานรงค์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ 5 ด้าน คือ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล 2) เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามประสบการณ์สอน และสถาบันราชภัฏที่สังกัด และ 3) เปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย อาจารย์ 19 คน และนักศึกษา 282 คน ในปีการศึกษา 2545 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของไลเคิร์ท สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. อาจารย์มีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นด้านการจัดหลักสูตร และด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

2. นักศึกษามีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

3. อาจารย์ที่มีประสบการณ์สอน 1 - 5 ปี, 6 - 10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ อาจารย์ที่สังกัดสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา สถาบันราชภัฏจันทรเกษม และสถาบันราชภัฏธนบุรี มีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

4. นักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัน มีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการจัดหลักสูตร นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทักษะแตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีทักษะแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทักษะแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการจัดผู้สอน นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทักษะแตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีทักษะแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทักษะแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทักษะแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทักษะแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

INSTRUCTIONAL MANAGEMENT OF DRAMATIC ARTS SUBJECTS
IN THE BACHELOR DEGREE PROGRAM OF RAJABHAT INSTITUTE
RATTANAKOSIN GROUP AS PERCEIVED BY INSTRUCTORS AND STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
BUBPACHART AUPATUMNARAKORN

Persented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University
April 2003

Bubpachart Aupatumnarakorn. (2003). *Instructional Management of Dramatic Arts Subjects in the Bachelor Degree Program of Rajabhat Institute Rattanakosin Group as Perceived by Instructors and Students*. Master thesis, M.Ed. (Higher Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assist. Prof. Dr.Achara Wattananarong, Asssit. Prof. Dr.Suchada Suthummaraksa.

The purposes of this study were 1) to investigate instructional management of Dramatic Arts Subjects in the Bachelor Degree Program of Rajabhat Institute Rattanakosin Group as perceived by Instructors and students in overall and five aspects; curriculum, instructors, teaching methods and learning activities, buildings and instructional media, and assessment and evaluation, 2) to compare the perceptions of instructors who had different teaching experiences and who worked at different institutes on instructional management in overall and each aspect, and 3) to compare the perceptions of students who studied in different class levels on instructional management in overall and each aspect. The samples consisted of 19 instructors and 282 students in the academic year 2002. The instrument used in data collection was a Likert's type with five - rating scale questionnaire. Percentage, arithmetic mean, standard deviation, a one - way analysis of variance statistic and Scheffe's test were used for data analysis.

The results revealed that :

1. Instructors rated instructional management in overall and each aspect at a high level. When each aspect was considered, it was found that instructors, teaching methods and learning activities, and assessment and evaluation were rated at a high level. However, curriculum and buildings and instructional media were rated at a moderate level.

2. Students rated instructional management in overall and each aspect at a high level. When each aspect was considered, it was found that curriculum, instructors, teaching methods and learning activities, and assessment and evaluation were rated at a high level but buildings and instructional media was rated at a moderate level.

3. There was no significant difference among the perceptions of instructors who had work Experience 1 - 5 years, 6 - 10 years and 10 more years on instructional management in overall and each aspect. Moreover, there was no significant difference among the perceptions of instructors who worked at Rajabhat Institute Suan Sunandha, Rajabhat Institute Chandrakasem, Rajabhat Institute Chandrakasem and Rajabhat Institute Dhonburi in overall and each aspect.

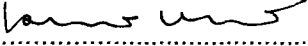
4. There was a significant difference among the perceptions of students who studied in different class levels on instructional management in overall at the level of .05. When each aspect was considered, it was found that there was a significant difference between the perceptions of the first year students and the second year and fourth year students, the second year students and the third year students, and the third year students and the fourth year students in the aspect of curriculum at the level of .05. There was a significant difference between the perceptions of the first year students and the second year and fourth year students, the second year students and the third year students, and the third year students and the fourth year students in the aspect of instructors at the level of .05. There was a significant difference between the perceptions of the first year students and the third year and fourth year students in the aspect of teaching methods and learning activities at the level .05. And there was a significant difference between the perceptions of the first year students and the third year and the fourth year students in the aspect of assessment and evaluation at the level of .05.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

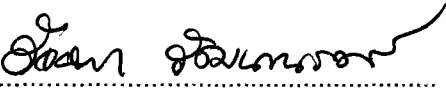
การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏ
กลุ่มรัตนโกสินทร์ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา

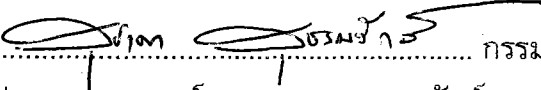
ของ
นางบุปผาชาติ อุปถัมภ์นรากร

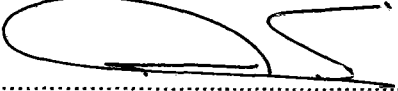
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

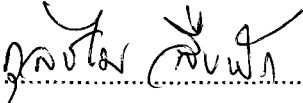

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร หะวานนท์)
วันที่ 30 เดือน เมษายน พ.ศ.2546

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนางรงค์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญริมา)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์กุลชไม สืบพัก)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนางรงค์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา ข้อคิด คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไข สิ่งบกพร่องต่าง ๆ และเป็นกำลังใจอันมีค่ายิ่งสำหรับผู้วิจัย ตั้งแต่เริ่มศึกษาค้นคว้า จนกระทั่ง สำเร็จเป็นงานวิจัยที่สมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และอาจารย์กุลชไม สืบพัก กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ซึ่งได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะที่ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมวรพงษ์ อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา รองศาสตราจารย์ชมนาด กิจขันธ์ อาจารย์นาฏยา สุวรรณทรัพย์ และอาจารย์กุลชไม สืบพัก ที่กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ทรงคุณค่ายิ่ง ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจค่าความ เที่ยงตรงของเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ อาจารย์และนักศึกษา สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา สถาบันราชภัฏ จันทรเกษม สถาบันราชภัฏธนบุรี และสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ที่ได้กรุณาให้ความ ร่วมมือตอบแบบสอบถาม และทุกท่านที่ไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมด ที่เป็นส่วนหนึ่งที่ ช่วยเหลือให้การสนับสนุนและให้กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงได้จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นการบูชา พระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครู อาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่าน และปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ ก็ด้วยกำลังใจที่ได้รับจาก คุณวราศักดิ์ อุปถัมภ์นรากร และ ด.ช.ปุณณรัตน์ อุปถัมภ์นรากร ที่เป็นกำลังใจสำคัญ คอยชื่นชมความสำเร็จของผู้วิจัยด้วยความห่วงใย ทำให้ผู้วิจัยทำ ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนประสบความสำเร็จ

บุปผาชาติ อุปถัมภ์นรากร

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	7
	ความสำคัญของการวิจัย.....	7
	ขอบเขตของการวิจัย.....	7
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
	สมมติฐานการวิจัย.....	9
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
	ความหมายและความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน.....	10
	แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน.....	12
	ด้านการจัดหลักสูตร.....	12
	ด้านการจัดผู้สอน.....	24
	ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน.....	27
	ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน.....	30
	ด้านการวัดและประเมินผล.....	33
	การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตร	
	ปริญญาดรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์.....	35
	ความสำคัญของวิชานาฏศิลป์และการละคร.....	35
	หลักสูตรวิชานาฏศิลป์และการละคร.....	36
	การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร.....	37
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	48
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
	การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล.....	52
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	82
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	82
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	82
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
อภิปรายผล.....	85
บรรณานุกรม.....	100
ภาคผนวก.....	111
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	131

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของวิชัย วงษ์ใหญ่.....	17
2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์.....	22
3 คณะและวุฒิการศึกษาในสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์.....	46

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนอาจารย์และนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถาบันที่สังกัด และชั้นปีที่ศึกษา.....	48
2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรอิสระ.....	56
3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์ที่มี ต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตร ปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์โดยรวมและ ในแต่ละด้าน.....	57
4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์ที่มี ต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตร ปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดหลักสูตร เป็นรายข้อ.....	58
5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์ที่มี ต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตร ปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดผู้สอน เป็นรายข้อ.....	60
6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์ที่มี ต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตร ปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านวิธีสอนและ กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นรายข้อ.....	61
7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์ที่มี ต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตร ปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านอาคารสถานที่ และสื่อการเรียนการสอน เป็นรายข้อ.....	62
8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์ที่มี ต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตร ปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการวัดและ ประเมินผล เป็นรายข้อ.....	63

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
9 คำคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์โดยรวมและในแต่ละด้าน.....	64
10 คำคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดหลักสูตรเป็นรายข้อ.....	65
11 คำคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดผู้สอนเป็นรายข้อ.....	67
12 คำคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นรายข้อ.....	68
13 คำคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน เป็นรายข้อ.....	69
14 คำคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายข้อ.....	70
15 คำคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ จำแนกตามประเภทการณ์การสอน โดยรวมและในแต่ละด้าน.....	71

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
16 คำคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ จำแนกตามสถาบันที่สังกัด โดยรวมและในแต่ละด้าน.....	72
17 การเปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามประสบการณ์การสอน.....	73
18 การเปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง.....	74
19 คำคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	75
20 การเปรียบเทียบความแตกต่างของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	76
21 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์โดยรวม จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่.....	77
22 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดหลักสูตร จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่.....	78

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
23	การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดผู้สอน จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่.....	78
24	การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่.....	79
25	การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่.....	79

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถานการศึกษาชั้นสูงของสังคม มีจุดมุ่งหมายสำคัญในการจัดการศึกษา มุ่งพัฒนาคนให้ได้คนที่มีคุณภาพ ปัจจุบันการพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างรวดเร็วควบคู่ไปกับวิวัฒนาการความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสรรพวิทยาการความรู้ ความเจริญก้าวหน้าของประชาชาติย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาของคนในชาติ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์หลักของการพัฒนาให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาศักยภาพทุกด้าน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเกิดความสงบสุขในสังคม กระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง และสามารถที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มีสติปัญญา ตลอดจนเป็นพลเมืองดีของสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544 : 40) การจัดการศึกษาในแต่ละระดับมีจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์แตกต่างกันไปและ การศึกษาระดับอุดมศึกษาถือว่าเป็นการศึกษาระดับสูงสุด เป็นการมุ่งพัฒนาคนเข้าสู่อาชีพในสาขาวิชาต่าง ๆ ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาย่อมถือว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ในศาสตร์ที่ศึกษาอย่างเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพได้ตามสมควร และสามารถเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศ (วิจิตร ศรีสะอ้าน. 2518 : 11)

สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยหลักสากลมีภารกิจหลัก 4 ด้าน คือ 1) การสอน 2) การวิจัย 3) การให้บริการทางวิชาการ และ 4) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สำหรับภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมนั้นนับว่า เป็นภารกิจที่สำคัญ เพราะศิลปวัฒนธรรมเป็นเครื่องแสดงถึงอารยธรรมของชาติ ชาติใดไม่มีศิลปวัฒนธรรมเป็นของตนเอง ชาตินั้นได้ชื่อว่าไม่มีความเจริญเทียบเท่าชาติอื่น นอกจากนี้ศิลปวัฒนธรรมยังเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และความภาคภูมิใจของคนในชาติ อีกทั้งเป็นเครื่องมือที่จะพาไปสู่การพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติด้วย การพัฒนาชาติให้เกิดผลดีนั้น จะต้องพัฒนาศิลปวัฒนธรรมของชาติควบคู่ไปด้วยเสมอ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จะต้องร่วมมือกันในการดำเนินการศึกษา ค้นคว้า ปรับปรุง พัฒนา ทำนุบำรุง ส่งเสริม เผยแพร่ และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติให้ดำรงอยู่ต่อไป

วิชานาฏศิลป์จัดเป็นศาสตร์ที่สำคัญสาขาหนึ่งของศิลปวัฒนธรรมไทย แสดงออกถึงความเป็นอารยธรรมที่เจริญมั่นคงของชาติไทยที่สืบทอด พัฒนาและส่งเสริมกันมาตั้งแต่อดีตกาล (ทวีศักดิ์ เสนาณรงค์. 2531 : คำนำ) ดังที่พลตรีหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช กราบบังคมทูลต่อองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อคราวเสด็จเป็นองค์ประธานในการสัมมนาเรื่องนาฏศิลป์ไทย เมื่อวันที่ 14 - 15 มีนาคม 2534 ณ สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่า “นาฏศิลป์ของไทยนี้เป็นสมบัติที่ใหญ่โตมหาศาล แต่เป็นสมบัติที่กำลังหลุดลอยจากตัวเราไป ตัวเราแต่ก่อนเป็นคนใหญ่เป็นตัวใหญ่เก็บสิ่งเหล่านี้ไว้ได้เหมือนสิ่งเล็กน้อยใส่กระเป๋าวีก็ได้อีก ไม่สูญหายไปไหน แต่คราวนี้ปริมาณมันใหญ่โตขึ้นมา เรากำลังจะจุดไว้ไม่ไหว เห็นสภาพทรัพย์สินสมบัติของเรากำลังปลิวออกจากตัว และเราซึ่งพยายามรักษานาฏศิลป์ตัวเล็กลง ๆ” (วัลย์วิภา บุรุษรัตนพันธ์. 2534 : 13) จากการกราบบังคมทูลดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความห่วงใยของบุคคลที่ชื่นชม ที่รัก และเห็นคุณค่าผูกพันกับศิลปะเหล่านี้มาช้านานว่าเรากำลังจะสูญเสียมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญนี้ไปในเวลาไม่ช้า หากไม่มีการปลุกกระตุ้นความรู้สึกและจิตสำนึกให้เกิดความรักความหวงแหน ในอันที่จะอนุรักษ์ศิลปะนี้ไว้ ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการอนุรักษ์นาฏศิลป์ไทย ไม่ว่าจะเป็นครูผู้สอนศิลปินของกรมศิลปากร นักศึกษาที่เรียนสาขานาฏศิลป์ ในทุกสถาบัน หรือแม้กระทั่งประชาชนชาวไทยทุกคน ย่อมมีบทบาทสำคัญที่จะต้องช่วยกันอนุรักษ์ศิลปะด้านนี้

วิชานาฏศิลป์ไทยเป็นวิชาหนึ่งที่มีส่วนในการสร้างเสริมคุณภาพพลเมืองดังที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายของการเรียนนาฏศิลป์ไทยของสภาสถาบันราชภัฏว่า เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด มีอารมณ์รื่นเริงแจ่มใสและเชื่อมความสัมพันธ์ในหมู่คณะ นอกจากนั้นในหลักสูตรระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้จัดแบ่งวิชาออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2534 : 6 - 7) ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยได้รวมวิชานาฏศิลป์เข้าไว้ด้วย เพราะเชื่อว่ามีส่วนสำคัญในการที่จะสร้างลักษณะนิสัยของเยาวชนให้เป็นผู้มีจิตใจอ่อนโยน รักในงานด้านศิลปะ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้วยเหตุนี้วิชานาฏศิลป์ไทยจึงมีปรากฏในหลักสูตรตั้งแต่ระดับประถมศึกษาขึ้นไปจนถึงระดับอุดมศึกษา

ในปัจจุบัน ได้มีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรนาฏศิลป์ ระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพและมหาวิทยาลัยนเรศวร ส่วนสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และสถาบันราชภัฏ โดยแต่ละสถาบันมีการจัดการศึกษา กำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นของตนเอง ชื่อเรียกของหลักสูตรและสาขา

วิชาแตกต่างกัน บางหลักสูตรเป็นหลักสูตรที่มีการพัฒนาปรับปรุงแล้ว บางหลักสูตรเป็นหลักสูตรใหม่ ระยะเวลาเรียนแตกต่างกัน มีทั้งหลักสูตร 4 ปี และหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรส่งผลถึงผลผลิต คือสมรรถภาพของบัณฑิตแตกต่างกัน เนื่องจากไม่มีเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรวิชาชีพนาฏศิลป์ดังเช่นวิชาชีพอื่น ๆ เช่น ดนตรี พยาบาล เป็นต้น

สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีจุดมุ่งหมายผลิตบัณฑิตเพื่อสนองความต้องการของสังคมและท้องถิ่น โดยผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาชีพครูและสาขาวิชาการอื่น มีจำนวน 41 สถาบัน สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ หมายถึงสถาบันราชภัฏที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 สถาบัน ได้แก่ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สถาบันราชภัฏธนบุรี สถาบันราชภัฏพระนคร และสถาบันราชภัฏจันทรเกษม ปัจจุบันหลักสูตรของสถาบันราชภัฏ แบ่งเป็น 4 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการศึกษา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ และสาขาวิชาการบริหารธุรกิจ สาขาวิชาที่เปิดสอนในสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ปีการศึกษา 2545 มีดังนี้ (สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์. 2545 : 8 - 11)

1. สาขาวิชาการศึกษา ระดับปริญญาตรี (ค.บ) เปิดสอนวิชาต่างๆดังนี้ การศึกษาปฐมวัย การประถมศึกษา การวัดผลการศึกษา การศึกษาพิเศษ เกษตรกรรม ธุรกิจศึกษาคหกรรมศาสตร์ คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ศึกษา จิตวิทยาและการแนะแนว ดนตรีศึกษา (ไทย) ดนตรีศึกษา(สากล) นาฏศิลป์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมการศึกษา ฟิสิกส์ ชีววิทยา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ทั่วไป ศิลปศึกษา สุขศึกษา และสังคมศึกษา
2. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับอนุปริญญา (อ.วท.) เปิดสอนวิชาต่าง ๆ ดังนี้ ไฟฟ้า(อิเล็กทรอนิกส์) และ อิเล็กทรอนิกส์(คอมพิวเตอร์)
3. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับปริญญาตรี (วท.บ.) เปิดสอนวิชาต่างๆ ดังนี้ เกษตรศาสตร์ คหกรรมศาสตร์ทั่วไป คณิตศาสตร์ เคมี ชีววิทยาประยุกต์ ฟิสิกส์ วิทยาการคอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร วิทยาศาสตร์ความปลอดภัย วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม สถิติประยุกต์ สุขศึกษา เทคโนโลยีเซรามิกส์ เทคโนโลยีการพิมพ์ และออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
4. สาขาวิชาศิลปศาสตร์ ระดับปริญญาตรี (ศศ.บ.) เปิดสอนรายวิชาต่างๆ ดังนี้ นิเทศศาสตร์ นิเทศศาสตร์(วิทยุและโทรทัศน์) นิเทศศาสตร์(การประชาสัมพันธ์) นิเทศศาสตร์(วารสารศาสตร์) นิเทศศาสตร์ (การโฆษณา) บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาษาไทย นาฏศิลป์และการละคร ดนตรี (ดนตรีไทย) ดนตรี (ดนตรีสากล) ภาษาฝรั่งเศสธุรกิจ ภาษาอังกฤษ ภาษาอังกฤษธุรกิจ รัฐประศาสนศาสตร์ จิตวิทยา วัฒนธรรมศึกษา (ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น) การพัฒนาชุมชนศิลปกรรม ศิลปกรรม (ออกแบบนิเทศศิลป์) ศิลปกรรม (ออกแบบประยุกต์ศิลป์) อุตสาหกรรมท่องเที่ยว อุตสาหกรรมท่องเที่ยว (ภาษาฝรั่งเศส) อุตสาหกรรมท่องเที่ยว (ภาษาญี่ปุ่น) อุตสาหกรรมท่องเที่ยว (ภาษาจีน)

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว (ธุรกิจท่องเที่ยว) อุตสาหกรรมท่องเที่ยว (ธุรกิจโรงแรม) อุตสาหกรรมท่องเที่ยว (ธุรกิจบริการขนส่ง) และ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว (ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร)

5. สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ ระดับปริญญาตรี (บธ.บ.) เปิดสอนรายวิชาต่าง ๆ

ดังนี้ เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ (ธุรกิจระหว่างประเทศ) เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ (ธุรกิจการเงินการธนาคาร) การบริหารธุรกิจ (การบริหารทรัพยากรมนุษย์) การบริหารธุรกิจ (ธุรกิจการเงินการธนาคาร) การบริหารธุรกิจ (การบัญชี) การบริหารธุรกิจ (การตลาด) การบริหารธุรกิจ (คอมพิวเตอร์ธุรกิจ) การบริหารธุรกิจ (ธุรกิจบริการ) การบริหารธุรกิจ (ธุรกิจระหว่างประเทศ) และการจัดการทั่วไป

วิชานาฏศิลป์เป็นแผนการเรียนหนึ่งในโปรแกรมวิชานาฏศิลป์ของสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ และมีโปรแกรมวิชานาฏศิลป์และการละครในสาขาวิชาศิลปศาสตรบัณฑิตด้วย การจัดการศึกษาแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับอนุปริญญา ปริญญาตรีและปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) สถาบันราชภัฏได้เปิดสอนวิชานาฏศิลป์และการละครโดยกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ.2532 ของทบวงมหาวิทยาลัย นักศึกษาทั้ง 2 สาขา คือ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ และสาขาวิชาศิลปศาสตรบัณฑิตจะเรียนหมวดวิชาดังต่อไปนี้ หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะด้าน และหมวดวิชาเลือกเสรี การเรียนการสอนจะแตกต่างกันในหมวดวิชาเฉพาะด้าน กล่าวคือ นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์จะต้องเรียนกลุ่มวิชาชีพครู รวมทั้งออกฝึกสอน ส่วนนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตรบัณฑิตจะเรียนกลุ่มวิชาวิทยาการจัดการ รวมทั้งการฝึกงาน โดยนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์จะต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตร 129 - 149 หน่วยกิต สาขาวิชาศิลปศาสตร 143 - 144 หน่วยกิต ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์จะได้รับวุฒิปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (นาฏศิลป์) นักศึกษาที่จบหลักสูตรนี้ประกอบอาชีพเป็นครูสอนนาฏศิลป์ ส่วนสาขาวิชาศิลปศาสตรบัณฑิตจะได้รับวุฒิปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (นาฏศิลป์และการละคร) มุ่งให้ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์หรืออาชีพอิสระอื่น ๆ (สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์. 2545 : 8 - 11)

การจัดการเรียนการสอนสาขาวิชานาฏศิลป์และการละครในระดับปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผล เท่าที่ผ่านมาสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา เป็นสถาบันราชภัฏแห่งแรกที่จัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร เมื่อปี พ.ศ.2531 สถาบันราชภัฏจันทรเกษมเปิดสอนในปี พ.ศ.2533 และสถาบันราชภัฏธนบุรีเปิดสอนในปี พ.ศ.2542 ในระยะเริ่มต้นสถาบันราชภัฏทั้ง 3 แห่ง มีอาจารย์ผู้สอน 2 - 3 คน โดยรับผู้จบการศึกษาที่มีวุฒิปริญญาตรีบัณฑิตนาฏศิลป์ชั้นสูง จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ เนื่องจากขณะนั้นมีเพียงสถาบันเดียวที่ผลิตบุคลากรทางด้านนาฏศิลป์ ต่อมาอาจารย์เหล่านี้ได้เรียนเพิ่มเติมเพื่อปรับวุฒิ แต่ไม่ตรงสาขาวิชาที่สอน ปัจจุบัน

มีอาจารย์ที่มีวุฒิตรงตามสาขาและไม่ตรงสาขา และอาจารย์ที่มีวุฒิทางด้านนาฏศิลป์สากลและการแสดง

ในระยะเวลา 14 ปีที่ผ่านมา สถาบันราชภัฏทั้ง 3 แห่ง มีอาจารย์ผู้สอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ปฏิบัติหน้าที่ผู้สอนและอาจารย์ส่วนใหญ่มีความชำนาญ เชี่ยวชาญ และประสบการณ์ทางด้านวิชาชีพนาฏศิลป์และการละครโดยตรง ปัจจุบันอาจารย์ผู้สอนต้องสอนตามหลักสูตร ความพึงพิถันในการฝึกหัดปฏิบัติจึงทำได้น้อย อีกทั้งผู้สอนมีอายุมากขึ้น ทำให้เกิดผลกระทบ รวมทั้งทักษะและฝีมือในการแสดงของผู้เรียน ในส่วนของการศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์และการละคร การเรียนการสอนเรียนรายวิชาต่าง ๆ เรียนตามลำดับความยากง่าย โดยเริ่มเรียนจากรายวิชาพื้นฐานของวิชานาฏศิลป์และการละครที่เป็นวิชาพื้นฐานเบื้องต้นไปสู่การเรียนที่มีความยากและซับซ้อนยิ่งขึ้นตามลำดับ จนถึงขั้นออกแสดงได้ส่งผลให้นักศึกษาในแต่ละชั้นปี ได้รับประสบการณ์การเรียนการสอนที่หลากหลายแตกต่างกันมา โดยลำดับ อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละครยังประสบปัญหาหลายประการ ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์อาจารย์และนักศึกษา (มาลัย นิลพงษ์; อารยา เหลืองประเสริฐ; สุชาดา ไสยสมบัติ; เบญจพร คำป้อม; ศิริพร สัตยา; ศากุล เมืองสาคร; วิชา สันธนาประสิทธิ์; วิมลพรรณ แจ่มประยูร; ลัคนา เรืองนนท์; และกุลชไม สืบพิภ. 2545 : สัมภาษณ์) พบว่า

ด้านการจัดหลักสูตร พบว่าเนื้อหาของหลักสูตรวิชานาฏศิลป์และการละคร บางรายวิชามีเนื้อหาซ้ำซ้อน ซึ่งจากการสัมมนาปรับปรุงหลักสูตร พ.ศ.2536 ได้มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงหลักสูตร แต่ก็ยังไม่ได้มีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมและมีข้อเสนอแนะให้แยกสาขาวิชาเอกระหว่างนาฏศิลป์ไทย และการละครสากลออกจากกันให้ชัดเจน นอกจากนี้เนื้อหาของหลักสูตรควรเน้นภาคปฏิบัติให้มากขึ้น และควรปรับให้เข้ากับความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อประโยชน์แก่นักศึกษาในการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ

ด้านการจัดผู้สอน พบว่า ไม่ได้จัดผู้สอนตามวุฒิการศึกษา อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาและความชำนาญทางด้านนาฏศิลป์ไทย แต่ต้องสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชานาฏศิลป์ตะวันตก การละคร การแสดง อุปกรณ์ ฉาก แสง สี เสียง นอกจากนี้ จำนวนผู้สอนที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาเฉพาะสาขาไม่เพียงพอ ค่าตอบแทนน้อย หากประกอบอาชีพอิสระ หรือทำงานเอกชนจะได้รับค่าตอบแทนมาก นอกจากนี้ การจัดผู้สอนที่มีสุขภาพไม่แข็งแรงให้สอนรายวิชาที่มีภาคปฏิบัติ บางครั้งทำให้การสอนผิดพลาด เพราะจำทำไม่ได้ เป็นผลทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจในการเรียน ทำให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร นอกจากนี้อาจารย์เพียงบางส่วนเท่านั้นที่มีโอกาสไปฝึกอบรม สัมมนา เพิ่มพูนความรู้ แต่อาจารย์อีกส่วนหนึ่งไม่มีโอกาสได้พัฒนาความรู้ความสามารถได้เท่าเทียมกัน

ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า วิธีการสอนวิชานาฏศิลป์เน้นการเรียนรู้จากผู้สอนเป็นสำคัญ ในการสอนภาคปฏิบัติอาจารย์ใช้วิธีสาธิตทำรำนให้นักศึกษารำตาม นักศึกษาบางคนเข้ามาเรียนเพราะพ่อแม่ชอบ แต่ตนเองไม่มีใจรักทางด้านนี้และไม่มีความถนัด ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ทำให้เรียนไม่ทันและเกิดความเบื่อหน่าย นอกจากนี้ นักศึกษาบางคนได้รับการคัดเลือกให้ปฏิบัติกิจกรรมการแสดงเพื่อช่วยงานของสถาบันเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ไม่สามารถเข้าเรียนได้เต็มเวลาตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ เมื่อไม่สามารถเข้าเรียนในชั่วโมงเรียนพร้อมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนคนอื่น ผู้เรียนต้องติดตามเนื้อหาการเรียนและฝึกฝนภาคปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งอาจมีผลต่อการเรียนได้ การเรียนวิชานาฏศิลป์และการละครโดยมากจะเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี และนักศึกษาบางคนที่ไม่ได้รับ การคัดเลือกให้แสดงอาจารย์ควรจัดกิจกรรมเสริมความรู้และทักษะนอกห้องเรียน เพื่อจะได้ฝึกทักษะและมีความชำนาญ

ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน พบว่าตำราทางด้านนาฏศิลป์มีน้อยมาก ไม่มีการบันทึกทำร่าเป็นตำราให้นักศึกษามีความรู้ เข้าใจตรงกัน นักศึกษาบางคนจดบันทึกช่วยจำทำร่าตามความเข้าใจของตนเป็นหลัก นอกจากนี้ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ใช้สอน ไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย โดยเฉพาะสถานที่เรียนขาดอุปกรณ์ที่จะช่วยส่งเสริมให้การเรียน นาฏศิลป์และการละครบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ม้วนเทปเพลงมีไม่ครบ ไม่เพียงพอ และไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน สถานที่เรียนไม่เพียงพอ มีนักศึกษามาก ห้องฝึกปฏิบัติควรแยกเฉพาะสาขาเป็นห้องนาฏศิลป์ไทย ห้องนาฏศิลป์สากล

ด้านการวัดและประเมินผลพบว่า การวัดผลทางด้านนาฏศิลป์เน้นภาคปฏิบัติ เน้นเฉพาะภาคปฏิบัติในเรื่องความรู้และความจำ ซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ในการวัดผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิลวรรณ วรรณสี (2541 : 517) เกี่ยวกับการวัดผลของวิทยาลัย นาฏศิลป์ และพบว่า การวัดผลใช้ผู้สอนเป็นหลักไม่มีเกณฑ์มาตรฐานในการวัด รวมทั้งส่วนใหญ่ เน้นเฉพาะความรู้ทางด้านความจำ ส่วนทางด้านทฤษฎียังไม่มีการจัดทำหรือสร้างข้อสอบ มาตรฐาน

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้สอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ของสถาบันราชภัฏ มีความสนใจศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคาร สถานที่และสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษา ในครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนและต่อสถาบันราชภัฏในการปรับปรุงการเรียนการสอน และการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

2. เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามประสบการณ์การสอน และสถาบันราชภัฏที่สังกัด

3. เปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามระดับชั้นปี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยนี้จะประโยชน์ต่ออาจารย์ และผู้บริหารของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ในการนำผลการวิจัยไปพิจารณาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละครให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ที่สอนในสาขาวิชานาฏศิลป์และการละครในปีการศึกษา 2545 จำนวน 19 คน และนักศึกษาที่กำลังศึกษาวิชานาฏศิลป์และการละคร สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ อยู่ในชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 301 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของประชากรที่ทำการศึกษา ประกอบด้วย

2.1.1 อาจารย์ที่สอนวิชานาฏศิลป์และการละคร จำแนกตามประสบการณ์การสอน ได้แก่ 1 – 5 ปี 6 – 10 ปี และมากกว่า 10 ปี

2.1.2 อาจารย์ที่สอนสาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร จำแนกตามสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ได้แก่ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา สถาบันราชภัฏจันทรเกษม และสถาบันราชภัฏธนบุรี

2.1.3 นักศึกษาจำแนกตามระดับชั้นปีที่ศึกษา แบ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร 5 ด้าน คือ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วิชานาฏศิลป์และการละคร หมายถึง วิชาที่ศึกษาเนื้อหาที่เกี่ยวกับวิชานาฏศิลป์และการละคร ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง วิชาที่ครอบคลุมรายวิชาต่าง ๆ ของวิชาเอกนาฏศิลป์และการละคร หลักสูตรปริญญาตรีตามโครงสร้างหลักสูตรของสถาบันราชภัฏ ซึ่งกำหนดให้เรียนไม่น้อยกว่า 144 หน่วยกิต

2. ทักษะ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึงความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชา นาฏศิลป์และการละครของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ใน 5 ด้าน คือ

2.1 ด้านการจัดหลักสูตร หมายถึง การจัดหลักสูตรวิชานาฏศิลป์และการละคร ได้แก่ มาตรฐานของหลักสูตร โครงสร้าง เนื้อหาวิชาของหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร และการประเมินหลักสูตร

2.2 ด้านการจัดผู้สอน หมายถึง การจัดผู้สอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ได้แก่ อัตราส่วนระหว่างจำนวนอาจารย์กับจำนวนนักศึกษาที่เรียนในแต่ละรายวิชา การเลือกอาจารย์ที่มีคุณสมบัติและวุฒิการศึกษาตรงตามเกณฑ์คุณสมบัติที่โปรแกรมวิชาและสถาบันกำหนด และมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน

2.3 ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง เทคนิควิธีการที่ผู้สอนใช้สอน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะประสบการณ์ไปสู่ผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งในชั้นเรียน และนอกชั้นเรียน การมอบหมายงาน การจัดกิจกรรมร่วมหลักสูตร

2.4 ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน หมายถึง การใช้วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน สื่อต่าง ๆ ที่ช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพ รวมถึงอาคารสถานที่ ห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จ

2.5 ด้านการวัดผลและประเมินผล หมายถึง วิธีการวัดและประเมินผล ตลอดจนการดำเนินการต่าง ๆ ของผู้สอนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

3. สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ หมายถึง สถาบันราชภัฏที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 สถาบัน ได้แก่ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สถาบันราชภัฏธนบุรี สถาบันราชภัฏพระนคร และสถาบันราชภัฏจันทรเกษม รวมเรียกว่า สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึงสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ที่เปิดสอนวิชาเอกนาฏศิลป์และการละคร หลักสูตรปริญญาตรี ได้แก่ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา สถาบันราชภัฏจันทรเกษม และสถาบันราชภัฏธนบุรี

4. อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนในสถาบันอุดมศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ผู้สอนที่ทำหน้าที่สอนวิชานาฏศิลป์และการละคร กำลังปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ในปีการศึกษา 2545

5. นักศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี 4 ปี ในชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ในปีการศึกษา 2545

สมมติฐานการวิจัย

1. อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

2. อาจารย์ที่ปฏิบัติงานในสถาบันราชภัฏต่างกัน มีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

3. นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ต่างกัน มีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ตามสาระสำคัญดังนี้

1. ความหมายและความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน
2. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
 - 2.1 ด้านการจัดหลักสูตร
 - 2.2 ด้านการจัดผู้สอน
 - 2.3 ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 2.4 ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน
 - 2.5 ด้านการวัดและประเมินผล
3. การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์
 - 3.1 ความสำคัญของวิชานาฏศิลป์และการละคร
 - 3.2 หลักสูตรวิชานาฏศิลป์และการละคร
 - 3.3 การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร

1. ความหมายและความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน

ความหมายของการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเป็นงานสำคัญ และเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากทุกสถาบันการศึกษา มีจุดหมายให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ มีจริยธรรมคุณธรรม เป็นที่ต้องการของสังคม ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของการศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จของผู้บริหาร เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 87) ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินการทุกชนิดเพื่อจะส่งเสริม พัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนของสถานศึกษาให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่างงานที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์หรือนักศึกษา ดังที่ บรรจง พงศ์ศาสตร์ (2536 : 2) กล่าวว่า การกำหนดนโยบายการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารควรกระตุ้นครู อาจารย์ให้ความสนใจบรรยากาศทางวิชาการเพิ่มมากขึ้น หามาตรการต่าง ๆ มาเร่งให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง รู้จักหาเทคนิค หรือกระบวนการเรียนที่เหมาะสมกับนักศึกษามาช่วย

เสริมการสอน ผู้บริหารต้องช่วยครูในเรื่องการเพิ่มประสบการณ์ เทคนิคการถ่ายทอดความรู้ ให้ครูอาจารย์มีทักษะในการสอน และ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534 : 18 - 19) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนผู้บริหารต้องดำเนินการที่เกี่ยวกับการแสวงหาจุดประสงค์ของการจัดการศึกษาออกมาให้ชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางให้บุคลากรได้ปฏิบัติ ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรเป็นอย่างดี แนะนำให้ครูรู้จักใช้ และประมวลการสอน ทำโครงการสอน รู้วิธีการจัดตารางสอน เพื่อจัดรายวิชาต่าง ๆ ได้เหมาะสม ส่วน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 16) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับการบริหารทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนและ อภิชัย กุลชา (2536 : 3) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่อาจารย์ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความสามารถเพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ รวมทั้งการจัดกิจกรรมที่สนับสนุนการเรียนการสอน การเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักศึกษาในด้านวิชาการ

จากความหมายทั้งหมดที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนเป็นการจัดกิจกรรมทางวิชาการของสถาบันการศึกษาที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้

ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน

นิพนธ์ กิณาวงศ์ (2523 : 67 - 74) กล่าวว่า หน้าที่ของสถานศึกษา คือการให้ความรู้ทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นสำคัญ แต่การที่สถานศึกษาจะสามารถทำหน้าที่นี้สมบูรณ์ก็ต่อเมื่อผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับงานวิชาการ และเข้าใจขอบเขตของงานเป็นอย่างดี งานที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา คืองานด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน งานปรับปรุงการเรียนการสอน งานวัดและประเมินผล นอกจากนี้ ระวีวรรณ เสวตามร (2529 : 43) อธิบายว่า การจัดการเรียนการสอนนับเป็นหัวใจของการบริหารทั้งหมดเพราะจุดมุ่งหมายของการศึกษา คือ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถที่จะดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนไปพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติได้ การจัดการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรผู้บริหารมีหน้าที่คอยให้ความรู้ ให้คำแนะนำปรึกษา และให้กำลังใจแก่อาจารย์เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ อัมภา บุญช่วย (2537 : 1) กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการว่าเป็นหัวใจของสถาบันการศึกษาทุกระดับ การที่จะดูว่าสถาบันใดมีมาตรฐานจะดูที่ผลงานทางวิชาการเป็นสำคัญ งานวิชาการจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหารว่าจะเอาจริงเอาจังกับการบริหารงานวิชาการเพียงใด และบุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการมากน้อยแค่ไหน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารในการเตรียมการเพื่อให้นักศึกษาเกิดความพร้อมก่อน เมื่อเกิดความพร้อมมีร่วมใจและปฏิบัติงานอย่างจริงจัง การบริหารงานวิชาการ

ในสถานศึกษาก็สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ และ สอนเอง เครือมาก (2530 : 53) ได้ให้เห็นว่า ผู้บริหารศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่จะเป็นผู้ริเริ่มในการดำเนินการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดเป้าหมาย นโยบาย วัตถุประสงค์ และวางแผนงานของสถานศึกษา
2. ควบคุม ติดตาม นิเทศงานวิชาการอย่างมีระบบ
3. จัดหาหลักสูตร และเอกสารหลักสูตรให้เพียงพอตามสภาพของสถานศึกษา
4. จัดให้ครูผลิต จัดหาสื่อการเรียน และควบคุมดูแลให้ครูนำไปใช้ประกอบการสอน
5. จัดให้มีมุมหนังสือ หรือห้องสมุดให้เหมาะสมตามสภาพของสถานศึกษา
6. ให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียน ตามระเบียบว่าด้วยการวัดผลของ

หลักสูตร

7. ส่งเสริมและนำเทคนิคใหม่ ๆ ที่เหมาะสมมาใช้ดำเนินงานวิชาการในสถานศึกษา
- จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนเป็นงานสำคัญ เป็นงานหลักที่ผู้บริหาร

สถานศึกษาต้องดำเนินการเพื่อจัดการเรียนการสอน และการทำกิจกรรมทุกอย่างเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษาให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพ

2. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญและการละครจำเป็นต้องมีกระบวนการที่จะสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาไปตามเป้าหมายที่ต้องการได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งกระบวนการในการจัดการเกี่ยวกับงาน 5 ด้าน ดังนี้

- 2.1 ด้านการจัดหลักสูตร
- 2.2 ด้านการจัดผู้สอน
- 2.3 ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน
- 2.4 ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน
- 2.5 ด้านการวัดและประเมินผล

2.1 ด้านการจัดการหลักสูตร

หลักสูตรนับเป็นหัวใจและมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน การจัดการศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับหลักสูตร การจัดหลักสูตร หมายถึง เอกสารที่กำหนดโครงการศึกษาของผู้สอน โดยกำหนดความมุ่งหมายการศึกษา เนื้อหาความรู้ และประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เรียน จัดเนื้อหาสาระที่นำมาบรรจุไว้เป็นหลักสูตร ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอนและการประเมินผล อีกทั้งเป็นแนวทางในการบริหารของสถาบันการศึกษาว่าควรจะมีมุ่งเน้นการพัฒนาของผู้เรียนให้เป็นไปในลักษณะใด

ความหมายของหลักสูตร

สมน อมรวิวัฒน์ (2514 : 6 - 7) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตร คือ แนวกำหนดประสบการณ์ทั้งหมด ที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนได้รับการศึกษา ทั้งในแง่วิชาการและ พัฒนาการทุกด้าน การจัดการศึกษาจำเป็นต้องมีหลักสูตร เพื่อใช้เป็นมาตรฐานหรือเกณฑ์กลาง ของการจัดชั้นเรียน เวลาเรียน และเนื้อหาการเรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้

สุมิตร คุณานุกร (2518 : 2) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง โครงการให้การศึกษาเพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษา ที่กำหนดไว้ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 2) กล่าวว่า หลักสูตร คือ ประสบการณ์ทั้งหลายที่สถาบัน จัดให้แก่นักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ และพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่สถาบันปรารถนา และหลักสูตรที่ดีควรจะต้องเป็นหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน อันสอดคล้องกับความต้องการของชีวิตที่เหมาะสมที่สุด ชมพันธ์ุ กุญชร ณ อยุธยา (2530 : 1) กล่าวว่าหลักสูตร หรือ Curriculum มีความหมายว่า Race - course หรือ สนามแข่ง และตาม ความเป็นจริงแล้ว หลักสูตรแต่เดิมคนส่วนใหญ่คิดว่ามีลักษณะเป็นสนามแข่งจริงๆ คือนักศึกษา ต้องแข่งขันกันเรียนให้จบเพื่อที่จะได้รับปริญญา แม้ในปัจจุบันความเชื่อเกี่ยวกับหลักสูตรก็ยัง ยึดอยู่ว่า หลักสูตรคือสนามแข่งที่ประกอบด้วยรายวิชาต่าง ๆ ที่นักศึกษาต้องเรียนให้ประสบผล สำเร็จ และสันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 10) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงความเจริญของ ประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ประเทศใดจัดการศึกษา โดยมีหลักสูตร ที่เหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพ ทนต่อเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงย่อมได้กำลังคนที่มี ประสิทธิภาพ สำหรับ กู๊ด (Good. 1973 : 157) กล่าวว่าหลักสูตร คือโครงการทั่วไปทั้งหมด ของเนื้อหาวิชา อุปกรณ์การเรียนการสอนที่สถาบันได้จัดไว้ให้นักศึกษาเรียน เพื่อให้มีคุณสมบัติ เพียงพอที่จะจบการศึกษาเพื่อเข้าสู่อาชีพต่อไป ส่วน ทิศนา ขัมมณี (2535 : 1) กล่าวว่า หลักสูตร หมายความว่า โปรแกรมการศึกษาใด ๆ ก็ตามที่ได้กำหนดโครงสร้างการเรียน ประกอบด้วยรายวิชาต่าง ๆ พร้อมทั้งคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนของแต่ละ รายวิชานั้นด้วย

จากความหมายของหลักสูตรที่ได้ประมวลมา พอสรุปได้ว่าการจัดหลักสูตร หมายความว่ารวมถึงกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาความรู้ความสามารถ คุณลักษณะตามความมุ่งหมายของการศึกษาที่วางไว้ หลักสูตร จึงเป็นแบบแผนการศึกษาที่ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาวิชาของหลักสูตร ตลอดจนคุณลักษณะของอาจารย์ วัสดุการศึกษา ตำราเรียน สถานที่เรียน การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพสังคม

ความสำคัญของหลักสูตร

สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 7 - 8) กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรเป็นเครื่องมือที่ให้เห็นถึงการศึกษาของประเทศ ซึ่งเปรียบเสมือนแนวทางที่สามารถทำให้ทราบได้ทันทีว่า การจัดการศึกษาของประเทศที่จัดให้แก่เยาวชนนั้นเน้นหนักไปในทางใด ในแง่ความรู้ การเสริมทักษะ และทัศนคติอันมีผลโดยตรงต่อตัวเยาวชนและสังคม และกาญจนา คุณารักษ์ (2527 : 4) กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญในการช่วยพัฒนาบุคคลในทุก ๆ ด้าน และยังเป็นเครื่องมือที่จะทำให้การจัดการศึกษามุ่งผลสัมฤทธิ์ตามมุ่งหมายตามแผนการศึกษาของชาติ กล่าวคือหลักสูตรมีส่วนช่วยในการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต นอกจากนั้น หลักสูตรยังมีความสำคัญต่อสังคม การเมือง และเศรษฐกิจอีกด้วย เพราะผู้พัฒนาหลักสูตรสามารถที่จะกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาของหลักสูตร เพื่อวางรากฐานทางความคิด และความประพฤติของผู้เรียนให้มีคุณธรรม มีความสำนึกในสิทธิหน้าที่ของพลเมืองดี ทำให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม หลักสูตรจะช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง ตลอดจนรู้จักกำหนดแนวทางในการประกอบอาชีพตามที่ตนสามารถและความถนัด ทำให้เยาวชนเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีประสิทธิภาพ และเป็นการเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้นในอนาคต นับเป็นกำลังทางสมองทางเศรษฐกิจของชาติที่จะนำประเทศไปสู่ความเจริญในทุก ๆ ด้าน หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนหางเสือที่จะคอยบังคับหรือกำหนดทิศทางในการเรียนการสอนให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของการศึกษา

จากความสำคัญของหลักสูตรข้างต้น จะเห็นได้ว่าหลักสูตรเปรียบเสมือนเค้าโครงหรือโครงสร้างของการปฏิบัติงานทางการศึกษา อีกทั้งยังเป็นจุดศูนย์กลางของกระบวนการหรือวิธีการทั้งหมดที่ให้การศึกษแก่เด็ก และจะมีส่วนช่วยการเรียนรู้ของเด็กโดยตรงด้วย ดังนั้นการศึกษาจะมีหรือไม่เพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับหลักสูตรเป็นสำคัญ

องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตร หรือโครงสร้างของหลักสูตรเป็นเครื่องมือที่แนวทางของหลักสูตร และเป็นส่วนสำคัญของหลักสูตรที่จะทำให้ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์ขึ้น ทั้งยังเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร ไว้ดังนี้

กาญจนา คุณารักษ์ (2527 : 11) และสันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 12) ได้ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่า องค์ประกอบของหลักสูตรควรประกอบด้วย

1. จุดมุ่งหมาย (Objective)
2. เนื้อหาวิชาและประสบการณ์ (Subject matter and experience)
3. วิธีสอน (Method)
4. วัสดุอุปกรณ์การสอน (Materials)
5. กิจกรรมการเรียนการสอน (Activities)

6. การประเมินผล (Evaluation)

ธารง บัวศรี (2532 : 8) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่า
ควรประกอบด้วย

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum aim) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่เรียนจบหลักสูตรไปแล้ว
2. จุดประสงค์ของการเรียนการสอน (Instructional objective) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หลังจากที่เรียนจบเนื้อหาสาระในวิชาที่กำหนดไว้
3. เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (Content and experiences) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และประสบการณ์ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับ
4. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional strategies) หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการในการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางความรู้ และความรู้อื่น ๆ ตามจุดประสงค์และจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
5. วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน (Instructional media and materials) หมายถึง เครื่องมือเครื่องใช้ และวัสดุต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพ และประสิทธิภาพการเรียนการสอน

6. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินหลักสูตร และการประเมินผลการเรียนการสอน

ทาบ (Taba. 1962 : 11) มีความเห็นว่า หลักสูตรไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดก็ตาม ควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. ความมุ่งหมาย (Objectives) ซึ่งจะเป็นแนวทางในการเรียนการสอน และเพื่อกำหนดว่า ต้องการให้ผู้เรียนเป็นคนอย่างไร หรือจะให้การศึกษาเพื่ออะไร
2. เนื้อหาวิชา (Contents) เป็นการเลือกสรรและจัดเนื้อหาวิชาความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่ความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้
3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum implementation) เป็นการนำเอาหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผล

4. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการหาคำตอบว่า การดำเนินการเรียนการสอนของหลักสูตรเป็นไปตามความมุ่งหมายหรือไม่ เพียงใด

ความเห็นของ ทาบ สอดคล้องกับ สุมิตร คุณานุกร (2518 : 9) ว่า
องค์ประกอบของหลักสูตรควรมี 4 ประการ คือ

1. ความมุ่งหมาย (Objectives)
2. เนื้อหา (Contents)
3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum implementation)
4. การประเมินผล (Evaluation)

เซเลอร์ และอเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander. 1974 : 17) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตร มี 4 ประการ เช่นกัน แต่แตกต่างกันในการเรียกองค์ประกอบ ดังกล่าว ได้แก่

1. ความมุ่งหมายของการศึกษา
2. การจัดเนื้อหาวิชา
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล

จากแนวคิดของนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับเรื่อง องค์ประกอบของหลักสูตร สรุปได้องค์ประกอบที่เหมือนกัน 4 ประการ คือ

1. จุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ของหลักสูตร
2. เนื้อหาของหลักสูตร
3. กิจกรรมการเรียนการสอนหรือนำหลักสูตรไปใช้
4. การวัดและการประเมินผล

การพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนา (Development) มีความหมายที่เด่นชัดอยู่ 2 ลักษณะ คือการทำให้ดีขึ้น และการทำให้เกิดสิ่งใหม่ขึ้น ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum development) จึงมีความหมายครอบคลุมถึงการทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น หรืออาจหมายถึงการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่ต้องมีหลักสูตรเก่าเป็นพื้นฐานอยู่เลยก็ได้ ในตำราเกี่ยวกับหลักสูตรโดยทั่วไปมีการใช้คำอยู่หลายคำ เช่น คำว่า การสร้างหลักสูตร (Curriculum construction) การร่างหลักสูตร (Curriculum planning) การปรับปรุงหลักสูตร (Curriculum improvement) การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร (Curriculum revision) คำเหล่านี้ล้วนแล้วแต่อยู่ในขอบข่ายของการพัฒนาหลักสูตรทั้งสิ้น (สัจด์ อุทรานันท์. 2532 : 30)

ทาบ (Taba. 1962 : 12) กล่าวถึงขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. สำรวจความต้องการที่จำเป็นของสังคม
2. กำหนดวัตถุประสงค์ตามที่สังคมต้องการ
3. การคัดเลือกเนื้อหาวิชา
4. การจัดเนื้อหาวิชา
5. การคัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้
6. การจัดประสบการณ์เรียนรู้

สุมิตร คุณานุกร (2518 : 5 - 7) กล่าวถึงกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรว่า ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 5 ประการ คือ

1. การกำหนดความมุ่งหมายของหลักสูตร
2. การเลือก การจัดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผลหลักสูตร
5. การปรับปรุงหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2530 : 79) เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจรไว้ในภาพประกอบ 1 ดังนี้

ภาพประกอบ 1 การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของวิชัย วงษ์ใหญ่

ที่มา : วิชัย วงษ์ใหญ่ 2530 : 79

จากภาพประกอบ 1 แสดงให้เห็นว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรแบ่งได้เป็น 3 ระบบ คือ ระบบการร่างหลักสูตร ระบบการนำหลักสูตรไปใช้ และกระบวนการประเมินหลักสูตร โดยทั้งสามส่วนจะต้องสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน

1. ระบบการร่างหลักสูตรมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ สิ่งกำหนดหลักสูตร รูปแบบหลักสูตร การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร และการปรับแก้หลักสูตรก่อนนำไปใช้

1.1 สิ่งกำหนดหลักสูตร คือ การเตรียมการศึกษาข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้สำหรับพัฒนาหลักสูตร ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประการ คือ สิ่งกำหนดทางวิชาการ สิ่งกำหนดทางสังคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ และสิ่งกำหนดทางการเมือง

1.2 รูปแบบหลักสูตรโดยส่วนรวมจะประกอบด้วย โครงสร้างและองค์ประกอบหลักสูตร ซึ่งสะท้อนให้เห็นภาพรวมและมาตรฐานการศึกษาของแต่ละหลักสูตร รูปแบบหลักสูตรจะต้องทำหลังจากได้ศึกษาของแต่ละหลักสูตร รูปแบบหลักสูตรจะต้องทำหลังจากได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากสิ่งที่กำหนดหลักสูตร

1.3 การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร จะศึกษาความเป็นไปได้พร้อมทั้งปรับปรุง แก้ไขบางส่วนก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งทำได้หลายวิธี เช่น การประชุมสัมมนา การวิจัยเอกสาร การทดลองใช้หลักสูตรนำร่อง ฯลฯ

1.4 การปรับแก้หลักสูตรก่อนนำไปใช้ จะต้องจัดทำระบบข้อมูลที่ชัดเจน จะทำให้การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเป็นไปอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพซึ่งต้องพิจารณาให้รอบคอบว่าข้อมูลนี้จะนำไปใช้ปรับปรุง แก้ไขในส่วนของหลักสูตร และเมื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วไปกระทบหลักการและโครงสร้างของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด ทั้งเรื่องชี้การปฏิบัติได้ชัดเจนขึ้นหรือไม่

2. ระบบการใช้หลักสูตร ได้แก่ การขออนุมัติหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตร และดำเนินการใช้หลักสูตร

2.1 การขออนุมัติหลักสูตร หลังจากตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและปรับแก้ไขหลักสูตรแล้ว ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ต้องนำหลักสูตรเสนอหน่วยงานเพื่อให้เห็นชอบหลักสูตร ได้แก่ กระทรวง หรือทบวงที่มีสถานศึกษานั้นสังกัด เมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงจะรับสมัครผู้เรียน และดำเนินการเรียนการสอนได้

2.2 การวางแผนการใช้หลักสูตร จะต้องคำนึงถึงสิ่งจำเป็นดังนี้ คือ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร เตรียมความพร้อมของบุคลากร งบประมาณ วัสดุ หลักสูตร บริการ สนับสนุน และอาคารสถานที่ ระบบบริหาร การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และติดตามผลการใช้

2.3 การบริหารหลักสูตร เป็นการดำเนินงาน เมื่อนำหลักสูตรไปใช้ จะต้องคำนึงถึงการดำเนินการตามแผน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดตารางสอน การจัดแผนการสอน คู่มือผู้เรียน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมของผู้สอน และผู้เรียนรวมทั้งการประเมินผลการเรียน

3. ระบบการประเมินหลักสูตร ได้แก่ การวางแผนประเมินหลักสูตร
แผนการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนรายงานข้อมูล

3.1 การวางแผนประเมินหลักสูตร เป็นการวางแผนว่า จะประเมิน
หลักสูตรในส่วนต่าง ๆ เช่น ประเมินเอกสารหลักสูตร การประเมินย่อยแต่ละระบบ เช่น ระบบ
การเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน หรือประเมินหลักสูตรทั้งระบบ

3.2 แผนการเก็บข้อมูล ได้แก่ การรวบรวมข้อมูล การจัดข้อมูลเป็น
หมวดหมู่ และการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนด

3.3 วิเคราะห์ข้อมูล ควรกำหนดว่า มีข้อมูลอะไรบ้างที่สำคัญในการช่วย
ตัดสินใจ การจัดระบบข้อมูลจะช่วยจำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ และสังเคราะห์ข้อมูลได้ตาม
เกณฑ์ที่กำหนดไว้

3.4 การรายงานข้อมูล การจัดทำรายงาน และการเสนอข้อมูล จะช่วยใน
การพิจารณาว่าหลักสูตรนั้นมีคุณค่าตรงตามวัตถุประสงค์หรือจะต้องปรับปรุงแก้ไขส่วนใดของ
ระบบหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการที่เป็นวัฏจักร มีการดำเนินการหมุนเวียน
ต่อเนื่องกันอยู่ตลอดเวลาทุกขั้นตอน และเกิดขึ้นในหลายระดับ ทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น
ระดับโรงเรียน และในระดับห้องเรียน ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกัน
และกันอีกด้วย

การประเมินหลักสูตร

ตามความหมายของราชบัณฑิตยสถาน (2530 : 502) การประเมิน หมายถึง
การกะ ประมาณค่า หรือราคาเท่าที่ควรจะเป็น เช่น การประเมินราคา การประเมินผล
การศึกษา เป็นต้น ตามความหมายของนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของการประเมินไว้
ต่างกัน เช่น เวอร์เดน และแซนเดอร์ส (Worthen and Sanders. 1973 : 129) กล่าวว่า
การประเมิน หมายถึง กระบวนการคิด วิเคราะห์ และเก็บรวบรวมข้อมูลอันเป็นข่าวสารที่เป็น
ประโยชน์สำหรับการตัดสินใจคุณค่าผลผลิต วิธีการ และแนวทางเลือกต่าง ๆ

การประเมินหลักสูตร จัดเป็นองค์ประกอบหนึ่งใน 4 องค์ประกอบของ
หลักสูตร คือ ความมุ่งหมาย เนื้อหา การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร
(สุมิตร คุณานุกร. 2523 : 9) ดังนั้น หลักสูตรแต่ละหลักสูตรจึงจำเป็นต้องมีการประเมิน
อยู่เสมอเป็นระยะ ๆ การประเมินหลักสูตรเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นหนึ่งของกระบวนการพัฒนา
หลักสูตร กล่าวคือผลที่ได้จากการประเมินจะเป็นข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจ เพื่อการแก้ไข
และการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป (ทวีชัย ชัยจิรฉายากุล. 2529 : 211)

บุญชม ศรีสะอาด (2528 : 229) ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตร
การประเมินหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญมากในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร มีส่วน
สำคัญในการช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครบวงจรของการพัฒนา

หลักสูตร การประเมินหลักสูตรเป็นการพิจารณาเปรียบเทียบและตัดสินเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ในระบบหลักสูตรว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีความสอดคล้องระหว่างมาตรฐาน ความมุ่งหวัง และการปฏิบัติจริงเพียงใด หลักสูตรนั้นมีประสิทธิภาพเพียงใด มีผลกระทบอย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรนั้นให้ดีขึ้น การพัฒนาหลักสูตรจะขาดการประเมินหลักสูตรไม่ได้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2524 : 3 - 4) กล่าวว่า การประเมินเป็นการตัดสินของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเป็นกระบวนการให้ได้มาซึ่งสารสนเทศ สำหรับตัดสินคุณค่าของโปรแกรมการศึกษา ผลผลิต กระบวนการ จุดมุ่งหมายของโครงการ หรือทางเลือกต่าง ๆ ที่ออกแบบเพื่อนำไปปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งหมาย นอกจากนี้ เสริมศรีไชยศร (2526 : 200) ได้กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรว่าเป็นการพิจารณาตัดสินกระบวนการ หรือผลลัพธ์ว่ามีคุณภาพเหมาะสมเพียงใด เพื่อนำไปคิดปรับปรุง พัฒนา เลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง

ทิศนา แคมมณี (2535 : 234) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรอาจมีจุดมุ่งหมายในการประเมินเพื่อหาคุณค่าของหลักสูตร เพื่อตัดสินความถูกต้องในการวางเค้าโครงและรูปแบบของหลักสูตร การบริหารงานด้านวิชาการด้านหลักสูตร และเพื่อตัดสินผลผลิตที่ได้

โชติ เพชรชื่น (2530 : 570) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเป็นการพิจารณาคุณค่า ความเหมาะสมของสิ่งที่ปรากฏในเอกสารที่เขียนขึ้นมา การพิจารณาความสอดคล้องกันระหว่างองค์ประกอบในระบบของการทำงานด้านการศึกษา และการพิจารณาถึงความเหมาะสมของศาสตร์แขนงต่าง ๆ ที่นำมาจัด หรือบรรจุไว้เป็นข้อกำหนดสำหรับการจัดการศึกษา

ทาบ (Taba. 1962 : 310) การประเมินหลักสูตรมีความมุ่งหมายที่ครอบคลุมขอบข่ายหลายประการ เราอาจจะประเมินหลักสูตรโดยการประเมินจุดมุ่งหมายและขอบข่ายหลักสูตร คุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตร ความสามารถของนักเรียน ความสำคัญของรายวิชาต่าง ๆ ผลสัมฤทธิ์ของการนำจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไปใช้ และวัสดุสื่อการเรียนต่าง ๆ

การประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการสำคัญอย่างหนึ่งที่มีบทบาทต่อการพัฒนาหลักสูตร เพราะการประเมินหลักสูตรเป็นการพิจารณาตรวจสอบประสิทธิภาพในการดำเนินงานและตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรว่ามีคุณค่าเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่ช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อหลักสูตรใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจที่จะปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป

รูปแบบของการประเมินหลักสูตร

มีนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอรูปแบบของการประเมินหลักสูตรแตกต่างกันออกไปหลายรูปแบบดังนี้

สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam. 1989 : 63 - 64) ได้เสนอรูปแบบการประเมินออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. การประเมินบริบท (Context evaluation) เป็นการประเมินผลบริบทหรือสภาวะแวดล้อมเพื่อให้ได้ข้อมูลในการกำหนดจุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ต่าง ๆ ของหลักสูตร โดยการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม ปัญหาและความต้องการต่าง ๆ เพื่อชี้ให้เห็นว่าควรกำหนดจุดมุ่งหมายอย่างไรจึงจะสนองความต้องการและแก้ปัญหาที่ประสบอยู่ ในกรณีที่การประเมินหลักสูตรไม่ใช่อยู่ในขั้นการวางแผน แต่ใช้มาระยะหนึ่งแล้วต้องการประเมิน การประเมินในส่วนนี้คือ การประเมินหลักสูตรในเรื่องจุดมุ่งหมายหรือ จุดประสงค์ต่าง ๆ ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตรและเนื้อหาสาระที่มีอยู่ในหลักสูตร
2. การประเมินปัจจัยตัวป้อน (Input evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ได้แก่ โครงสร้างหลักสูตร และเนื้อหาวิชาที่มีอยู่ในหลักสูตร อาจารย์ นักศึกษา อุปกรณ์การเรียนการสอน อาคารสถานที่
3. การประเมินกระบวนการ (Process evaluation) เป็นการประเมินหลักสูตรในขั้นปฏิบัติการ หรือการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร เพื่อตรวจสอบดูว่ากิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ ของการใช้หลักสูตรในสภาพที่เป็นจริงเป็นอย่างไร มีปัญหาหรือข้อบกพร่องหรือไม่ เช่น เรื่องที่เกี่ยวกับการสอน
4. การประเมินผลผลิต (Product evaluation) เป็นการประเมินที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรนั้น ซึ่งประเมินผลสัมฤทธิ์โดยตรวจสอบว่าผู้เรียนมีคุณสมบัติตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่เพียงใด

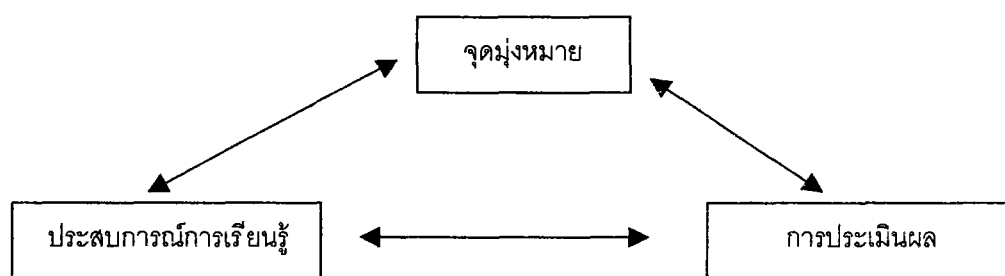
อุทุมพร จามรมาน (2528 : 12 - 14) ได้เสนอรูปแบบการประเมินออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ 3 ประเภท ดังนี้

1. รูปแบบที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal - Attainment Model) เป็นรูปแบบที่เน้นจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์เป็นหลัก การประเมินจะให้คุณค่ามากหรือน้อยจะพิจารณาจากการบรรลุวัตถุประสงค์ ผู้นำในการประเมินแบบนี้ ได้แก่ ไทเลอร์ (Tyler) และ แฮมมอนด์ (Hammond)
2. รูปแบบที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก (Criterion Model) รูปแบบนี้อาศัยเกณฑ์เป็นหลัก แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ
 - 2.1 เกณฑ์ภายใน ได้แก่ กระบวนการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้วัตถุประสงค์บรรลุ เช่น การประเมินกระบวนการหรือวิธีการ

2.2 เกณฑ์ภายนอก ได้แก่ ผลของการที่วัตถุประสงค์บรรลุ เช่น การประเมินผลผลิตของหลักสูตร

3. รูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจ (Decision Model) เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นเพื่อมาช่วยในการตัดสินใจ ผู้นำในการประเมินแบบนี้ได้แก่ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) อัลคิน (Alkin) และ โพรวัส (Provus)

ไทเลอร์ (Tyler. 1970 : 110 - 125) ได้เสนอรูปแบบการประเมินโดยพิจารณาผู้เรียนว่ามีความก้าวหน้าตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบของการจัดกระบวนการศึกษา 3 ประการ คือ จุดมุ่งหมายของการศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ แสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพประกอบ 2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์

ขั้นตอนของการประเมินประกอบด้วย

1. กำหนดจุดมุ่งหมายอย่างกว้างๆ
2. กำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะหรือจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่ต้องการวัด

ภายหลังจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

3. กำหนดสถานการณ์ที่แสดงความสำเร็จของจุดมุ่งหมาย
4. พัฒนาและเลือกเทคนิคในการจัด
5. กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์ทางการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องและบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

6. รวบรวมข้อมูลที่เป็นผลงานของผู้เขียน
7. เปรียบเทียบข้อมูลกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
8. ถ้าไม่บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ จะต้องมีการตัดสินใจปรับปรุง

หลักสูตรหรือยกเลิก ถ้าบรรลุจุดมุ่งหมายก็จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2524 : 38) ได้สรุปรายละเอียดการประเมินโครงการ โดยใช้แบบการประเมินแบบชิป (CIPP MODEL) ไว้ดังนี้

1. การประเมินบริบท (Context evaluation) เป็นการประเมินความต้องการ หรือความจำเป็นเพื่อจัดทำโครงการ หรือจัดลำดับความสำคัญของโครงการ และกำหนด จุดมุ่งหมายของโครงการต่าง ๆ การประเมินบริบททำได้โดยการศึกษาอิทธิพลหรือแรงกดดัน ต่าง ๆ ของสิ่งภายนอกโครงการว่า การศึกษานโยบายการศึกษาของประเทศ ปัญหาของ สังคมที่มีผลกระทบต่อการโครงการ หรืออาจจะประเมินโครงการเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายโครงการว่าสอดคล้องกับความจำเป็นและนโยบาย หรือปรัชญาของสถาบัน หรือหน่วยงานนั้นหรือไม่

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input evaluation) เป็นการประเมินว่าปัจจัย ที่เราต้องการมีอะไรบ้าง พอเพียงหรือไม่ ภายใต้ปัจจัยนี้มีทางเลือกใดหรือโปรแกรมใดที่เราควร ดำเนินการ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการ การประเมินปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ บุคลากร เงิน วัสดุอุปกรณ์ จะช่วยให้ผู้ดำเนินโครงการเลือกแผนการจัดโปรแกรมได้อย่างเหมาะสม หรือถ้าประเมินโครงการที่ดำเนินไปแล้ว ผลจากการประเมินปัจจัยก็จะได้คำตอบว่าการดำเนิน โครงการที่ทำไปนั้นได้ดำเนินไปตามแบบที่เหมาะสมหรือไม่ ปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้พอเพียงหรือไม่

3. การประเมินกระบวนการ (Process evaluation) เป็นการประเมินว่าได้นำ โครงการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินกระบวนการทำได้ 2 ลักษณะ คือ เป็นการประเมินก่อนนำไปปฏิบัติจริง เป็นการวิเคราะห์ในเชิงความสัมพันธ์ตามหลักสูตร เหตุผลระหว่างจุดมุ่งหมายกับแนวปฏิบัติ ซึ่งอาจได้ข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงวิธีการปฏิบัติได้ ในลักษณะที่สอง คือ การประเมินกระบวนการขณะปฏิบัติอยู่โดยการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมจะ ช่วยให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่คณะกรรมการดำเนินโครงการเป็นอย่างมาก การให้ข้อติชม อย่างเหมาะสมและทันทั่วทั้งที่ อันนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลของโครงการในที่สุด

4. การประเมินผลผลิต (Product evaluation) เป็นการประเมินผลลัพธ์ที่ได้ว่า เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ ซึ่งอาจทำได้ทันทีเมื่อโครงการสิ้นสุด และมีการ ติดตามผลการปฏิบัติงานต่อมาอีกภายหลัง เช่น 6 เดือน เป็นต้น การประเมินผลผลิตช่วยใน การตัดสินใจเกี่ยวกับการรับรอง ล้มเลิก หรือปรับขยายโครงการถ้าจะทำต่อไป

การประเมินหลักสูตรนั้น สามารถเลือกใช้รูปแบบการประเมินได้หลายรูปแบบ ที่นิยมใช้อยู่ทั่วไปมี 8 รูป ได้แก่ รูปแบบการประเมินหลักสูตรของครอนบาค รูปแบบการ ประเมินหลักสูตรของสตริเวน รูปแบบการประเมินหลักสูตรของเสตก รูปแบบการประเมิน หลักสูตรของอัลคิน รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์ รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ แอมมอนด์ รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวิส รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ สตัฟเฟิลบีม

2.2 ด้านการจัดผู้สอน

ผู้สอนถือว่าเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญในการเรียน เพราะว่าเป็นผู้มีบทบาทมากที่สุดในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุผล ซึ่ง วิชัย วงษ์ใหญ่ และคนอื่น ๆ (2540 : 1 - 25) ให้ความเห็นว่าการเรียนการสอนมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ ผู้สอน ผู้เรียน และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน และผู้เรียน ผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน คุณลักษณะของผู้สอนที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพมีหลายประการ เช่น มีความรู้ที่จะสอน มีทัศนคติที่ดีต่อการสอน มีความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน มีการยอมรับผู้เรียนในฐานะบุคคล (Respect as a Person) คือ การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ความจริงใจระหว่างครูกับศิษย์ ถ้าภายในห้องเรียนมีแต่ความก้าวร้าว แข่งขัน ความกดดัน อคติ เอาัดเอาเปรียบ ย่อมไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาไปในทิศทางที่พึงประสงค์ นอกจากนี้ ชม ภูมิภาค (2529 : 145) กล่าวว่า ความรู้ความสามารถของผู้สอน คุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับคุณภาพของผู้สอน เพราะผู้สอนเป็นผู้นำหลักสูตรมาสู่การปฏิบัติ หลักสูตรนั้นแม้ว่าจะเขียนไว้ดีเพียงใด หากผู้สอนไม่มีความสามารถในการปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ คุณภาพการศึกษาย่อมจะไม่เกิดขึ้นตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กล่าวถึงการจัดผู้สอนเข้าสอนที่ได้ผลดี มีการจัดอยู่ 2 แบบ ดังนี้ (นาราวดี ศิริโรจน์. 2534. 34 - 35; อ้างอิงจาก สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2526 : 338)

1. การจัดอาจารย์สอนตามแนวดิ่ง ได้แก่ การจัดอาจารย์สอนในวิชาหนึ่งๆ หลายระดับชั้น เช่น จัดอาจารย์สอนวิชาภาษาอังกฤษ ทั้งมัธยมปีที่ 1, 2 และ 3 เป็นต้น การจัดแบบนี้มีผลดี คือ นักเรียนได้เรียนกับอาจารย์หลายคน อาจารย์แต่ละคนอาจจะมีวิธีการสอนแตกต่างกัน ทำให้ไม่น่าเบื่อ อาจารย์ผู้สอนมีโอกาสดูสอนนักเรียนหลายระดับ ไม่จำเจ และอาจจะนำวิธีการที่ได้ผลจากการสอนระดับหนึ่งไปใช้กับอีกระดับหนึ่ง เมื่อมีอาจารย์ไม่มาทำการสอนก็สามารถจัดอาจารย์สอนแทนได้ง่าย ส่วนที่ไม่ดี ก็คือ อาจารย์สอนหลายระดับ ต้องเตรียมการสอนหลายวิชา ทำให้มีเวลาไม่พอเพียงในการเตรียมการสอน เตรียมหนังสือและอุปกรณ์การสอน ทำให้อาจารย์ไม่ชำนาญในการสอนนักเรียนระดับใดระดับหนึ่งโดยเฉพาะ

2. การจัดอาจารย์เข้าสอนตามแนวนอน คือ จัดอาจารย์คนหนึ่งสอนวิชาหนึ่งในระดับเดียว เช่น อาจารย์คนหนึ่งสอนวิชาภาษาอังกฤษชั้นมัธยมปีที่ 2 เพียงระดับเดียว วิชานี้มีส่วนดี คือ ครูสอนวิชาเดียว ระดับเดียว เสียเวลาในการเตรียมการสอนน้อย เพราะเตรียมการสอนครั้งเดียว สอนได้หลายกลุ่ม อาจารย์มีทักษะในการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งมาก นักเรียนหลายห้องได้เรียนกับอาจารย์คนเดียว ทำให้เรียนรู้ในแนวเดียวกัน การวัดผลประเมินผลการเรียนทำโดยผู้สอนคนเดียว ทำให้เกิดความเสมอภาคกัน แต่ก็มีข้อเสีย คือ อาจารย์ทำการสอนในระดับเดียวอาจรู้สึกจำเจ นักเรียนอาจเบื่อหน่าย และจัดอาจารย์ไม่สะดวกเท่าวิธีแรก

นอกจากการจัดอาจารย์เข้าสอนทั้ง 2 แบบที่กล่าวมา ยังมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอีก(นาราวดี ศิริโรจน์. 2534. 35 - 36; อ้างอิงจาก สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2526 : 346)

1. จัดตามวิชาเอก ผู้ที่เรียนวิชาเอกมาใช้วิชาหรือกลุ่มวิชาใดย่อมเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ หรือมีความถนัดในวิชาหรือสาขาวิชานั้นเพียงพอ ถือว่าเป็นการจัดครูสอนที่เหมาะสมที่สุด จริงอยู่วิชาที่เรียนเป็นวิชาเอกในระดับมหาวิทยาลัยมีเนื้อหาที่แตกต่าง หรือสูงกว่าเนื้อหาวิชาที่จะสอนในระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา แต่ด้วยพื้นฐาน หลักการ และความกว้างขวางของความรู้ในขอบเขตของวิชานั้น ย่อมจะทำให้ครูที่มีวิชาเอกนั้น ๆ สอนได้ดี เพียงแต่ทำความเข้าใจกับหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง และเนื้อหาวิชาในหลักสูตรอีกไม่มากนักก็จะสามารถนำเทคนิคใหม่ ๆ ที่เคยศึกษามาทำการถ่ายทอดให้นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. จัดตามวิชาโท ในกรณีที่ไม่มีอาจารย์สอนเพียงพอ การจัดผู้สอนที่ได้เรียนสาขาวิชาที่จะทำการสอนนั้น เป็นวิชาโทก็อาจจะทำได้ การจัดผู้สอนแบบนี้ใช้สำหรับในโรงเรียนที่มีอาจารย์ขาดในหมวดวิชาหนึ่ง แต่มีอาจารย์เกิน หรือมีอาจารย์ที่มีคาบสอนน้อยในอีกหมวดหนึ่ง ถ้าหากมีอาจารย์ในหมวดวิชาที่เกิน หรือมีคาบสอนน้อย เป็นผู้ที่เคยเรียนวิชาโทมา ก็อาจจะจัดให้ผู้สอนดังกล่าวเข้าสอนในรายวิชาที่ขาดผู้สอนนั้น โดยให้เวลาได้เตรียมตัว ให้ศึกษาหลักสูตร คู่มือการสอน หรือค้นคว้าเพิ่มเติม ก็อาจจะทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพได้

3. จัดตามความถนัดและความสนใจ อาจารย์บางคนที่เคยเรียนวิชาเอก หรือวิชาโทสาขาใดสาขาหนึ่งมา ได้ทำการสอนวิชาที่เรียนเป็นวิชาเอก หรือวิชาโทนั้น ๆ มาแล้ว แต่ด้วยสาเหตุใดก็ตาม ในภายหลังมีความสนใจในอีกวิชาหนึ่ง ก็อาจจัดให้สอนได้ เช่น อาจารย์สอนวิชาภาษาไทย หรือสังคมศึกษา มีความสนใจวิชาภาษาอังกฤษ ได้ทำการศึกษาค้นคว้ามาจนมีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษ

4. จัดอาจารย์เข้าสอนในรายวิชาที่มีประสบการณ์ อาจารย์บางคนอาจมีประสบการณ์หรือความชำนาญในวิชาชีพแขนงใดแขนงหนึ่ง อาจจะเป็นเพราะครอบครัวมีอาชีพนั้น หรือมีความสนใจค้นคว้า ทดลอง ในกรณีที่เหมาะสมก็อาจจัดให้สอนในวิชาชีพที่มีความชำนาญ หรือมีประสบการณ์นั้น ๆ

5. จัดอาจารย์เข้าสอนตามความจำเป็นของสถาบันในบางสถาบันมีอาจารย์เกินในหมวดวิชาหนึ่ง แต่อาจารย์ที่เกินไม่ได้เรียนเป็นวิชาเอกหรือวิชาโทหรือไม่มีความถนัดในวิชาในหมวดที่ขาดนั้น ถ้าเป็นอาจารย์เกินในหมวดวิชาชีพ แต่อาจารย์ขาดในหมวดวิชาสามัญก็อาจจัดให้สอนได้ เพราะอย่างน้อยอาจารย์ทุกคนก็เคยผ่านการเรียนวิชาสามัญมาเมื่อตอนที่เรียนในระดับมัธยมศึกษา เพียงแต่ให้ศึกษาหลักสูตร คู่มือการสอน แบบเรียน แผนการสอน แผนการประเมินผลที่ได้จัดทำไว้ก็จะทำการสอนได้ แม้ในตอนต้นอาจจะไม่ได้ผลดีนักก็ตาม

อาภรณ์ มนตรีศาสตร์ และจาตุรงค์ มนตรีศาสตร์ (2525 : 323) ได้กล่าวถึง ลักษณะอาจารย์นาฏศิลป์ที่ดีว่า ควรเป็นอาจารย์ที่มีทั้งความรู้ภาควิชาการ ได้แก่ วิชาการศึกษา และทฤษฎีศิลป์ ความชำนาญและภาคปฏิบัติด้านศิลปะซึ่งจะทำให้เป็น “นาฏศิลป์ชั้นครู” ที่มีความสามารถทางสมอง มีความสมบูรณ์ของร่างกาย และมีพรสวรรค์เป็นความสามารถเฉพาะตน ประกอบกันขึ้นเป็นอาจารย์นาฏศิลป์ที่ดี สร้างสรรค์งานให้กับศิลปะและการศึกษาของไทย ให้เจริญยิ่งขึ้น อาจารย์นาฏศิลป์ที่ดีย่อมบริบูรณ์ด้วยการศึกษาและมีคุณลักษณะเหมาะสมแก่การเป็นอาจารย์ 4 ประการ คือ

1. อาจารย์ต้องอยากสอน
2. อาจารย์ต้องอยากเรียน
3. อาจารย์ต้องมีความรู้ในวิชาที่สอน
4. อาจารย์ต้องสอนเป็น

พาดิ์ สีสวย (2526 : 14) ได้เน้นถึงลักษณะเฉพาะของอาจารย์นาฏศิลป์ คือ

1. มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
2. มีความอดทน
3. รู้จักเร้าความสนใจผู้เรียน
4. มีความสามารถในการที่จะดึงความสนใจของผู้เรียนให้อยู่ในสภาพ

แวดล้อมของบทเรียน

5. มีความสุขุมรอบคอบ
6. มีความสามารถที่ทำให้ผู้เรียนสบายใจในขณะที่เรียน และรู้สึกทว่าอาจารย์

เป็นผู้ที่จะช่วยเหลือตนได้

7. ยอมรับความสามารถของบุคคลอื่น

นอกจากนี้ อาจารย์ผู้สอนนาฏศิลป์ไทยที่ดีจะต้องมีการยึดหลักในการปฏิบัติตัวด้วย ดังจะเห็นได้จากหลักยึดถือสำหรับปฏิบัติของครูจำเรียง พุทธประดับ (ครูจำเรียง พุทธประดับ, สัมภาษณ์; อ้างอิงจาก ชมนาด โสภณ. 2531 : 223) ซึ่งมีประสบการณ์ในการสอนนาฏศิลป์ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 1 จนถึงระดับปริญญาตรี ดังนี้

1. เป็นผู้มีความสามารถจดจำทำท่าได้อย่างแม่นยำ และเชื่อมั่นในตนเอง ไม่เปลี่ยนแปลงท่าทำบ่อย ๆ จนผู้เรียนเกิดความสับสน ต้องทำตนเป็นแม่แบบที่ดี มีความคล่องแคล่วว่องไว ซึ่งเป็นบุคลิกที่ดีอย่างหนึ่งของครูผู้สอนนาฏศิลป์
2. ต้องพยายามปรับปรุงตนเอง ฝึกหัดท่าทำและท่วงทีลีลาให้อยู่ในระดับมาตรฐานและถูกต้องในการวางอวัยวะต่าง ๆ เช่น การตั้งวง ได้แก่ วงนาง วงพระ ว่ามีความผิดแผกแตกต่างกันอย่างไร ต้องให้นักเรียนเข้าใจและสามารถจำแบบการรำท่าได้

3. ไม่ปิดบังอำพรางวิชา มีความจริงใจและตั้งใจที่จะถ่ายทอดวิชาให้ศิษย์เต็มความสามารถ สอนอย่างไม่ปล่อยปละละเลย ต้องคอยกวาดขันจับวงสูง วงต่ำ แขน ขา เท้า การทรงตัว การใช้ตัวอยู่เสมอ โดยครูต้องทำให้ดูเป็นตัวอย่าง เพื่อให้ผู้เรียนจดจำแบบได้ถูกต้อง

4. ครูต้องพยายามให้การเรียนนาฏศิลป์เป็นการเรียนด้วยความสนุกสนาน โดยครูต้องคอยทำอารมณ์ให้แจ่มใสอยู่เสมอ ต้องใจเย็น หนักแน่น และอดทนต่อความเหน็ดเหนื่อย โดยเฉพาะในระยะเริ่มฝึกหัดใหม่ ๆ

สรุปได้ว่า หน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ คือสอน ให้การอบรม ให้คำปรึกษา สนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีวิชาชีพ และเป็นพลเมืองดีของสังคม รวมถึงหน้าที่ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป อันจะเป็นการสร้างศรัทธาให้แก่ผู้เรียนอีกทางหนึ่ง

2.3 ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง วิธีดำเนินการที่ผู้สอนนำมาใช้ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ เจตคติ จากหลักสูตรไปสู่ผู้เรียน โดยอาศัยแผนการสอนเป็นแนวทางประกอบ เช่น พฤติกรรมร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนจัดทำขึ้น เพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ตามความมุ่งหมายของการสอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ รวมทั้งปัจจัยที่สนับสนุน ส่งเสริมให้การดำเนินการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

พิสิฐ เมธาภัทร และธีระพล เมธิกุล (2531 : 92 - 93) ได้สรุปว่าการสอน หมายถึง กิจกรรมของบุคคลซึ่งมีหลักการและเหตุผล เป็นกิจกรรมที่บุคคลได้ใช้เพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้ ดังนั้นการสอนจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตร หมายถึง การศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษา ความเข้าใจในจุดประสงค์รายวิชา ตลอดจนการเลือกเนื้อหาให้เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น

2. ด้านการสอน หมายถึง การเลือกวิธีสอน และเทคนิคการสอนที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้

3. ด้านการวัดผล หมายถึง การเลือกวิธีวัดผลที่เหมาะสม และสามารถวิเคราะห์ได้

4. ด้านการประเมินผลการสอน หมายถึง ความสามารถในการประเมินผลการสอนทั้งหมดได้ ตั้งแต่การวางจุดประสงค์ในการเรียนรู้ การเลือกเนื้อหา วิธีสอน ตลอดจนความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของการวัดผลที่ผู้สอนได้กระทำไป

เมธี ปิณฑานนท์ (2531 : 45 - 50) เสนอแนะวิธีการสอนวิชาชีพไว้ดังนี้

1. การสอนแบบบรรยาย เป็นวิธีสอนที่ง่ายที่สุด แต่ควรใช้สื่อ และอุปกรณ์ การสอนร่วมกับการบรรยายเพื่อให้นักศึกษาเข้าใจได้ง่ายขึ้น
2. สอนโดยใช้สื่อทัศนูปกรณ์ เป็นการสอนโดยใช้สื่อต่าง ๆ เช่น วีดีโอ สไลด์ แผ่นใส เป็นต้น วิธีการสอนแบบนี้ได้รับความสำเร็จสูง เพราะนักศึกษาจะให้ความสนใจเป็นอย่างมากต่อการเรียนการสอน
3. การสอนแบบสาธิต นักศึกษาสามารถเห็นการกระทำได้ นิยมสอนในเชิงปฏิบัติและมีประโยชน์อย่างยิ่งในการสอนเพื่อฝึกทักษะ
4. สอนโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติเอง เช่น การมอบหมายงานพิเศษ
5. สอนแบบสร้างสถานการณ์จำลอง เช่น สร้างสถานการณ์ประกอบการจำลองให้นักศึกษาเข้าฝึกงาน
6. สอนแบบตั้งคำถาม มักจะใช้ร่วมกับการสอนแบบอื่นจะมีผลสัมฤทธิ์สูง เนื้อหาวิชานั้นประกอบไปด้วยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ หลักการอยู่ที่สามารถปฏิบัติได้จริง มีใช้มีความรู้ในทางทฤษฎีเท่านั้น

จากการศึกษางานวิจัย การเลือกใช้วิธีการสอนวิชาการทำงานและอาชีพของ มัลเลย์ (Malay. 1978 : 27) สรุปผลได้ว่า วิธีสอนที่เหมาะสมสำหรับการสอนวิชาการทำงานและอาชีพเรียงตามลำดับ คือ การสอนแบบสาธิต การสอนแบบอภิปราย การสอนแบบแก้ปัญหา การสอนแบบค้นคว้า การสอนแบบสืบสวนสอบสวน การสอนแบบโครงสร้าง การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง การสอนโดยใช้ภาพเคลื่อนไหว การสอนแบบประชุม การสอนโดยจับบทบาทสมมติ การสอนโดยใช้วิชาการด้านอื่น ๆ เข้าช่วย การสอนแบบแลกเปลี่ยนความรู้ การสอนแบบสัมมนา การสอนแบบศึกษานอกสถานที่ การสอนโดยการฝึกงาน การสอนโดยใช้โทรทัศน์ การสอนโดยใช้ชุดการสอน และการสอนแบบศึกษาเฉพาะกรณี

ประดินันท์ อุปรมัย (2532 : 80 - 86) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกระบวนการใช้หลักสูตรที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ที่จะนำไปสู่พฤติกรรมการเรียนรู้หรือคุณลักษณะต่างๆที่จะมุ่งให้เกิดในตัวผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นภาคทฤษฎี หรือปฏิบัติ ในรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ กัน กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีนั้น จำเป็นต้องมีการเตรียมการสอน อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สอนที่จะได้เตรียมเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียน วิธีสอน และแจ้งให้ผู้เรียน หรือติดต่อกับผู้ที่เกี่ยวข้องให้เตรียมตัว เตรียมเครื่องมือ หรือหาวัสดุอุปกรณ์มาเรียนได้เหมาะสม (กรมวิชาการ. 2534 : 41 - 44) หลังจากการดำเนินการตามกิจกรรมที่เตรียมไว้ จะต้องมีการประเมินผลเพื่อทราบถึงปัญหา อุปสรรค หรือผลที่ได้รับจากการสอนแต่ละครั้ง เพื่อการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในครั้งต่อไป

การสอนนาฏศิลป์โดยมากได้รับแบบอย่างมาจากครูรุ่นก่อนที่ได้ถ่ายทอดสืบต่อกันมา คือ สอนตามลำดับขั้น สอนให้เรียนด้วยการปฏิบัติ สอนตามกำหนดตามตาราง และสอบถามความสามารถของผู้รับการศึกษา ในปัจจุบันได้มีการกำหนดรายวิชาให้สอนตามหลักสูตร ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องสอนตามหลักการสอนที่ได้กำหนดไว้ตามหลักสูตร จากผลวิจัยของ ชมนาด โสภณ (2531 : ก) ซึ่งทำการศึกษาเรื่อง พัฒนาการของการศึกษาวิชาชีพนานาฏศิลป์ไทย ในประเทศไทย ได้สรุปผลการวิจัยว่า การศึกษาวิชาชีพนานาฏศิลป์ไทยแบบแผนเดิม มีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาเพื่อความบันเทิง และพัฒนาขึ้นเป็นอาชีพ การถ่ายทอดความรู้ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของครูเป็นหลัก ด้วยวิธีการให้ปฏิบัติเลียนแบบอย่างครู ยุคต่อมาคือ ยุคฟื้นฟู การศึกษาวิชาชีพนานาฏศิลป์ไทย ด้วยการจัดการศึกษาแบบระบบโรงเรียน แต่ยังคงใช้วิธีการการศึกษาแบบเก่า ส่วนยุคที่ 3 ยุคการศึกษาวิชาชีพนานาฏศิลป์ไทยในสถาบันการศึกษา การจัดการศึกษาได้พัฒนามาสู่ระบบสากลอย่างสมบูรณ์อยู่ในความควบคุมของรัฐบาลเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งให้รู้เรียนได้รู้กว้าง พัฒนาการของหลักสูตรและการสอนวิชาชีพนานาฏศิลป์ไทย เปลี่ยนแปลงจากความพยายามในการอนุรักษ์สืบเนื่อง และถ่ายทอดความเป็นเลิศของศิลปวิทยาการไปสู่การเรียนการสอนตามบทบาทหน้าที่ และเนื้อหาวิชาเพื่อให้เป็นไปตามหลักสูตร การสอนวิชานาฏศิลป์ในสมัยโบราณเป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติตามผู้สอน โดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือความขัดแย้งในการทำงาน(จรรยาศรี วีระวานิช. 2526 : 1 - 2) ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนน้อย การสอนวิชานาฏศิลป์ก็มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ผู้สอนนอกจากจะเป็นแม่แบบให้ผู้เรียนแล้ว ยังต้องสามารถวิเคราะห์ท่าท่า พร้อมทั้งชี้แนะให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากขึ้น (โสภณ กิมวงศ์ตะโก. 2533 : 3) การสอนวิชานาฏศิลป์ไทยนั้น มีจุดมุ่งหมายให้ผู้ศึกษามีความรู้ทางนาฏศิลป์ยิ่งขึ้น และดำรงรักษาส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่ ที่สำคัญคือ ปลูกฝัง และส่งเสริมให้มีความรักในวิชานาฏศิลป์แก่ผู้เรียน (ประทีน พวงสำลี. 2512 : 3)

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นวิธีการที่อาจารย์ผู้สอนนำมาใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะไปสู่ผู้เรียน โดยผู้สอนเป็นผู้เลือกวิธีสอนให้เหมาะสม และให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาดตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการพัฒนาการจัดกิจกรรม ประกอบด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เสริมทักษะ และกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน กิจกรรมเหล่านี้สามารถสนองตอบความสนใจของผู้เรียน พัฒนาบุคลิกภาพและอุปนิสัยของผู้เรียนให้เหมาะสม

2.4 ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน

อาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน หมายถึง อาคาร สถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้สอนและผู้เรียนนำมาใช้ในระบบการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ไชยยศ เรืองสุวรรณ. 2529 : 80) สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ อาจะหมายถึง เทปบันทึกเสียง สไลด์ วิทยู โทรทัศน์ วีดีโอ แผนภูมิ ภาพนิ่ง ฯลฯ ซึ่งบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน (กิดานันท์ มะลิทอง. 2536 : 75) หรือวัสดุที่จัดทำขึ้น ซึ่งมีข้อมูลเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับนำไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ของ ผู้สอนและผู้เรียนให้เป็นไปตามหลักสูตรกำหนด สื่อการเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหา เกิดทักษะกระบวนการและความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ อันจะนำไปสู่จุดหมายของหลักสูตร (จินตนา ไบกาชุย. 2536 : 11) ซึ่ง เดวิส (Davies. 1981 : 30) อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนจาก Indiana University ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนในห้องเรียนคือ

1. ขนาดและรูปร่างของห้องเรียน ต้องเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน และมีขนาดพอเหมาะ
2. อากาศภายในห้องเรียน จะต้องไม่ร้อนและไม่หนาวมากเกินไป เพราะถ้าอากาศร้อนผู้เรียนอาจจะง่วง หรืออากาศเย็นมาก อาจจะทำให้เจ็บป่วยได้
3. เสียงภายในห้องเรียน ทำให้รบกวนการเรียนเสียงอาจเกิดจากเครื่องปรับอากาศ พัดลม หรือจากแหล่งอื่น ๆ

สมบุญ สงวนญาติ (2534 : 43 - 44) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผู้สอนและผู้เรียนนำมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้กระบวนการเรียนรู้ดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ วัตถุ สิ่งของที่มีอยู่ในธรรมชาติ หรือมนุษย์สร้างขึ้นมา เช่น วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ วิธีสอน และกิจกรรม ซึ่งได้นำมาใช้ในการถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการเรียนการสอน

อำภา บุญช่วย (2537 : 98) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า สื่อการเรียนการสอนที่ใช้กันมาก คือ ภาษาพูด และภาษาเขียน ต่อมาได้มีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ ในปัจจุบันพบว่ามีสื่อการเรียนการสอนมากมายหลายชนิด เพราะถือว่าสื่อการเรียนการสอน คือ มือที่สามของครู ดังนั้นบทบาทของสื่อการเรียนการสอนในบทเรียนจึงเป็นตัวกลางในการให้ข้อมูลความรู้ หรือสิ่งบอกกล่าวแก่ผู้เรียน แต่การใช้สื่อการเรียนการสอนให้ได้ผล สื่อเหล่านั้นต้องตรงกับจุดประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรมของบทเรียน

จรรยา เหนียนเนลย (2535 : 7) ได้เสนอแนะหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ความเหมาะสม สื่อที่จะใช้นั้นเหมาะสมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการสอนหรือไม่
2. ความถูกต้อง สื่อที่จะใช้ช่วยให้ผู้เรียนสรุปเนื้อหาที่ถูกต้องได้หรือไม่
3. ความเข้าใจ สื่อที่ใช้นั้นช่วยให้ผู้เรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียนหรือไม่
4. ประสบการณ์ที่ได้รับ สื่อที่จะใช้นั้นช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์แก่ผู้เรียนหรือไม่
5. เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น จำนวนผู้เรียน ความสามารถ ความสนใจ รวมทั้งลักษณะ และรูปแบบการเรียนของผู้เรียนหรือไม่
6. เหมาะสมกับทัศนคติและทักษะของผู้สอนหรือไม่
7. ใช้การได้ดี ในแง่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้ดีหรือไม่
8. คำนึงถึงราคา และการลงทุนในการผลิตและการนำมาใช้
9. สื่อนั้นช่วยให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรมตามที่ผู้สอนต้องการหรือไม่
10. ระยะเวลาในการเสนอสื่อการสอนนั้นเหมาะสมหรือไม่
11. สื่อนั้นช่วยเสนอแนะกิจกรรมอื่นๆที่ผู้เรียนอาจปฏิบัติเพิ่มเติมหรือไม่
12. มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อแค่ไหน อาทิ สถานที่ แสงสว่าง สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เป็นต้น

ส่วน พงศ์ หรดาล (2532 : 195) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนการสอนว่า บทบาทต่อการเรียนการสอนของครู โดยสื่อการสอนสามารถช่วยครูในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้มากขึ้น
2. ช่วยให้ผู้จัดเนื้อหาวิชาได้อย่างมีความหมาย
3. ช่วยครูในการแนะนำและควบคุมผู้เรียนให้มีพฤติกรรมในทางที่พึงปรารถนา
4. ช่วยครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ
5. ช่วยให้ผู้สอนได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้
6. ช่วยให้ผู้สอนได้ง่ายเข้า
7. ช่วยให้ผู้สอนได้รวดเร็วและถูกต้องมากยิ่งขึ้น

อีริกสัน (Erickson. 1971 : 22 - 24) ได้ให้แนวทางในการบริหารสื่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. การบริหารสื่อการเรียนการสอนที่ดี ต้องอยู่ในความรับผิดชอบของผู้นำที่มีความรู้ ความชำนาญ และสามารถปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรได้เป็นอย่างดี ตลอดจนได้รับความสนับสนุนทางด้านงบประมาณ กำลังคน และเครื่องมือ เครื่องใช้ อย่างพอเพียง ในขั้นต้นผู้บริหารจะต้องเตรียมงบประมาณและบุคลากรให้เพียงพอ
2. สื่อต่าง ๆ ควรนำไปใช้ได้อย่างสะดวก ตรงกับความต้องการของผู้สอน ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้สอนได้มีส่วนในการคัดเลือก จัดซื้อ ผู้บริหารต้องกำหนดวิธีนำสื่อการสอนไปใช้อย่างเหมาะสม ในขณะเดียวกัน ผู้บริหารจะต้องคอยดูแลให้คำแนะนำแก่ผู้สอน เมื่อเกิดมีปัญหากการใช้สื่อการสอนด้วย
3. สื่อต่าง ๆ ผู้สอนจะต้องสามารถนำไปใช้ได้ โดยมีความยากลำบากน้อยที่สุด นั่นคือสื่อต้องมีคุณภาพดี มีคนช่วยเหลือซึ่งผู้บริหารทำได้โดยจัดตั้งศูนย์สื่อเป็นส่วนกลาง มีเจ้าหน้าที่ผู้มีความรู้ทางด้านนี้โดยเฉพาะอยู่ประจำ ควรมีการตรวจสอบภาพเพื่อซ่อมแซมอยู่เสมอ ถ้าจำเป็นควรเปลี่ยนหรือจัดหาซื้อมาแทน
4. การจัดหาสื่อไว้หลายชนิด เพื่อสนองความต้องการของผู้สอน ทั้งที่เป็นวัสดุสิ้นเปลือง เช่น กระดาษ สี สื่อวิทยาศาสตร์ หนังสือ ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ สถานศึกษาควรจัดหาไว้ให้พร้อมเพื่อสนองความต้องการของผู้สอน ผู้บริหารควรจัดประชุมปรึกษาหารือกับผู้สอนเกี่ยวกับการจัดซื้อสื่อการสอน กำหนดโครงการทดลองสื่อใหม่ ๆ ตลอดจนวางแผนประสานงานกับหน่วยงานอื่น เพื่อนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์
5. โครงการจัดทำสื่อการสอนของสถานศึกษา ควรจะได้ส่งเสริมและพัฒนาผู้สอนประจำการไปด้วย โดยเปิดโอกาสให้ผู้สอนได้เพิ่มพูนความรู้ และทักษะในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น ในขณะเดียวกันจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้สอนได้มีส่วนร่วมในการวางแผน ซึ่งเป็นการส่งเสริมบรรยากาศการปฏิบัติงานของผู้สอนให้ดียิ่งขึ้นตามวิธีการปฏิบัติงาน ในระบอบประชาธิปไตย ผู้บริหารควรสำรวจความสามารถของผู้สอน ในขณะเดียวกันผู้บริหารจะต้องประสานกับผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อหาทางจัดประชุมสัมมนาผู้สอนประจำการ การสาธิตการใช้สื่อการสอนและปรับปรุงห้องสมุด ก็สามารถช่วยพัฒนาความรู้และทักษะของผู้สอนประจำการได้เช่นกัน

วิลเบอร์ และเพนเดอร์ (Wilber and Pender. 1983 : 314) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสื่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการปฏิบัติงานได้มากกว่าการสอนของครูเพียงอย่างเดียว
2. ช่วยเพิ่มพูนความรู้แก่ผู้เรียนจากชั้นเรียน ห้องปฏิบัติการและการประกอบอาชีพในสถานประกอบการ และเป็นข้อมูลที่ทำให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกแผนการเรียนได้ในอนาคต
3. ช่วยในการฝึกทักษะทางด้านอาชีพ
4. ช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

นาราวดี ศิริโรจน์ (2543 : 20) กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับสื่อการสอน หลักสูตรใหม่ย่อมต้องการสิ่งใหม่ๆ ควรจัดหาให้พร้อมเกี่ยวกับสื่อ เช่น แผ่นใส เทป ตลอดจนอุปกรณ์การใช้สื่อ จึงเป็นสิ่งจำเป็น แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงสภาพของสถานศึกษา เช่น ห้องที่จะใช้สื่อ ความสามารถของผู้สอน เจ้าหน้าที่ ช่างเทคนิคที่จะช่วยบริการการใช้สื่อด้วย สรุปได้ว่า อาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดความรู้ ทักษะ และกิจกรรม ผู้สอนต้องรู้จักเลือกใช้สื่อให้เหมาะกับการเรียนการสอน จุดมุ่งหมายของการใช้สื่อในแต่ละขั้นตอน จึงจะสามารถใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและผู้สอน รวมทั้งอาคารสถานที่

2.5 ด้านการวัดและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผล เป็นกระบวนการที่สำคัญกระบวนการหนึ่งของการจัดการศึกษา เพราะทำให้ทราบถึงการจัดการเรียนการสอนว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ทั้งยังแสดงถึงผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักศึกษาว่า บรรลุจุดประสงค์ของบทเรียนในรายวิชานั้น ๆ ความหมายของการวัดผลและประเมินผลนั้น มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

กาญจนา เกียรติประวัติ (2524 : 116) ได้ให้ความหมายของการวัดผลและประเมินผลว่า การวัดผล (Measurement) คือ การกำหนดหน่วยให้แก่ปริมาณที่มีอยู่โดยใช้เครื่องมือวัด การประเมินผล (Evaluation) คือ การนำผลที่วัดได้มาหาคุณค่า ซึ่งสอดคล้องกับ พันธ์ หันนาคินทร์ (2524 : 199 - 200) ที่กล่าวว่า การวัดผลเป็นการเปรียบเทียบผลที่ได้จากการเรียนกับมาตรฐานอันหนึ่งที่ยึดถืออยู่ ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปธรรม คือ จะแสดงผลการวัดออกมาเป็นตัวเลข ส่วนการประเมินผลเป็นการกำหนดค่าหรือราคาจากคะแนนที่ได้จากการวัดผลนั้น พิศร ทองชั้น (2524 : 4 - 6) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการวัดผลอย่างกว้าง ๆ ว่า มีความสำคัญอยู่ 3 ประการคือ

1. เพื่อทราบว่าคุณเรียนได้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา การวัดทำให้ทราบว่าผู้เรียนมีความรู้มากน้อยเพียงไร เพื่อจะได้นำผลการวัดนั้นไปใช้ประโยชน์ทางด้านอื่น ๆ เช่น เพื่อการแนะแนว เพื่อเปรียบเทียบหรือเพื่อการบันทึกความเจริญงอกงามของผู้เรียน
2. เพื่อการแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน จุดมุ่งหมายข้อนี้สำคัญมากเพราะถือว่าการวัดผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน จะต้องมีการทำควบคู่กันอยู่เสมอ
3. เพื่อการประเมินผล การวัดผลจะต้องมีการประเมินทุกครั้ง เพื่อจะได้ทราบว่า ผู้เรียนมีผลการเรียนเป็นที่พอใจของผู้ตอบหรือตรงเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

สมบุรณ์ ชิตพงศ์ (2536 : 486) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่า เป็นการนำสิ่งที่ได้จากการวัดมาตัดสินตีราคา ซึ่งการจะตัดสินหรือตีราคาสิ่งใดจำเป็นจะต้องอาศัยเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินจะอยู่ในรูปของความเหมาะสม ไม่เหมาะสม ดี - เลว ใช้ได้ - ใช้ไม่ได้ สอดคล้องกับที่ ไพศาล หวังพานิช (2535 : 14) กล่าวถึง การประเมินผลไว้ว่า หมายถึง กระบวนการในการตัดสิน ตีราคา ลงสรุป เพื่อพิจารณาความเหมาะสม หรือหาคุณค่าของ คุณลักษณะและพฤติกรรมโดยอาศัยข้อมูล หรือรายละเอียดที่ได้จากการวัดเป็นหลัก แล้ววินิจฉัยอย่างมีหลักเกณฑ์และคุณธรรม เพื่อพิจารณาดัดสินใจว่า สิ่งนั้นดีหรือเลว เก่งหรืออ่อน ถ้าเป็นผลสอบก็จะตัดสินว่า ได้ - ตก ผ่าน - ไม่ผ่าน หนี้ จุลสุวรรณ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ ในเรือนจำกลางคลองเปรม เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ครูผู้สอนขาดความยุติธรรมในการให้คะแนน

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลเป็นภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษา และอาจารย์ผู้สอนจะต้องดำเนินการอย่างมีระบบเพื่อประเมินผลการเรียนการสอน ทั้งนี้รวมถึง การประเมินผลการเรียนการสอนทั้งก่อนการสอน ระหว่างการเรียนการสอน และหลังจบ การเรียนการสอน รวมถึงการประเมินผลการสอนของผู้สอนด้วย การวัดและประเมินผลจึงต้องอาศัยกระบวนการที่ต้องดำเนินร่วมกับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาตัวผู้เรียน

3. การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละครในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏในกลุ่มรัตนโกสินทร์

3.1 ความสำคัญของวิชานาฏศิลป์และการละคร

รัชกาลที่ 6 เป็นต้นมา วิชานาฏศิลป์ไทยไม่เป็นที่ยอมรับกันในการศึกษา แม้กรมศิลปากรเองในครั้งหนึ่งเคยมีนโยบายให้ศิลปินทางนาฏศิลป์ไทยหันไปหัดของทางตะวันตก (ปัญญา นิตยสุวรรณ. 2543 : 118) โดยแท้จริงแล้วเนื้อหาของวิชานาฏศิลป์ไทยตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องนั้น มีคุณสมบัติเป็นวัฒนธรรมประจำของไทย การศึกษานาฏศิลป์ไทยจึงนับเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมของชาติ นอกจากนี้วิชานาฏศิลป์ไทยยังมีคุณค่าในลักษณะอื่น กล่าวคือเป็นเครื่องมือแห่งความสนุกสนานบันเทิงใจ เป็นส่วนที่ทำให้จิตใจเบิกบาน มีความสุขใจ จะเห็นว่าโดยอุปนิสัยของคนไทยแล้ว เมื่อยามมีความสุขมักจะร้องรำทำเพลง ในอดีตไม่ว่าจะเป็นการทำงานหรือการเล่น มักจะขาดเสียมิได้ซึ่งการร้องรำทำเพลง เช่น ในฤดูเก็บเกี่ยวข้าว เมื่อยามที่มนุษย์เศร้าโศก ละครก็มีเรื่องบันเทิงใจไว้อภัยแก่ ในยามที่มนุษย์เกิดความท้อแท้ กลัวภัย ก็มีเรื่องแสดงความกล้าหาญ ยามที่เกิดความเบื่อหน่าย ศาสตร์ทางแพทย์ มียารักษาโรคทางกายฉันใด ศิลปะการละครก็มียารักษาโรคทางใจฉันนั้น (สุนนมาลย์ นิมนต์พันธ์. 2524 : 2) ยิ่งไปกว่านั้นในเรื่องของกระบวนการเรียนการสอนได้มีการนำวิชาการละครเข้ามาสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะวิชาวรรณคดีไทย ถ้าผู้สอนมีความรู้ทางนาฏศิลป์ไทยและนำไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ก็จะทำให้บทเรียนน่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในวรรณคดีไทย ทำให้สามารถย่นย่อเวลาในการสอนได้ นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้แสดงออก และได้ทำงานร่วมกันด้วย (เต็มสิริ บุญยสิงห์. 2519 : 157)

โดยแท้จริงแล้วเนื้อหาของวิชานาฏศิลป์ไทย ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนั้นมีคุณค่าเป็นวัฒนธรรมประจำของชาติไทย “วัฒนธรรม” มีความหมายกว้างขวาง พระยาอนุมานราชธน ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า “วัฒนธรรม คือ ความคิดเห็นความรู้สึกรู้สึก ความประพฤติและกิริยาอาการ หรือการกระทำใด ๆ ของมนุษย์ในส่วนรวม ลงรูปเป็นพิมพ์เดียวกัน และจะสำแดงออกมาให้ปรากฏในรูปของภาษา ศิลปะ ความเชื่อถือ ระเบียบประเพณี ” (จำนง ทองประเสริฐ. 2517 : 189) นอกจากนั้น อาภรณ์ มนตรีศาสตร์ และ จาดุรงค์ มนตรีศาสตร์ (2525 : 69) ให้ความเห็นว่า ผู้ที่ศึกษานาฏศิลป์ไทยโดยตรงจะได้รับประโยชน์นานัปการ เช่น ประโยชน์ทางวรรณคดี มีความชำนาญในการอ่านคำประพันธ์ เป็นผู้มีความมั่งคั่งแจ่มใส มีความสามัคคีในหมู่คณะ และการเรียนนาฏศิลป์เป็นการออกกำลังกายอย่างหนึ่ง นับว่าวิชานาฏศิลป์ไทยเป็นวิชาที่มีคุณค่าในหลาย ๆ ทาง นอกจากนั้นค่านิยมในสังคมปัจจุบันมีการยอมรับในเรื่องนาฏศิลป์ไทยกว้างขวางขึ้น เห็นได้จากการเปิดหลักสูตรวิชานาฏศิลป์ระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษา เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ดังที่ได้กล่าวแล้ว ปัจจุบันการเรียนการสอนนาฏศิลป์ได้เปิดสอนกันอย่างกว้างขวาง มีหลักสูตรวิชานาฏศิลป์และการละครเกิดขึ้นหลายสถาบันทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะหลักสูตรของสถาบันราชภัฏมีทั้งหลักสูตรระดับอนุปริญญา และระดับปริญญาตรี

3.2 หลักสูตรวิชานาฏศิลป์และการละคร

หลักการ

หลักสูตรสถาบันราชภัฏ ยึดหลักมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ ระดับอุดมศึกษามุ่งผลิตกำลังคนที่สนองความต้องการของท้องถิ่นและสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้งที่เป็นนักวิชาการทั้งวิชาชีพ และวิชาชีพชั้นสูง มีความยืดหยุ่น สามารถปรับตามสภาพการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและความก้าวหน้าของวิทยาการ เปิดโอกาสให้มีการเลือกเรียนได้อย่างกว้างขวาง ทั้งหลักสูตรระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) ในการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติควบคู่ทฤษฎี และยึดหลักความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและชุมชน นำไปสู่การพัฒนา ก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการ และการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถภาพในวิชาชีพ ทั้งในด้านความรู้ ด้านเทคนิควิธีและการจัดการงานอาชีพ และด้านคุณธรรม ซึ่งหลักสูตรสถาบันราชภัฏมุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณสมบัติ ดังนี้ (สภาสถาบันราชภัฏ. 2543 : 1)

1. มีความรู้ ทักษะและเทคนิคเฉพาะทาง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี
2. มีทักษะในด้านการจัดการงานอาชีพ สามารถดำเนินงานอาชีพของตนได้อย่าง ๑ มีประสิทธิภาพ
3. มีความคิดสร้างสรรค์ มีนิสัยใฝ่รู้ มีทักษะและวิจารณญาณในการแก้ปัญหา สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน
4. มีเจตคติที่ดี มีจรรยาบรรณ และมุ่งมั่นที่จะพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าในอาชีพ
5. มีโลกทัศน์ที่กว้าง ยอมรับความเปลี่ยนแปลงของสังคม
6. เป็นพลเมืองดี มีความตระหนักต่อการพัฒนาตนเอง และเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาสังคม
7. มีความเป็นประชาธิปไตย กระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

จุดประสงค์เฉพาะหลักสูตรวิชานาฏศิลป์และการละครในการผลิตบัณฑิต

1. เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านนาฏศิลป์และการละครให้สามารถทำงานในหน่วยงานของทางราชการ เอกชน หรือประกอบอาชีพอิสระได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อพัฒนานาฏศิลป์และการละคร ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้าง การพัฒนา และผลิตผลงานของบุคลากรในสาขาวิชาการดังกล่าว
3. เพื่อส่งเสริมเจตคติ และค่านิยมในการอนุรักษ์ และส่งเสริมนาฏศิลป์และการละคร
4. อนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ เพื่อการพัฒนามิปัญญาท้องถิ่นทางด้านศิลปะการแสดง

3.3 การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร

ความเป็นมาในการเปิดสอนหลักสูตรวิชานาฏศิลป์และการละครในสถาบันราชภัฏ

การศึกษาวิชาชีพนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ ได้เริ่มครั้งแรกที่วิทยาลัยครูสวนสุนันทา ในปี พ.ศ. 2515 โดยเปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) โดยมีจุดมุ่งหมายในการผลิตครูนาฏศิลป์ในระดับประถมศึกษา ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากนโยบายของกรมการฝึกหัดครู ในการเร่งผลิตครูด้านวิชาเฉพาะ เช่น ดนตรี นาฏศิลป์ ศิลปศึกษา เป็นต้น ความต้องการของหน่วยใช้งาน คือ โรงเรียนในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา หลังจากนั้นก็มีเปิดสอนในวิทยาลัยครูต่าง ๆ ตามความพร้อมของวิทยาครู ทั้ง 36 แห่ง โดยเปิดสอนทั้งภาคปกติ และภาคสมทบ

ต่อมาในปี พ.ศ. 2517 วิทยาลัยครูในสังกัดกรมการฝึกหัดครู ได้รับอนุมัติให้เปิดสอนถึงระดับปริญญา ประกอบกับเป็นระยะที่มีการปรับปรุงการศึกษาในทุกกระดบ ดังนั้น ในปีการศึกษา 2517 - 2518 กรมการฝึกหัดครูจึงเห็นสมควรให้ปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู โดยมุ่งคำนึงถึงความสอดคล้องกันระหว่างการพัฒนาการฝึกหัดครู การพัฒนาการศึกษา โดยทั่วไป และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้งนี้ได้พิจารณาเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัยแห่งรัฐเป็นหลักประกอบด้วย จากหลักการที่กล่าวมาจึงมีการปรับปรุงหลักสูตรวิชาชีพนาฏศิลป์ของวิทยาลัยครูเพื่อเปิดสอนในระดับปริญญาเมื่อ พ.ศ.2519

การจัดการศึกษาวิชาชีพครูนาฏศิลป์ที่กล่าวมา สืบเนื่องมาจากการเร่งผลิตครูให้มีปริมาณสอดคล้องกับอัตราประชากรที่สถานศึกษาในระดับต่าง ๆ มีความต้องการซึ่งนอกจากจะเปิดสอนทั้งภาคปกติ และภาคสมทบด้วย ในปี พ.ศ. 2517 ได้เปิดรับนักศึกษา อ.ค.ป. 2 ปี ระดับปริญญาตรี คือ โครงการอบรมครูและบุคลากรการศึกษาประจำการ ซึ่งได้ดำเนินการตลอดจนถึงปัจจุบัน

เมื่อการเร่งผลิตครูตามความต้องการของหน่วยใช้งานถึงจุดอิมตัว กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายลดจำนวนนักศึกษาครู ทำให้มีพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527 กำหนดให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษาและวิจัยและทำหน้าที่อื่น ๆ ทำให้วิทยาลัยครูซึ่งเดิมจัดการศึกษาวิชาชีพครูสาขาเดียว ต้องจัดการศึกษาสาขาศิลปศาสตร์ และวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้น อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม วิทยาลัยครูจึงได้เปิดสอนสาขาวิทยาการอื่น ๆ ประกอบด้วยหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิทยาศาสตร์บัณฑิต และศิลปศาสตรบัณฑิต ทั้งในระดับอนุปริญญา ปริญญาตรี 2 ปีและปริญญาตรี 4 ปี ซึ่งเป็นแนวทางใหม่ของการศึกษาวิชาชีพนาฏศิลป์ในวิทยาลัยครู โดยมีการจัดทำหลักสูตรนาฏศิลป์และศิลปะการแสดงระดับอนุปริญญาขึ้นไปในปี พ.ศ. 2528 พร้อมยุติการจัดการศึกษาวิชาชีพครูนาฏศิลป์ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงด้วย (ชมนาด โสภณ. 2531 : 175)

ในปี พ.ศ.2531 สภาการฝึกหัดครูได้พิจารณาอนุมัติให้วิทยาลัยครูเปิดสอนหลักสูตรวิทยาลัยครู พ.ศ.2528 ฉบับปรับปรุง 2531 ขึ้น จึงได้มีการพัฒนาเพิ่มเติมหลักสูตรวิชานาฏศิลป์และการละคร ระดับปริญญาตรี สาขาศิลปศาสตร์ขึ้นในวิทยาลัยครูโดยเปิดสอนเป็นแห่งแรกที่วิทยาลัยครูสวนสุนันทา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านนาฏศิลป์และการละคร ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้าง การพัฒนา และผลิตผลงานของบุคลากรทางวิชาชีพนาฏศิลป์ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมเจตคติและค่านิยมในการอนุรักษ์ และส่งเสริมนาฏศิลป์และการละคร

ในจำนวนสถาบันราชภัฏทั้งหมด (วิทยาลัยครู 36 แห่ง) สถาบันราชภัฏที่เปิดสอนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ได้แก่ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม สถาบันราชภัฏมหาสารคาม สถาบันราชภัฏสกลนคร สถาบันราชภัฏอุดรธานี สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ สถาบันราชภัฏสุรินทร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี สถาบันราชภัฏฉะเชิงเทรา สถาบันราชภัฏเทพสตรี สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา สถาบันราชภัฏเพชรบุรีพิทยาลงกรณ์ สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี สถาบันราชภัฏนครปฐม สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี สถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา สถาบันราชภัฏพระนคร สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา รวม 24 สถาบัน

ส่วนสถาบันราชภัฏที่เปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต มีเพียงสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา และสถาบันราชภัฏจันทรเกษมเท่านั้น

ต่อมาเมื่อกรมการฝึกหัดครูจัดทำกรอบแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 1 (2535 - 2539) โดยมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีปัญญา มีคุณธรรมจริยธรรม มีสุขภาพพลานามัย สมบูรณ์ มีความสามารถในการประกอบอาชีพ และพึ่งพาตนเองได้ ตลอดจนสามารถดำรงชีวิตและปรับตัวได้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และมุ่งเน้นการกระจายโอกาสทางการอุดมศึกษา ในรูปแบบต่าง ๆ ไปสู่ผู้ด้อยโอกาสให้มากขึ้น ทั้งนี้

โดยการพัฒนาศูนย์ให้มีความพร้อม ความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ทั้งด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ให้เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นเป็นหลัก (แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 (2535 - 2539). กรมการฝึกหัดครู)

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว การจัดทำรายละเอียดแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 ได้มีการเตรียมการทางด้านการจัดตั้งคณะวิชา และขยายโปรแกรมวิชาเพิ่มขึ้น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพนาฏศิลป์ ได้มีโครงการพัฒนาคณะวิชาศิลปกรรมศาสตร์ โดยมีวิทยาลัยครุนครศรีธรรมราช สหวิทยาลัยทักษิณ และหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู เป็นผู้รับผิดชอบมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อขยายฐานวิชาการวิชาชีพศิลปกรรมศาสตร์ระดับอุดมศึกษา การศึกษาท้องถิ่น และเป็นการกระจายโอกาสความเสมอภาคทางการศึกษาลงสู่ท้องถิ่น เพื่อพัฒนาวิชาชีพและกำลังคนจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่ความต้องการของสังคมอุตสาหกรรม
2. เพื่อผลิตบัณฑิตวิชาชีพศิลปะ ที่มีคุณภาพและมีคุณธรรม สามารถประกอบอาชีพอิสระ และมีการสร้างสรรค์ที่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้ท้องถิ่นภาคใต้ และของชาติ

3. เพื่อศึกษา ค้นคว้า วิจัย เผยแพร่ และให้บริการทางวิชาชีพศิลปกรรมศาสตร์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรมอันเป็นมรดกของท้องถิ่นและของชาติ

ระยะเวลาดำเนินการตามโครงการ 5 ปี (2535 - 2539) โดยมีเป้าหมายพัฒนาหลักสูตรใหม่ รับนักศึกษาโปรแกรมวิชาต่าง ๆ 6 โปรแกรมวิชา คือ วิชาจิตรศิลป์ ดนตรีสากล การออกแบบ 2 มิติ การออกแบบ 3 มิติ นาฏศิลป์ไทย และการแสดงพื้นบ้าน (แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 2535 - 2539)

ในปัจจุบันได้มีสถาบันราชภัฏบางแห่ง ที่ได้จัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ อันได้แก่ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และสถาบันราชภัฏสวนดุสิต แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ครบทั้ง 6 โปรแกรมวิชา ในส่วนของโปรแกรมวิชานาฏศิลป์ไทย ยังไม่มีการอนุมัติหลักสูตรใหม่ แต่คาดว่าจะในอนาคตหากสถาบันราชภัฏใดมีความพร้อม ก็จะจัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์และจัดหลักสูตรของแต่ละสถาบันขึ้นเอง

สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ที่เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรี ศึกษานาฏศิลป์ และการละครมี 3 สถาบัน ได้แก่ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา สถาบันราชภัฏจันทรเกษม และสถาบันราชภัฏธนบุรี ซึ่งสถาบันราชภัฏแห่งนี้ได้เปิดสอนหลักสูตรนี้เมื่อปี พ.ศ.2542

เกณฑ์การกำหนดหลักสูตรวิชานาฏศิลป์และการละคร

ทบวงมหาวิทยาลัยมีอำนาจหน้าที่ประการหนึ่งคือ การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั้งรัฐและเอกชน เพื่อให้การดำเนินงานด้านมาตรฐานทัดเทียมกัน ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้กำหนดหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตร เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรวิชานาฏศิลป์และการละครของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ เมื่อเปรียบเทียบกับโครงสร้างของหลักสูตรกับเกณฑ์มาตรฐาน จะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย พ.ศ.2532 คือ มีโครงสร้างหมวดวิชา และจำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานกำหนด

การเปรียบเทียบโครงสร้างหลักสูตรวิชานาฏศิลป์และการละครหลักสูตรปริญญาตรีกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี ของทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ.2532

โครงสร้าง/หมวดวิชา	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี ของทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ.2532	เกณฑ์ของสถาบันราชภัฏ
จำนวนหน่วยกิตรวม	หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต	หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี จำนวน 144 หน่วยกิต
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต	วิชาพื้นฐานทั่วไป จำนวน 40 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์		กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ จำนวน 10 หน่วยกิต
กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์		กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ จำนวน 10 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาภาษา		กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร จำนวน 10 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์		กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 10 หน่วยกิต
หมวดวิชาเฉพาะ	หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ไม่น้อยกว่า 90 หน่วยกิต	กลุ่มวิชาเนื้อหา จำนวน 72 หน่วยกิต
- วิชาแกน		กลุ่มวิชาวิทยาการจัดการ จำนวน 15 หน่วยกิต
- วิชาเฉพาะด้าน		กลุ่มวิชาปฏิบัติการและ
- วิชาพื้นฐานวิชาชีพ		ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 7 หน่วยกิต
- วิชาชีพ		รวมวิชาเฉพาะด้าน 94 หน่วยกิต
หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต	จำนวน 10 หน่วยกิต

โครงสร้างหลักสูตรวิชานาฏศิลป์และการละคร

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 144 หน่วยกิต โดยมีสัดส่วนหน่วยกิต
แต่ละหมวดวิชาและแต่ละกลุ่มวิชา ดังนี้ (สภาสถาบันราชภัฏ. 2543 : 313 - 316)

1. หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป	33	หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	101	หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	10	หน่วยกิต
1. หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป	33	หน่วยกิต
1.1 กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร	9	หน่วยกิต
1.2 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	9	หน่วยกิต
1.3 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	6	หน่วยกิต
1.4 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	9	หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	101	หน่วยกิต
2.1 กลุ่มวิชาเนื้อหา	79	หน่วยกิต
2.2 กลุ่มวิชาวิทยาการจัดการ	15	หน่วยกิต
2.3 กลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	7	หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	10	หน่วยกิต

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร

1. หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป	33	หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน (เรียนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ)	101	หน่วยกิต
2.1 กลุ่มวิชาเนื้อหา	79	หน่วยกิต
บังคับ	เรียน	30 หน่วยกิต
2051103	พิธีไหว้ครูนาฏศิลป์ไทย	2(1-2)
2051107	ประวัติการละครไทยและบุคคลสำคัญในวงการละครไทย	2(2-0)
2051202	รำพื้นฐาน 1	2(1-2)
2051301	เพลงไทย 1	2(1-2)
2051302	ดนตรีเพื่อการละคร	2(2-0)
2051603	จิตวิทยาเพื่อการละคร	2(2-0)
2051604	การแสดง 1	2(1-2)
2051605	การกำกับการแสดง 1	2(1-2)
2051606	องค์ประกอบของการสร้างละครและงานบนเวที	2(1-2)

2052107	การเขียนบทละคร 1	2(1-2)
2052603	การออกแบบฉากและแสง 1	2(1-2)
2052604	การออกแบบเครื่องแต่งกาย 1	2(1-2)
2052605	การแต่งหน้า 1	2(1-2)
2053704	หลักการวิเคราะห์และวิจารณ์การละคร	2(1-2)
เลือก	เลือกเรียนรายวิชาต่อไปนี้ไม่น้อยกว่า 49 หน่วยกิต	
2051101	สุนทรียะทางนาฏศิลป์ไทย	2(2-0)
2051105	โขน	2(1-2)
2051106	ประวัติการละครตะวันออก	2(2-0)
2051203	ลีลาของนาฏศิลป์ไทย	2(1-2)
2051204	กิจกรรมพ็อนรำ 1	2(1-2)
2051205	รำพื้นฐาน 2	2(1-2)
2051402	การแสดงหุ่น 1	2(1-2)
2051405	หุ่นสำหรับเด็ก	2(1-2)
2051607	การเคลื่อนไหวบนเวที	2(1-2)
2051608	การพูดและการฝึกเสียง 1	2(1-2)
2051609	ละครใบ้	2(1-2)
2051610	การแสดงศิลปะป้องกันตัว	2(1-2)
2052101	บ่อเกิดรามเกียรติ์	2(1-2)
2052102	ประวัติตัวละครและสถานที่สำคัญ ในเรื่องรามเกียรติ์	2(2-0)
2052104	วาทศิลป์การละคร	2(1-2)
2052106	ประวัติการละครตะวันตก	2(2-0)
2052201	หน้าพาทย์ 1	2(1-2)
2052202	กิจกรรมพ็อนรำ 2	2(1-2)
2052203	กิจกรรมพ็อนรำ 3	2(1-2)
2052205	นาฏศิลป์พื้นเมือง 2	2(1-2)
2052301	เพลงไทย 2	2(1-2)
2052302	เพลงไทย 3	2(1-2)
2052303	เพลงและการขับร้องเพื่อการแสดง	2(1-2)
2052502	บัลเลต์ 1	2(1-2)
2052505	นาฏศิลป์พื้นเมืองตะวันออก	2(1-2)
2052506	นาฏศิลป์พื้นเมืองตะวันตก	2(1-2)

2052606	การแสดง 2	2(1-2)
2052607	การพูดและการฝึกเสียง 2	2(1-2)
2052608	การอ่านตีความบทละคร 1	2(1-2)
2052609	ละครสร้างสรรค์	2(1-2)
2052610	ละครและการแสดงสำหรับเด็ก 1	2(1-2)
2052702	วิวัฒนาการของศิลปะการละครตะวันตก และตะวันออก การศึกษาในเชิงวิเคราะห์	2(2-0)
2052704	วรรณกรรมการละครไทย	2(2-0)
2052705	มหรสพและการละเล่นของหลวง	2(1-2)
2053101	นารายณ์สิบปาง	2(2-0)
2053106	การเขียนบทละคร 2	2(2-0)
2053107	การสร้างละครรำ	2(1-2)
2053108	การสร้างละครร้อง	2(1-2)
2053201	ฉุยฉาย	2(1-2)
2053202	ประดิษฐ์ท่ารำเดิน 1	2(1-2)
2053203	กิจกรรมฟ้อนรำ 4	2(1-2)
2053205	วิพิธทัศนา	2(1-2)
2053208	การบันทึกท่ารำเดิน	2(1-2)
2053401	การแสดงหุ่น 2	2(1-2)
2053501	บัลเลต์ 2	2(1-2)
2053502	โมเดิร์นแดนซ์ 1	2(1-2)
2053503	บัลเลต์ 3	2(1-2)
2053604	การกำกับการแสดง 2	2(1-2)
2053605	การแต่งหน้า 2	2(1-2)
2053608	การกำกับเวที	2(1-2)
2053610	การเขียนบทละครสำหรับเด็ก	2(1-2)
2053611	ประวัติภาพยนตร์ ละครวิทยุ และละครวิทยุโทรทัศน์	2(2-0)
2053612	ทฤษฎี เทคนิควิทยุโทรทัศน์	2(1-2)
2053613	การแสดง 3	2(1-2)
2053701	หลักการวิเคราะห์บทละคร	2(2-0)
2054102	นาฏศิลป์เปรียบเทียบ	2(1-2)
2054104	การเขียนบทละครไทย	2(1-2)

2054105	ลิเก	2(1-2)
2054201	หน้าพาทย์ 2	2(1-2)
2054203	กิจกรรมฟ้อนรำ 5	2(1-2)
2054204	ประดิษฐ์ทำรำเดิน 2	2(1-2)
2054207	รำอาวุธ	2(1-2)
2054301	เพลงไทย 4	2(1-2)
2054302	เพลงไทย 5	2(1-2)
2054401	การแสดงหุ่น 3	2(1-2)
2054502	โมเติร์นแดนซ์ 2	2(1-2)
2054503	บัลเลต์ 4	2(1-2)
2054602	การแต่งกายละครไทย	2(1-2)
2054604	ละครและการแสดงสำหรับเด็ก 2	2(1-2)
2054605	การเขียนบทละครวิทยุและวิทยุโทรทัศน์	2(1-2)
2054606	การกำกับการแสดงละครวิทยุโทรทัศน์	2(1-2)
2054701	การละครสมัยใหม่ในอังกฤษ ยุโรป และอเมริกา	2(2-0)
2054702	วรรณกรรมการละครสากล	2(1-2)
2054704	บทบาทของดนตรีและนาฏศิลป์ใน ละครเอเชีย	2(1-2)
2054705	หลักการวิเคราะห์และวิจารณ์ การละครไทย	2(1-2)
2054901	ผลงานค้นคว้าริเริ่มทางด้านนาฏศิลป์ หรือศิลปะการละคร	2(1-2)
2054903	การแสดงท้องถิ่น	2(1-2)
2054904	สรีระวิทยาของผู้แสดงนาฏศิลป์	2(2-0)
2054906	รำวง	2(1-2)
2054907	การใช้คอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐานในงาน นาฏศิลป์	2(1-2)
2054908	นาฏศิลป์เพื่อชีวิต	2(1-2)
2054909	การวิจัยด้านนาฏศิลป์และการละคร	2(1-2)
2054910	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้าน นาฏศิลป์และการละคร	2(1-2)
2054911	การจัดการนาฏศิลป์เชิงธุรกิจ	2(1-2)

2054912	การวัดผลและประเมินผลนาฏศิลป์และการละคร	2(1-2)
2051108	การแต่งกาย 1	2(1-2)
2564303	กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา	2(2-0)
2.2	กลุ่มวิชาวิทยาการจัดการ	15 หน่วยกิต
บังคับ	เรียน	9 หน่วยกิต
3561101	องค์การและการจัดการ	3(3-0)
3561204	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ	3(3-0)
3591105	เศรษฐศาสตร์ทั่วไป	3(3-0)
เลือก	เลือกเรียนรายวิชาต่อไปนี้ไม่น้อยกว่า 6	หน่วยกิต
2562302	กฎหมายธุรกิจ	3(3-0)
3561102	การจัดการธุรกิจขนาดย่อม	3(3-0)
3561301	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร	3(3-0)
3562207	จิตวิทยาธุรกิจ	3(3-0)
3562402	การบริหารทรัพยากรมนุษย์	3(3-0)
2.3	กลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	7 หน่วยกิต
2053801	การเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพนาฏศิลป์และการละคร 3	2(90)
2054801	การฝึกประสบการณ์วิชาชีพนาฏศิลป์และการละคร 3	5(450)

3. หมวดวิชาเลือกเสรี 10 หน่วยกิต

ให้เลือกเรียนรายวิชาใดๆในหลักสูตรวิทยาลัยครูหรือหลักสูตรสถาบันราชภัฏ โดยไม่ซ้ำกับรายวิชาที่เคยเรียนมาแล้ว และต้องไม่เป็นรายวิชาที่กำหนดให้เรียน โดยไม่นับหน่วยกิตรวมในเกณฑ์การสำเร็จหลักสูตรของโปรแกรมวิชานี้

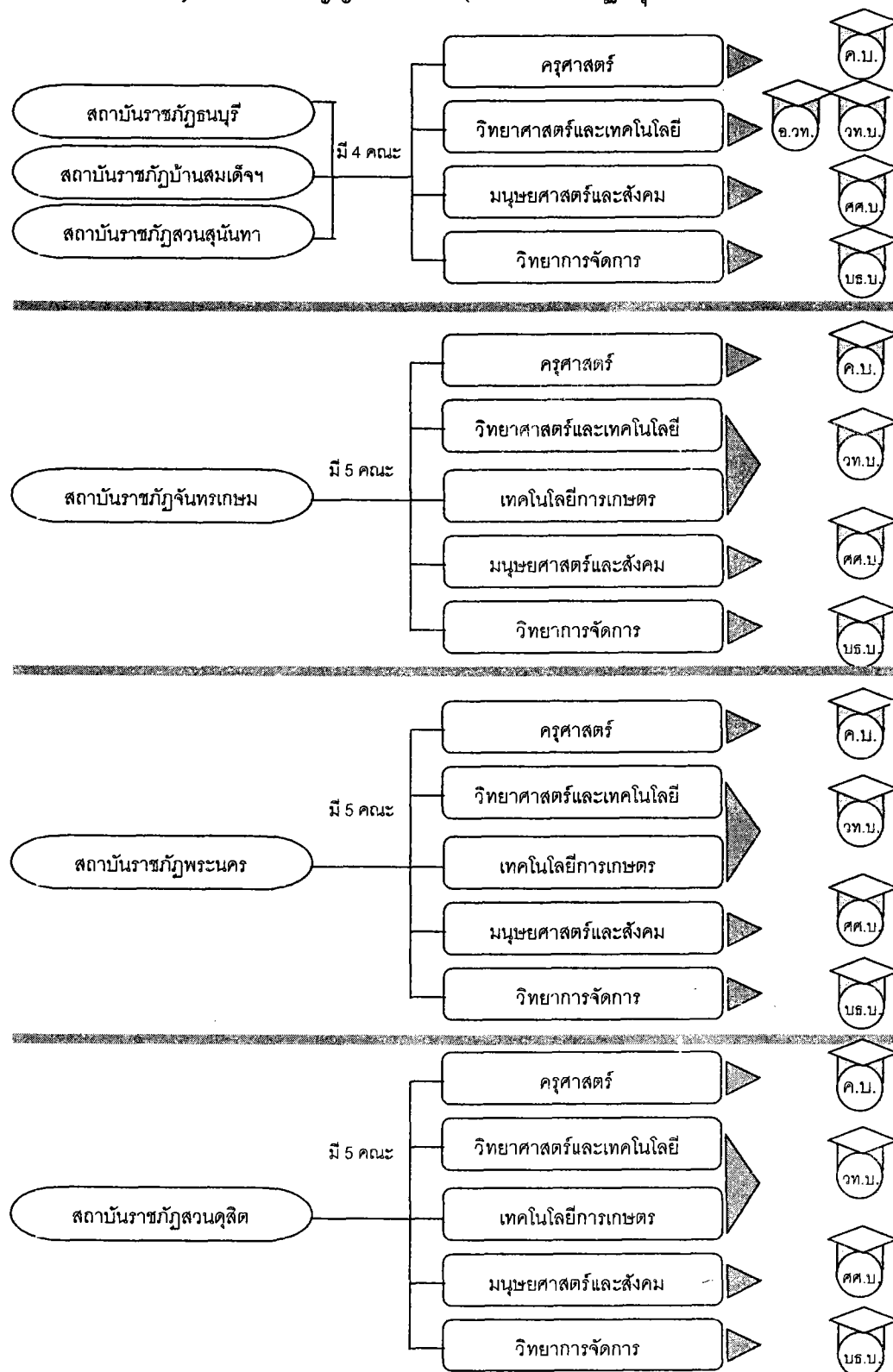
การบริหารหลักสูตรวิชานาฏศิลป์และการละคร

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร สถาบันราชภัฏ

กลุ่มรัตนโกสินทร์มีลักษณะการบริหารหลักสูตรโดยโปรแกรมวิชาเป็นผู้ดูแล จะบริหารหลักสูตรในรูปแบบบังคับกระจาย คือเจ้าของหลักสูตรหรือเจ้าของคณะวิชาที่ต้องการจะไปเลือกดูว่าคณะวิชาใดมีวิชาใดอยู่ในความดูแลของโปรแกรมวิชาใด แล้วนำชื่อวิชานั้นมาใส่ชื่อไว้ในคณะของตน โดยทั่วไปมักเป็นวิชาในคณะวิทยาการจัดการและคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

คณะและวุฒิการศึกษาในสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์

สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ประกอบด้วยคณะต่าง ๆ และผู้จบการศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ จะได้รับปริญญาบัตรดังนี้ (สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์. 2545 : 2)

ภาพประกอบ 3 คณะและวุฒิการศึกษาในสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าสิ่งที่สำคัญในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละครที่ทำให้ผลการศึกษา มีคุณภาพ ประกอบด้วย งานด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอนและ กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ในการศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในด้านต่าง ๆ ดังกล่าว จะทำให้ทราบจุดเด่น จุดแข็งของการจัดดำเนินงานของสถาบัน และเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารและคณาจารย์นำมาพิจารณาวางแผนและปรับปรุงการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละครในสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้ การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดทำข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนวิชานาฏศิลป์และการละคร จำนวน 19 คน และนักศึกษาที่เรียนวิชานาฏศิลป์และการละคร สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 จำนวน 93 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 61 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 61 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 67 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 301 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ได้แก่

1. อาจารย์ผู้สอนวิชานาฏศิลป์และการละคร สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ในปีการศึกษา 2545 โดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนวิชานาฏศิลป์และการละคร สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา 7 คน สถาบันราชภัฏจันทรเกษม 7 คน สถาบันราชภัฏธนบุรี 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 19 คน

2. นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เรียนวิชานาฏศิลป์และการละคร สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 93 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 61 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 61 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 67 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 282 คน รายละเอียดดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนอาจารย์และนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถาบันที่สังกัดและชั้นปีที่ศึกษา

สถานภาพ	สถาบันที่สังกัด	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	
1. อาจารย์	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	7	7	
	สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	7	7	
	สถาบันราชภัฏธนบุรี	5	5	
	รวม	19	19	
2. นักศึกษา	สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา			
		ชั้นปีที่ 1	39	39
		ชั้นปีที่ 2	16	16
		ชั้นปีที่ 3	21	21
	สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	ชั้นปีที่ 4	28	28
		ชั้นปีที่ 1	40	40
		ชั้นปีที่ 2	32	32
	สถาบันราชภัฏธนบุรี	ชั้นปีที่ 3	30	30
		ชั้นปีที่ 4	29	29
		ชั้นปีที่ 1	14	14
	รวม	ชั้นปีที่ 2	13	13
		ชั้นปีที่ 3	10	10
		ชั้นปีที่ 4	10	10
		รวม	282	282
		รวมทั้งสิ้น	301	301

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในวิจัยนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการศึกษาจากเอกสาร ตำรา ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียน การสอนวิชานาฏศิลป์และการละครในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์และการละครในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ 5 ด้าน คือ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล และในตอนท้ายของ แบบสอบถามแต่ละด้านจะเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open - Ended) เพื่อให้ ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา เกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่ม รัตนโกสินทร์ 5 ด้าน คือ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรม การเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล และในตอนท้ายของแบบสอบถามแต่ละด้านจะเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open - Ended) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของไลเคิร์ต (Likert) โดยผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของคะแนน ดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคิดเห็นที่เหมาะสมมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคิดเห็นที่เหมาะสมมาก
คะแนน 3	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคิดเห็นที่เหมาะสมปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคิดเห็นที่เหมาะสมน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคิดเห็นที่เหมาะสมน้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยของทัศนะของนักศึกษา ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมาก
2.50 – 3.49 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับน้อย
1.00 – 1.49 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล
2. นำข้อมูลมาสร้างแบบสอบถามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ได้ข้อคำถามฉบับสอบถามอาจารย์และนักศึกษา จำนวน 71 ข้อ รวม 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการจัดหลักสูตร จำนวน 26 ข้อ ด้านการจัดผู้สอน จำนวน 11 ข้อ ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 12 ข้อ ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน จำนวน 12 ข้อ และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 10 ข้อ
3. นำแบบสอบถาม เสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อพิจารณา แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมในด้านเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องเหมาะสมในด้านภาษา แล้วนำเสนอคณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโทพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลอง (Try out) กับนักศึกษาสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา วิชาเอกนาฏศิลป์และการละคร จำนวน 50 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิคการหาค่าร้อยละ 25 ของกลุ่มสูง และร้อยละ 25 ของกลุ่มต่ำ แล้วใช้การทดสอบค่าที (t - test) เลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ไว้ใช้เป็นแบบสอบถาม (ภาคผนวก ค)
5. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ของครอนบาค (Cronbach. 1971 : 161) แบบสอบมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.976 (ภาคผนวก ค)

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือไปยังสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ที่เปิดสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ได้แก่ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา สถาบันราชภัฏจันทรเกษม และสถาบันราชภัฏธนบุรี ที่เป็นกลุ่มประชากร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยได้ประสานงานกับอาจารย์ผู้สอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในแต่ละสถาบันที่จะเก็บข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม จากแบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 301 ฉบับ โดยส่งและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์ ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 301 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
3. ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ตามความมุ่งหมายข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอน คือ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา โดยรวมและในแต่ละด้าน วิเคราะห์โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. ตามความมุ่งหมายข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามประสบการณ์การสอน และสถาบันราชภัฏที่สังกัด วิเคราะห์โดยหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)
4. ตามความมุ่งหมายข้อที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร โดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปี วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ
5. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด นำมาพิจารณารวบรวมข้อคิดเห็น เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย และนำไปประกอบการอภิปรายผลการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ

1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

2.1 ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้วิธีการหาค่าร้อยละ 25 ของกลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ จากนั้นใช้การทดสอบค่าที (t - test) (Ferguson. 1981 : 108)

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1971 : 161)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานข้อ 1 – 3 วิเคราะห์ด้วยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีพบว่ามี ความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ เพื่อให้การแปลความหมายข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาใน F – distribution
SS	แทน	ผลบวกของค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
df	แทน	ระดับชั้นแห่งความอิสระ (Degrees of Freedom)
p	แทน	ความน่าจะเป็นสถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การศึกษาทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การศึกษาทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามประสบการณ์สอนและสถาบันราชภัฏที่สังกัด โดยวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา โดยวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ

ตอนที่ 6 การสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาจารย์		
1. ประสบการณ์สอน		
1.1 1 – 5 ปี	9	47.4
1.2 6 – 10 ปี	2	10.5
1.3 มากกว่า 10 ปี	8	42.1
รวม	19	100.0
2. สถาบันที่สังกัด		
2.1 สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	7	36.8
2.2 สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	7	36.8
2.3 สถาบันราชภัฏธนบุรี	5	26.4
รวม	19	100.0
นักศึกษา		
3. ชั้นปีที่ศึกษา		
3.1 ชั้นปีที่ 1	93	33.0
3.2 ชั้นปีที่ 2	61	21.6
3.3 ชั้นปีที่ 3	61	21.6
3.4 ชั้นปีที่ 4	67	23.8
รวม	282	100.0

จากตาราง 2 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างอาจารย์เป็นอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1 - 5 ปี จำนวน 9 คน (ร้อยละ 47.4) 6 - 10 ปี จำนวน 2 คน (ร้อยละ 10.5) และมากกว่า 10 ปี จำนวน 8 คน (ร้อยละ 42.1) เป็นอาจารย์สังกัดสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 7 คน (ร้อยละ 36.8) สถาบันราชภัฏจันทรเกษม จำนวน 7 คน (ร้อยละ 36.8) และสถาบันราชภัฏธนบุรี จำนวน 5 คน (ร้อยละ 26.3) ส่วนกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 93 คน (ร้อยละ 33.0) ชั้นปีที่ 2 จำนวน 61 คน (ร้อยละ 21.6) ชั้นปีที่ 3 จำนวน 61 คน (ร้อยละ 21.6) และชั้นปีที่ 4 จำนวน 67 คน (ร้อยละ 23.8)

ตอนที่ 2 การศึกษาทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ 5 ด้าน คือ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 3 - 8

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมและในแต่ละด้าน

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร	อาจารย์ (n = 19)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการจัดหลักสูตร	3.49	.60	ปานกลาง
2. ด้านการจัดผู้สอน	4.40	.63	มาก
3. ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	3.72	.60	มาก
4. ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน	2.95	.92	ปานกลาง
5. ด้านการวัดและประเมินผล	3.57	.82	มาก
รวม	3.53	.58	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า อาจารย์มีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์โดยรวมว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = .58) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดผู้สอน ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = .63) ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = .60) และด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = .82) มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านการจัดหลักสูตร และด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = .60) ($\bar{X} = 2.95$, S.D. = .92) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดหลักสูตร เป็นรายข้อ

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ด้านการจัดหลักสูตร	อาจารย์ (n = 19)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร หมวดวิชาพื้นฐาน	3.63	.60	มาก
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร หมวดวิชาเฉพาะด้าน	3.74	.73	มาก
3. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชานาฏศิลป์และการละคร หมวดวิชาเลือกเสรี	3.53	.77	มาก
4. การจัดจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป เป็น 33 หน่วยกิต	3.79	.63	มาก
5. การจัดจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเฉพาะด้าน เป็น 101 หน่วยกิต	4.16	.60	มาก
6. การจัดจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเลือกเสรี เป็น 10 หน่วยกิต	3.58	.90	มาก
7. การจัดจำนวนรายวิชาในหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป	3.58	.77	มาก
8. การจัดจำนวนรายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะด้าน	3.53	.84	มาก
9. การจัดจำนวนรายวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรี	3.42	.77	ปานกลาง
10. การกำหนดจุดประสงค์ในแต่ละรายวิชาของวิชานาฏศิลป์และการละคร	3.74	1.05	มาก
11. การจัดเนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชาของหมวดวิชาเฉพาะด้าน สำหรับการนำไปใช้ประกอบอาชีพนาฏศิลป์และการละคร	3.79	.92	มาก
12. ความสอดคล้องของหลักสูตรกับความต้องการของผู้เรียน	3.16	.83	ปานกลาง
13. ความสอดคล้องของเนื้อหาในแต่ละรายวิชาของหลักสูตรกับสภาพสังคมปัจจุบัน	3.21	.98	ปานกลาง
14. การจัดรายวิชาของหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในด้านนาฏศิลป์ไทย	3.79	.98	มาก
15. การจัดรายวิชาของหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในด้านนาฏศิลป์สากล	3.26	.81	ปานกลาง
16. การจัดเนื้อหาของแต่ละรายวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.42	1.07	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ด้านการจัดหลักสูตร	อาจารย์ (n = 19)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
17. การจัดเนื้อหาของแต่ละรายวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพอิสระได้	3.89	.94	มาก
18. การจัดเนื้อหาของแต่ละรายวิชาส่งเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน	3.79	1.03	มาก
19. การจัดเนื้อหาของแต่ละรายวิชาเกี่ยวกับจำนวนหน่วยกิต	3.21	.85	ปานกลาง
20. การจัดรายวิชาในแต่ละชั้นปีมีความสอดคล้องต่อเนื่องกัน	3.47	1.22	ปานกลาง
21. จำนวนรายวิชาที่เรียนในภาคทฤษฎี	3.42	.90	ปานกลาง
22. จำนวนรายวิชาที่เรียนในภาคปฏิบัติ	3.47	.96	ปานกลาง
23. การจัดให้มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพจำนวน 450 ชั่วโมงสำหรับนักศึกษาได้เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะเกี่ยวกับงานนาฏศิลป์และการละคร	3.74	1.19	มาก
24. การจัดทำเอกสารหลักสูตรสำหรับอาจารย์และนักศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรนาฏศิลป์และการละคร	3.21	1.13	ปานกลาง
25. การปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยสอดคล้องตามความเปลี่ยนแปลงของสังคม	2.84	1.30	ปานกลาง
26. การจัดทำการประเมินหลักสูตรทั้งระยะสั้นและระยะยาว	2.58	1.07	ปานกลาง
รวม	3.49	.60	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่า อาจารย์มีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดหลักสูตร โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = .60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมในระดับมากมี 14 ข้อ ส่วนข้อที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลางมี 12 ข้อ

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดผู้สอน เป็นรายชื่อ

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ด้านการจัดผู้สอน	อาจารย์ (n = 19)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความรู้ความสามารถของผู้สอนในการสอนรายวิชาต่าง ๆ	3.84	.50	มาก
2. ความกระตือรือร้นและความตั้งใจในการสอนของผู้สอน	3.79	.98	มาก
3. ความทุ่มเทในการสอนภาคทฤษฎี	4.00	.88	มาก
4. ความทุ่มเทในการสอนภาคปฏิบัติ	4.21	.79	มาก
5. การจัดสัดส่วนจำนวนผู้เรียนและผู้สอนในแต่ละรายวิชา	3.47	.90	ปานกลาง
6. ความรับผิดชอบของผู้สอนในด้านการสอนและงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร	4.16	.83	มาก
7. คุณธรรม จริยธรรมของความเป็นอาจารย์ของผู้สอน	4.11	.57	มาก
8. ความสามารถของผู้สอนในการถ่ายทอดความรู้ภาคทฤษฎีที่นำไปสู่ภาคปฏิบัติ	4.05	.62	มาก
9. ความรู้และการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องของผู้สอนเพื่อคุณภาพของการเรียนการสอน	3.95	.78	มาก
10. ความมีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการสอนของผู้สอน	4.32	.75	มาก
11. ความเสียสละเวลาส่วนตัวของผู้สอนเพื่อปฏิบัติงานการสอน	4.26	.81	มาก
รวม	4.40	.63	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า อาจารย์มีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดผู้สอน โดยรวมว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = .63) และพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลางมี 1 ข้อคือ ข้อ 5 การจัดสัดส่วนจำนวนผู้เรียนและผู้สอนในแต่ละรายวิชา ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = .90) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นรายข้อ

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	อาจารย์ (n = 19)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอนในการเรียนภาคทฤษฎี	3.68	.95	มาก
2. การใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอนในการเรียนภาคปฏิบัติ	3.95	.97	มาก
3. การใช้วิธีสอนหลากหลายวิธี ตามลักษณะของเนื้อหาวิชา	3.74	.99	มาก
4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชา	4.00	.82	มาก
5. การจัดให้มีการศึกษานอกสถานที่ที่มีความจำเป็นต้องศึกษาจากประสบการณ์ตรง	3.32	.95	ปานกลาง
6. การเชิญผู้เชี่ยวชาญมาบรรยายหรือจัดอภิปรายเกี่ยวกับประเด็นปัญหาทางด้านนาฏศิลป์และการละครในปัจจุบัน	3.63	1.26	มาก
7. การให้นักศึกษาศึกษาทำร่ำด้วยตนเองจากวีดิทัศน์	2.84	.96	ปานกลาง
8. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ สร้างสรรค์งานทางด้านนาฏศิลป์และการละคร	3.89	.88	มาก
9. การให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.95	.91	มาก
10. การใช้วิธีการฝึกให้ผู้เรียนเกิดทักษะในด้านทำร่ำต่าง ๆ	3.79	.63	มาก
11. การใช้วิธีสอนโดยให้ผู้เรียนฝึกทำร่ำเป็นรายบุคคล	3.89	.99	มาก
12. การใช้วิธีสอนโดยให้ผู้เรียนฝึกทำร่ำเป็นรายกลุ่ม	4.00	.82	มาก
รวม	3.72	.60	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า อาจารย์มีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = .60) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลางมี 2 ข้อ คือ ข้อ 5 การจัดให้มีการศึกษานอกสถานที่ที่มีความจำเป็นต้องศึกษาจากประสบการณ์ตรง ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = .95) และข้อ 7 การให้นักศึกษาศึกษาทำร่ำด้วยตนเองจากวีดิทัศน์ ($\bar{X} = 2.84$, S.D. = .96) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน เป็นรายชื่อ

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน	อาจารย์ (n = 19)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ขนาดของห้องเรียนกับจำนวนผู้เรียน	2.95	.91	ปานกลาง
2. ความทันสมัยของสื่อการเรียน เช่น เครื่องบันทึกเสียง เทปบันทึกเสียง วีดิทัศน์	2.84	1.01	ปานกลาง
3. วีดิทัศน์ที่นำมาใช้ประกอบการสอนภาคปฏิบัติ	3.05	1.22	ปานกลาง
4. วีดิทัศน์ที่นำมาใช้ประกอบการสอนภาคทฤษฎี	3.00	1.20	ปานกลาง
5. เครื่องแต่งกายที่ใช้เป็นอุปกรณ์ประกอบการฝึกปฏิบัติของนักศึกษา	3.68	.95	มาก
6. จำนวนของสื่อ อุปกรณ์ ที่นำมาใช้ในการสอนกับจำนวนของผู้เรียน เช่น การสอนรายกลุ่ม ฯลฯ	3.00	1.11	ปานกลาง
7. ตำราสำหรับนักศึกษาที่ใช้ศึกษาค้นคว้าสำหรับการเรียนการสอนภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎี	2.53	1.02	ปานกลาง
8. การจัดห้องเรียนสำหรับการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ	3.32	1.16	ปานกลาง
9. การจัดห้องเรียนสำหรับการเรียนการสอนภาคทฤษฎี	3.11	1.20	ปานกลาง
10. จำนวนหนังสือ ตำรา เอกสารทางด้านนาฏศิลป์และการละครสำหรับการศึกษาค้นคว้าของอาจารย์และนักศึกษา	2.37	1.16	น้อย
11. ความทันสมัยของหนังสือ เอกสาร วารสารทางวิชาการต่าง ๆ ด้านนาฏศิลป์และการละคร	2.74	.99	ปานกลาง
12. แสงสว่าง การจัดระบบระบายอากาศและระบบการเก็บเสียงภายในห้องเรียน	2.84	1.07	ปานกลาง
รวม	2.95	.92	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่า อาจารย์มีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$, S.D. = .92) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมในระดับน้อยมี 1 ข้อ คือ ข้อ 10 จำนวนหนังสือ ตำรา เอกสารทางด้านนาฏศิลป์และการละคร สำหรับการศึกษาค้นคว้าของอาจารย์และนักศึกษา ($\bar{X} = 2.37$, S.D. = 1.16) ข้อที่มีความเหมาะสมในระดับมากมี 1 ข้อคือ ข้อ 5 เครื่องแต่งกายที่ใช้เป็นอุปกรณ์ประกอบการฝึกปฏิบัติของนักศึกษา ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = .95) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายข้อ

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ด้านการวัดและประเมินผล	อาจารย์ (n = 19)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. เกณฑ์การวัดและประเมินผลในแต่ละรายวิชา	3.58	1.02	มาก
2. วิธีการประเมินผลการเรียนของนักศึกษาในแต่ละรายวิชา	3.58	.96	มาก
3. การประเมินผลในการสอบภาคปฏิบัติ	3.74	.87	มาก
4. ข้อสอบที่ใช้ในการวัดความรู้ความสามารถทางด้านทฤษฎีในแต่ละรายวิชา	3.63	.96	มาก
5. คุณภาพของข้อสอบที่ใช้วัดและประเมินผลในแต่ละรายวิชา	3.42	.84	ปานกลาง
6. การใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนด้วยตนเองในบางรายวิชา	3.53	.96	มาก
7. การนำผลการวัดและประเมินไปใช้ประโยชน์ เช่น จัดสอนเสริม ฯลฯ	3.11	1.15	ปานกลาง
8. ความยุติธรรมในการวัดและประเมินผล	3.74	1.10	มาก
9. การแจ้งผลการเรียนให้นักศึกษาทราบ	3.79	.79	มาก
10. การใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามลักษณะของเนื้อหาวิชา	3.63	.90	มาก
รวม	3.57	.82	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า อาจารย์มีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = .82) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลางมี 2 ข้อ คือ ข้อ 5 คุณภาพของข้อสอบที่ใช้วัดและประเมินผลในแต่ละรายวิชา ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = .84) และข้อ 7 การนำผลการวัดและประเมินไปใช้ประโยชน์ เช่น การจัดสอนเสริม ฯลฯ ($\bar{X} = 3.11$, S.D. = 1.15) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตอนที่ 3 การศึกษาทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยการวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 9 - 14

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมและในแต่ละด้าน

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร	นักศึกษา (n = 282)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการจัดหลักสูตร	3.76	.54	มาก
2. ด้านการจัดผู้สอน	3.89	.67	มาก
3. ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	3.76	.64	มาก
4. ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน	3.47	.68	ปานกลาง
5. ด้านการวัดและประเมินผล	3.69	.65	มาก
รวม	3.72	.54	มาก

จากตาราง 9 แสดงว่า นักศึกษามีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = .54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลางคือด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = .68) ส่วนด้านที่มีความเหมาะสมในระดับมาก ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตร ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = .54) ด้านการจัดผู้สอน ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = .67) ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = .64) และด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = .65)

ตาราง 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษา
ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี
ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดหลักสูตร เป็นรายข้อ

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ด้านการจัดหลักสูตร	นักศึกษา (n = 282)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร หมวดวิชาพื้นฐาน	3.83	.73	มาก
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร หมวดวิชาเฉพาะด้าน	4.02	.78	มาก
3. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชานาฏศิลป์และการละคร หมวดวิชาเลือกเสรี	3.73	.86	มาก
4. การจัดจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป เป็น 33 หน่วยกิต	3.65	.77	มาก
5. การจัดจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเฉพาะด้าน เป็น 101 หน่วยกิต	3.79	.79	มาก
6. การจัดจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเลือกเสรี เป็น 10 หน่วยกิต	3.65	.80	มาก
7. การจัดจำนวนรายวิชาในหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป	3.61	.80	มาก
8. การจัดจำนวนรายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะด้าน	3.78	.76	มาก
9. การจัดจำนวนรายวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรี	3.66	.79	มาก
10. การกำหนดจุดประสงค์ในแต่ละรายวิชาของวิชานาฏศิลป์และการละคร	3.87	.78	มาก
11. การจัดเนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชาของหมวดวิชาเฉพาะด้าน สำหรับการนำไปใช้ประกอบอาชีพนาฏศิลป์และการละคร	3.88	.84	มาก
12. ความสอดคล้องของหลักสูตรกับความต้องการของผู้เรียน	3.82	.85	มาก
13. ความสอดคล้องของเนื้อหาในแต่ละรายวิชาของหลักสูตรกับสภาพสังคมปัจจุบัน	3.77	.79	มาก
14. การจัดรายวิชาของหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในด้านนาฏศิลป์ไทย	3.73	.86	มาก
15. การจัดรายวิชาของหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในด้านนาฏศิลป์สากล	3.66	.85	มาก
16. การจัดเนื้อหาของแต่ละรายวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.85	.85	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ด้านการจัดหลักสูตร	นักศึกษา (n = 282)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
17. การจัดเนื้อหาของแต่ละรายวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถนำไปประกอบอาชีพอิสระได้	3.89	.89	มาก
18. การจัดเนื้อหาของแต่ละรายวิชาส่งเสริมและพัฒนา บุคลิกภาพของผู้เรียน	3.90	.81	มาก
19. การจัดเนื้อหาของแต่ละรายวิชากับจำนวนหน่วยกิต	3.59	.84	มาก
20. การจัดรายวิชาในแต่ละชั้นปีมีความสอดคล้องต่อเนื่องกัน	3.67	.84	มาก
21. จำนวนรายวิชาที่เรียนในภาคทฤษฎี	3.66	.78	มาก
22. จำนวนรายวิชาที่เรียนในภาคปฏิบัติ	3.83	.77	มาก
23. การจัดให้มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพจำนวน 450 ชั่วโมงสำหรับนักศึกษาได้เกิดความรู้ความเข้าใจและ ทักษะเกี่ยวกับงานนาฏศิลป์และการละคร	3.89	.89	มาก
24. การจัดทำเอกสารหลักสูตรสำหรับอาจารย์และนักศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรนาฏศิลป์และ การละคร	3.74	.85	มาก
25. การปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยสอดคล้อง ตามความเปลี่ยนแปลงของสังคม	3.77	.85	มาก
26. การจัดทำการประเมินหลักสูตรทั้งระยะสั้นและระยะยาว	3.64	.83	มาก
รวม	3.89	.67	มาก

จากตาราง 10 แสดงว่า นักศึกษามีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดหลักสูตร โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = .67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษา
ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี
ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดผู้สอน เป็นรายข้อ

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ด้านการจัดผู้สอน	นักศึกษา (n = 282)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความรู้ความสามารถของผู้สอนในการสอนรายวิชาต่าง ๆ	4.00	.77	มาก
2. ความกระตือรือร้นและความตั้งใจในการสอนของผู้สอน	3.99	.82	มาก
3. ความทุ่มเทในการสอนภาคทฤษฎี	3.88	.87	มาก
4. ความทุ่มเทในการสอนภาคปฏิบัติ	3.99	.87	มาก
5. การจัดสัดส่วนจำนวนผู้เรียนและผู้สอนในแต่ละรายวิชา	3.72	.82	มาก
6. ความรับผิดชอบของผู้สอนในด้านการสอนและงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร	3.94	.86	มาก
7. คุณธรรม จริยธรรมของความเป็นอาจารย์ของผู้สอน	3.87	.87	มาก
8. ความสามารถของผู้สอนในการถ่ายทอดความรู้ภาคทฤษฎีที่นำไปสู่ภาคปฏิบัติ	3.96	.83	มาก
9. ความใฝ่รู้และการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องของผู้สอนเพื่อคุณภาพของการเรียนการสอน	3.84	.83	มาก
10. ความมีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการสอนของผู้สอน	3.89	.88	มาก
11. ความเสียสละเวลาส่วนตัวของผู้สอนเพื่อปฏิบัติงานการสอน	3.78	.91	มาก
รวม	3.89	.67	มาก

จากตาราง 11 แสดงว่า นักศึกษามีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดผู้สอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = .67) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 12 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษา
ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี
ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นรายข้อ

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	นักศึกษา (n = 282)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอนในการเรียนภาคทฤษฎี	3.82	.82	มาก
2. การใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอนในการเรียนภาคปฏิบัติ	3.91	.83	มาก
3. การใช้วิธีสอนหลากหลายวิธี ตามลักษณะของเนื้อหาวิชา	3.80	.85	มาก
4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ในแต่ละรายวิชา	3.91	.80	มาก
5. การจัดให้มีการศึกษานอกสถานที่ที่มีความจำเป็นต้องศึกษา จากประสบการณ์ตรง	3.68	.93	มาก
6. การเชิญผู้เชี่ยวชาญมาบรรยายหรือจัดอภิปรายเกี่ยวกับ ประเด็นปัญหาทางด้านนาฏศิลป์และการละครในปัจจุบัน	3.67	1.03	มาก
7. การให้นักศึกษาศึกษาทำร่ำด้วยตนเองจากวีดิทัศน์	3.35	.98	ปานกลาง
8. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิด จินตนาการ สร้างสรรค์งานทางด้านนาฏศิลป์และการละคร	3.92	.87	มาก
9. การให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	3.87	.91	มาก
10. การใช้วิธีการฝึกให้ผู้เรียนเกิดทักษะในด้านทำร่ำต่างๆ	3.79	.91	มาก
11. การใช้วิธีสอนโดยให้ผู้เรียนฝึกทำร่ำเป็นรายบุคคล	3.61	.98	มาก
12. การใช้วิธีสอนโดยให้ผู้เรียนฝึกทำร่ำเป็นรายกลุ่ม	3.89	.84	มาก
รวม	3.76	.64	มาก

จากตาราง 12 แสดงว่า นักศึกษามีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = .64) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลางมี 1 ข้อ คือ ข้อ 7 การให้นักศึกษาศึกษาทำร่ำด้วยตนเองจากวีดิทัศน์ ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = .98) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 13 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษา
ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี
ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน
เป็นรายข้อ

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน	นักศึกษา (n = 282)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ขนาดของห้องเรียนกับจำนวนผู้เรียน	3.49	.84	ปานกลาง
2. ความทันสมัยของสื่อการเรียน เช่น เครื่องบันทึกเสียง เทปบันทึกเสียง วีดิทัศน์	3.37	.95	ปานกลาง
3. วีดิทัศน์ที่นำมาใช้ประกอบการสอนภาคปฏิบัติ	3.40	.85	ปานกลาง
4. วีดิทัศน์ที่นำมาใช้ประกอบการสอนภาคทฤษฎี	3.40	.87	ปานกลาง
5. เครื่องแต่งกายที่ใช้เป็นอุปกรณ์ประกอบการฝึกปฏิบัติ ของนักศึกษา	3.64	.89	มาก
6. จำนวนของสื่อ อุปกรณ์ ที่นำมาใช้ในการสอนกับจำนวน ของผู้เรียน เช่น การสอนรายกลุ่ม ฯลฯ	3.50	.82	มาก
7. ตำราสำหรับนักศึกษาที่ใช้ศึกษาค้นคว้าสำหรับ การเรียนการสอนภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎี	3.50	.99	มาก
8. การจัดห้องเรียนสำหรับการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ	3.58	.94	มาก
9. การจัดห้องเรียนสำหรับการเรียนการสอนภาคทฤษฎี	3.58	.85	มาก
10. จำนวนหนังสือ ตำรา เอกสารทางด้านนาฏศิลป์และ การละครสำหรับการศึกษาค้นคว้าของอาจารย์และ นักศึกษา	3.42	1.03	ปานกลาง
11. ความทันสมัยของหนังสือ เอกสาร วารสารทางวิชาการ ต่าง ๆ ด้านนาฏศิลป์และการละคร	3.39	1.02	ปานกลาง
12. แสงสว่าง การจัดระบบระบายอากาศและระบบ การเก็บเสียงภายในห้องเรียน	3.43	.88	ปานกลาง
รวม	3.47	.68	ปานกลาง

จากตาราง 13 แสดงว่า นักศึกษามีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = .68) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมในระดับมากมี 5 ข้อ คือ ข้อ 5 เครื่องแต่งกายที่ใช้เป็นอุปกรณ์ประกอบการฝึกปฏิบัติของนักศึกษา ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = .89) ข้อ 6 จำนวนของสื่อ อุปกรณ์ ที่นำมาใช้ในการสอนกับจำนวนผู้เรียน เช่น การสอนรายกลุ่ม

ฯลฯ ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = .82) ข้อ 7 ดำรงสำหรับนักศึกษาที่ใช้ศึกษาค้นคว้าสำหรับการเรียนการสอนภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎี ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = .99) ข้อ 8 การจัดห้องเรียนสำหรับการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = .94) และข้อ 9 การจัดห้องเรียนสำหรับการเรียนการสอนภาคทฤษฎี ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = .85) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 14 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายชื่อ

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ด้านการวัดและประเมินผล	นักศึกษา (n = 282)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. เกณฑ์การวัดและประเมินผลในแต่ละรายวิชา	3.67	.82	มาก
2. วิธีการประเมินผลการเรียนของนักศึกษาในแต่ละรายวิชา	3.68	.80	มาก
3. การประเมินผลในการสอบภาคปฏิบัติ	3.74	.80	มาก
4. ข้อสอบที่ใช้ในการวัดความรู้ความสามารถทางด้านทฤษฎีในแต่ละรายวิชา	3.75	.82	มาก
5. คุณภาพของข้อสอบที่ใช้วัดและประเมินผลในแต่ละรายวิชา	3.77	.78	มาก
6. การใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนด้วยตนเองในบางรายวิชา	3.68	.82	มาก
7. การนำผลการวัดและประเมินไปใช้ประโยชน์ เช่น จัดสอนเสริม ฯลฯ	3.60	.90	มาก
8. ความยุติธรรมในการวัดและประเมินผล	3.63	.88	มาก
9. การแจ้งผลการเรียนให้นักศึกษาทราบ	3.66	.88	มาก
10. การใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามลักษณะของเนื้อหาวิชา	3.73	.88	มาก
รวม	3.69	.65	มาก

จากตาราง 14 แสดงว่า นักศึกษามีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = .65) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมาก

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน
 วิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์
 จำแนกตามประสบการณ์การสอนและสถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง โดยรวมและในแต่ละด้าน
 ดังแสดงในตาราง 15 - 18

ตาราง 15 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ จำแนกตามประสบการณ์การสอน โดยรวมและในแต่ละด้าน

การจัดการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์และ การละคร	ประสบการณ์การสอน								
	1 - 5 ปี (n = 9)			6 - 10 ปี (n = 7)			มากกว่า 10 ปี (n = 8)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการจัดหลักสูตร	3.55	.32	มาก	3.00	1.30	ปานกลาง	3.56	.69	มาก
2. ด้านการจัดผู้สอน	4.36	.30	มาก	3.86	.19	มาก	4.57	.88	มากที่สุด
3. ด้านวิธีสอนและ กิจกรรมการเรียน การสอน	3.84	.42	มาก	3.16	.82	ปานกลาง	3.72	.72	มาก
4. ด้านอาคารสถานที่ และสื่อการเรียน การสอน	3.01	.53	ปานกลาง	2.04	1.47	น้อย	3.10	1.13	ปานกลาง
5. ด้านการวัดและ ประเมินผล	3.66	.64	มาก	3.05	.77	ปานกลาง	3.60	1.05	มาก
รวมทุกด้าน	3.59	.26	มาก	2.95	1.01	ปานกลาง	3.61	.73	มาก

จากตาราง 15 แสดงว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1 - 5 ปี และมากกว่า 10 ปี มีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 6 - 10 ปี มีทักษะว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1 - 5 ปี มีทักษะว่า ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่น ๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 6 - 10 ปี มีทักษะว่า ด้านอาคารสถานที่และ

สื่อการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับน้อย ด้านการจัดหลักสูตร ด้านวิธีสอนและ
กิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
ส่วนด้านการจัดผู้สอน มีความเหมาะสมในระดับมาก นอกจากนี้ อาจารย์ที่มีประสบการณ์
การสอนมากกว่า 10 ปี มีทัศนะด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน มีความเหมาะสมใน
ระดับปานกลาง ด้านการจัดหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัด
และประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านการจัดผู้สอน มีความเหมาะสมในระดับ
มากที่สุด

ตาราง 16 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อการจัด
การเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏ
กลุ่มรัตนโกสินทร์ จำแนกตามสถาบันที่สังกัด โดยรวมและในแต่ละด้าน

การจัดการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์และ การละคร	ประสบการณ์การสอน								
	สถาบันราชภัฏ สวนสุนันทา (n = 7)			สถาบันราชภัฏ จันทระเกษม (n = 7)			สถาบันราชภัฏ ธนบุรี (n = 5)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการจัดหลักสูตร	3.65	.41	มาก	3.23	.82	ปาน กลาง	3.64	.39	มาก
2. ด้านการจัดผู้สอน	4.40	.39	มาก	4.19	.88	มาก	4.69	.42	มากที่สุด
3. ด้านวิธีสอนและ กิจกรรมการเรียน การสอน	3.80	.49	มาก	3.35	.73	ปาน กลาง	4.11	.19	มาก
4. ด้านอาคารสถานที่ และสื่อการเรียน การสอน	3.14	.88	ปาน กลาง	2.38	.98	น้อย	3.48	.47	ปาน กลาง
5. ด้านการวัดและ ประเมินผล	3.90	.74	มาก	3.27	1.05	ปาน กลาง	3.54	.47	ปาน กลาง
รวมทุกด้าน	3.68	.45	มาก	3.20	.74	ปาน กลาง	3.77	.28	มาก

จากตาราง 16 แสดงว่า อาจารย์สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา และสถาบันราชภัฏธนบุรี มีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์โดยรวมว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนอาจารย์สังกัดสถาบันราชภัฏจันทรเกษมมีทักษะว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์สังกัดสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา มีทักษะว่า ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่น ๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก อาจารย์สังกัดสถาบันราชภัฏจันทรเกษม มีทักษะว่า ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับน้อย ด้านการจัดหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนด้านการจัดผู้สอน มีความเหมาะสมในระดับมาก อาจารย์สังกัดสถาบันราชภัฏธนบุรี มีทักษะว่า ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ด้านการจัดหลักสูตร และด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตาราง 17 การเปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามประสบการณ์การสอน

การจัดการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์และการละคร	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านการจัดหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	.55	.27	.74	.490
	ภายในกลุ่ม	16	5.95	.37		
	รวม	18	6.51			
2. ด้านการจัดผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	2	.84	.42	1.07	.365
	ภายในกลุ่ม	16	6.30	.39		
	รวม	18	7.14			
3. ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียน การสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	.74	.37	1.01	.384
	ภายในกลุ่ม	16	5.87	.36		
	รวม	18	6.61			
4. ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียน การสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.88	.94	1.11	.353
	ภายในกลุ่ม	16	13.53	.84		
	รวม	18	15.41			
5. ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	.63	.31	.43	.656
	ภายในกลุ่ม	16	11.68	.73		
	รวม	18	12.31			

ตาราง 17 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์และการละคร	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.74	.37	1.11	.352
	ภายในกลุ่ม	16	5.34	.33		
	รวม	18	6.08			

จากตาราง 17 แสดงว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมและในแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 การเปรียบเทียบทัศนคติของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง

การจัดการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์และการละคร	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านการจัดหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	.79	.39	1.10	.354
	ภายในกลุ่ม	16	5.71	.35		
	รวม	18	6.50			
2. ด้านการจัดผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	2	.71	.35	.89	.429
	ภายในกลุ่ม	16	6.42	.40		
	รวม	18	7.13			
3. ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.76	.88	2.90	.084
	ภายในกลุ่ม	16	4.86	.30		
	รวม	18	6.62			
4. ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.94	1.97	2.75	.094
	ภายในกลุ่ม	16	11.47	.71		
	รวม	18	15.41			
5. ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	1.39	.69	1.01	.384
	ภายในกลุ่ม	16	10.92	.68		
	รวม	18	12.31			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.21	.60	1.98	.170
	ภายในกลุ่ม	16	4.87	.30		
	รวม	18	6.08			

จากตาราง 18 แสดงว่า อาจารย์ที่สังกัดสถาบันราชภัฏต่างกันมีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมและในแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 19 - 25

ตาราง 19 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

การจัดการเรียน การสอน วิชานาฏศิลป์และ การละคร	ชั้นปีที่ศึกษา											
	ชั้นปีที่ 1 (n = 93)			ชั้นปีที่ 2 (n = 61)			ชั้นปีที่ 3 (n = 61)			ชั้นปีที่ 4 (n = 67)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการจัดหลักสูตร	3.90	.47	มาก	3.64	.50	มาก	3.94	.35	มาก	3.51	.68	มาก
2. ด้านการจัดผู้สอน	4.06	.51	มาก	3.65	.74	มาก	4.12	.57	มาก	3.66	.76	มาก
3. ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	3.93	.50	มาก	3.67	.65	มาก	3.91	.57	มาก	3.48	.77	ปานกลาง
4. ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน	3.60	.56	มาก	3.29	.66	ปานกลาง	3.29	.70	มาก	3.31	.78	ปานกลาง
5. ด้านการวัดและประเมินผล	3.88	.52	มาก	3.61	.56	มาก	3.61	.61	มาก	3.37	.77	ปานกลาง
รวมทุกด้าน	3.87	.41	มาก	3.58	.52	มาก	3.58	.45	มาก	3.48	.65	ปานกลาง

จากตาราง 19 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 มีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมในระดับมาก นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีทัศนคติว่า ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่น ๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทัศนคติว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมในระดับมาก และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติว่า ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนด้านการจัดหลักสูตร และด้านการจัดผู้สอน มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 20 การเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

การจัดการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์และการละคร	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านการจัดหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	3	8.52	2.84	10.64	.000
	ภายในกลุ่ม	278	74.19	.26		
	รวม	281	82.71			
2. ด้านการจัดผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	3	13.08	4.36	10.46	.000
	ภายในกลุ่ม	278	115.90	.41		
	รวม	281	128.98			
3. ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียน การสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	9.68	3.22	8.26	.000
	ภายในกลุ่ม	278	108.63	.39		
	รวม	281	118.31			
4. ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียน การสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	6.60	2.20	4.85	.003
	ภายในกลุ่ม	278	126.18	.45		
	รวม	281	132.78			
5. ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	3	12.00	4.00	10.37	.000
	ภายในกลุ่ม	278	107.21	.38		
	รวม	281	119.21			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	9.14	3.04	11.60	.000
	ภายในกลุ่ม	278	73.03	.26		
	รวม	281	82.17			

จากตาราง 20 แสดงว่า นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีต่างกัน มีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมและในแต่ละด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟ่ ปรากฏผลดังตาราง 21 - 25 ทั้งนี้ในด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน เมื่อทำการทดสอบเป็นรายคู่แล้ว ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 21 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวม จำแนกตามชั้นปีเป็นรายคู่

โดยรวม		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
	$\bar{X}$	3.87	3.58	3.89	3.48
ชั้นปีที่ 1	3.87				
ชั้นปีที่ 2	3.58	*			
ชั้นปีที่ 3	3.89		*		
ชั้นปีที่ 4	3.48	*		*	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 21 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์โดยรวม แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีทักษะแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทักษะแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4

ตาราง 22 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดหลักสูตร จำแนกตามชั้นปีเป็นรายคู่

ด้านการจัดหลักสูตร		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
	$\bar{X}$	3.90	3.60	3.94	3.51
ชั้นปีที่ 1	3.90				
ชั้นปีที่ 2	3.60	*			
ชั้นปีที่ 3	3.94		*		
ชั้นปีที่ 4	3.51	*		*	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 22 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดหลักสูตร แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีทักษะแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทักษะแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4

ตาราง 23 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดผู้สอน จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่

ด้านการจัดผู้สอน		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
	$\bar{X}$	4.06	3.65	4.12	3.66
ชั้นปีที่ 1	4.06				
ชั้นปีที่ 2	3.65	*			
ชั้นปีที่ 3	4.12		*		
ชั้นปีที่ 4	3.66	*		*	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดผู้สอน แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีทักษะแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทักษะแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4

ตาราง 24 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามชั้นปีเป็นรายคู่

ด้านวิธีสอนและกิจกรรม		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
การเรียนการสอน	$\bar{X}$	3.93	3.67	3.91	3.48
ชั้นปีที่ 1	3.93				
ชั้นปีที่ 2	3.67				
ชั้นปีที่ 3	3.91				
ชั้นปีที่ 4	3.48	*		*	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 25 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามชั้นปีเป็นรายคู่

ด้านการวัดและประเมินผล		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
	$\bar{X}$	3.88	3.61	3.82	3.37
ชั้นปีที่ 1	3.88				
ชั้นปีที่ 2	3.61				
ชั้นปีที่ 3	3.82				
ชั้นปีที่ 4	3.37	*		*	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตอนที่ 6 การสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของอาจารย์และนักศึกษา จากแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ใน 5 ด้าน มีดังนี้

อาจารย์ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. ด้านการจัดหลักสูตร

1.1 ควรพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมและทันสมัยเพื่อให้สอดคล้องกับ ความเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน

1.2 ควรประเมินหลักสูตรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

1.3 ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาต่างๆ ได้ตามความต้องการ

2. ด้านการจัดผู้สอน

2.1 ควรจัดสัดส่วนจำนวนผู้เรียนและผู้สอนให้มีความเหมาะสม

2.2 ควรจัดสัดส่วนผู้สอนและรายวิชาที่เปิดสอนให้เหมาะสม

2.3 ควรจัดให้มีงบประมาณในการสนับสนุนสำหรับการจ้างอาจารย์พิเศษ

3. ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 ควรเชิญวิทยากรจากภายนอกที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขามารบรรยาย

เพิ่มเติม

4. ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน

4.1 ควรจัดสื่อการเรียนการสอนไว้ในห้องเรียน เพื่อความสะดวกในการใช้

4.2 ควรจัดอุปกรณ์การเรียน เช่น วิทยุ เทปบันทึกเสียง วีดิทัศน์ให้มีความ

ทันสมัย

5. ด้านการวัดและประเมินผล

5.1 ควรจัดทำเกณฑ์มาตรฐานในการวัดและประเมินผลรายวิชาที่เรียน

ภาคปฏิบัติ

5.2 ควรจัดทำเกณฑ์มาตรฐานในการวัดและประเมินผลรายวิชาที่เรียน

ภาคทฤษฎี

นักศึกษาให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. ด้านการจัดหลักสูตร

1.1 ควรพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมและทันสมัยเพื่อให้สอดคล้องกับ ความเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน

1.2 ควรเปิดโอกาสให้เลือกเรียนรายวิชาต่างๆ ได้ตามความต้องการของผู้เรียน

2. ด้านการจัดผู้สอน

2.1 ควรจัดสัดส่วนจำนวนผู้เรียนและผู้สอนให้มีความเหมาะสม

2.2 ควรจัดสัดส่วนผู้สอนและรายวิชาที่เปิดสอนให้เหมาะสม

3. ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 ควรจัดกิจกรรมการแสดงละครให้มีความหลากหลาย

3.2 ควรจัดกิจกรรมการแสดงให้นักศึกษาทุกคนได้ร่วมแสดง

4. ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน

4.1 ควรจัดสื่อการเรียนการสอนภายในห้องเรียน เพื่อสะดวกในการใช้

4.2 ควรจัดอุปกรณ์การเรียน เช่น วิทยุ เทปบันทึกเสียง วีดิทัศน์ให้มีความ

ทันสมัย

4.3 ควรจัดห้องเรียนสำหรับฝึกภาคปฏิบัติให้เพียงพอกับจำนวนรายวิชา

5. ด้านการวัดและประเมินผล

5.1 ควรจัดทำเกณฑ์มาตรฐานในการวัดและประเมินผลรายวิชาที่เรียน

ภาคปฏิบัติ

5.2 ควรจัดทำเกณฑ์มาตรฐานในการวัดและประเมินผลรายวิชาที่เรียน

ภาคทฤษฎี

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามประสบการณ์การสอน และสถาบันราชภัฏที่สังกัด
3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามระดับชั้นปีที่ศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ อาจารย์ที่ทำการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ประจำปีการศึกษา 2545 จำนวน 19 คน และนักศึกษาที่ศึกษาวิชานาฏศิลป์และการละคร ในสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ในปีการศึกษา 2545 ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 จำนวน 282 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งอาจารย์และนักศึกษา จำนวน 301 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ จำนวน 71 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของไลเคิร์ต (Likert) และในตอนท้ายของแบบสอบถามเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.976

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง แบบสอบถามของอาจารย์สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ที่ส่งไป จำนวน 19 ฉบับ ได้รับคืน 19 ฉบับ และมีความสมบูรณ์คิดเป็นร้อยละ 100 และแบบสอบถามของนักศึกษาที่ส่งไป 282 ฉบับ ได้รับคืน 282 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. ศึกษาทักษะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. ศึกษาทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
4. เปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ จำแนกตามประสบการณ์สอน และสถาบันราชภัฏที่สังกัด โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ
5. เปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ จำแนกตามชั้นปี โดยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามความมุ่งหมายและสมมติฐานการวิจัยมีดังนี้

1. การศึกษาทักษะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ พบว่า
 - 1.1 อาจารย์มีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านการจัดหลักสูตร และด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

1.2 นักศึกษามีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์โดยรวมว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ จำแนกตามประสบการณ์สอนและสถาบันที่สังกัด พบว่า

2.1 อาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนต่างกันมีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมและในแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 อาจารย์ที่สังกัดสถาบันราชภัฏต่างกัน มีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมและในแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา พบว่า การจัดการเรียนการสอนโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

3.1 ด้านการจัดหลักสูตร นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทักษะแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีทักษะแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทักษะแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4

3.2 ด้านการจัดผู้สอน นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทักษะแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีทักษะแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทักษะแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4

3.3 ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 3 มีทักษะแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

3.4 ด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 3 มีทักษะแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมและในแต่ละด้าน พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้น ด้านการจัดหลักสูตร และด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการจัดหลักสูตร จากการศึกษาพบว่า อาจารย์มีทัศนะว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรที่ใช้สอนในสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ใช้หลักสูตรเดียวกันเป็นหลักสูตรกลางของสถาบันราชภัฏ ซึ่งสถาบันราชภัฏทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา สถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏธนบุรี ใช้หลักสูตรนี้ในการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถทางด้านนาฏศิลป์และการละคร เป็นหลักสูตรที่ใช้มาเป็นเวลา 14 ปี ยังไม่มีการประเมินเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัย ซึ่งควรจะได้มีการประเมินโดยการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ ผู้บริหาร นักศึกษา เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ดังที่ ไทเลอร์ (Tyler. 1970 : 110 - 125) ได้เสนอรูปแบบการประเมินหลักสูตร โดยพิจารณาผู้เรียนว่า มีความก้าวหน้าตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบของการจัดกระบวนการศึกษา 3 ประการคือ จุดมุ่งหมายของการศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ และ ทิสนา แชมมณี (2535 : 234) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร อาจมีจุดมุ่งหมายในการประเมิน เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตร เพื่อตัดสินความถูกต้องในการวางเค้าโครงและรูปแบบของหลักสูตร การบริหารงานด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร และเพื่อตัดสินผลผลิตที่ได้

นอกจากนี้ อาจารย์เห็นว่า การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การจัดรายวิชาต่าง ๆ เข้าไปในหมวดวิชาแต่ละหมวดวิชาของสาขานาฏศิลป์และการละคร ไม่ว่าจะเป็นหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะด้าน รวมทั้งการจัดให้นักศึกษาได้มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีความเหมาะสมมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถาบันจัดได้อย่างเหมาะสม ทำให้นักศึกษาได้ค้นพบความสามารถความถนัดและความสนใจของตนเอง ซึ่ง ทาบา (Taba. 1962 : 11) มีความเห็นว่า หลักสูตรไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดก็ตาม ควรมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1) ความมุ่งหมายซึ่งจะเป็นแนวทางในการเรียนการสอน และเพื่อกำหนดว่า ต้องการให้ผู้เรียนเป็นคนอย่างไร หรือจะให้การศึกษาเพื่ออะไร 2) เนื้อหาเป็นการเลือกสรรและจัดเนื้อหาวิชาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่ความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ 3) การนำหลักสูตรไปใช้เป็นการนำเอาหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผล 4) การประเมินผลเป็นการหาคำตอบว่า การดำเนินการเรียนการสอนของหลักสูตรเป็นไปตาม

ความมุ่งหมายหรือไม่ เพียงใด สอดคล้องกับ สุมิตร คุณานุกร (2523:9) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรควรมี 4 ประการคือ ความมุ่งหมาย เนื้อหา การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผล

1.2 ด้านการจัดผู้สอน จากการศึกษาพบว่า อาจารย์มีทัศนะว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ที่สอนวิชานาฏศิลป์และการละคร สำเร็จการศึกษาด้านนาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์สากล และด้านการแสดง ในระดับปริญญาตรี ตรงตามสาขาวิชาที่เรียน และมีพื้นฐานความชำนาญเฉพาะสาขาวิชาโดยเฉพาะ และการจัดผู้สอน โปรแกรมวิชาได้จัดผู้สอนสอนได้ตรงตามเนื้อหาวิชา นอกจากนี้จะมีอาจารย์ประจำที่ทำหน้าที่สอนแล้ว โปรแกรมวิชาได้จ้างอาจารย์พิเศษมาช่วยสอนด้วย อาจารย์พิเศษเหล่านี้ก็มีความรู้ ตรงตามสาขาวิชาที่สอน และมีความชำนาญเฉพาะสาขาวิชา ซึ่งสอดคล้องกับ ชมนาด โสภณ (2531 : 257) กล่าวว่า การจัดการศึกษาที่มีเอกภาพและลุ่มลึกในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ ไม่ใช่เป็นการจัดการศึกษาที่ทำให้ “หาตัวเองไม่พบ” เพราะขาดทิศทางที่ชัดเจน ผู้สอนหรืออาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา หรือผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพหรือครูผู้สอนนาฏศิลป์นั้น จะต้องมึลักษณะที่แตกต่างจากครูอาชีพทั่วไปคือ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญ พื้นฐานเฉพาะสาขา จึงเห็นว่า ผู้สอนวิชาชีพในระดับอุดมศึกษา ควรจะมาจากผู้สำเร็จวิชาชีพนาฏศิลป์โดยตรง

นอกจากนี้ อาจารย์อาจเห็นว่า อาจารย์ในสาขาวิชานาฏศิลป์และการละครมีความกระตือรือร้นและตั้งใจในการสอนเป็นอย่างดี อีกทั้งทุ่มเทในการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีความรับผิดชอบ ยุติธรรม จริยธรรม มีความเหมาะสมในการถ่ายทอดความรู้ มีปฏิภาณไหวพริบ แก้ปัญหาเฉพาะหน้า ตลอดจนเสียสละเวลาเพื่อการสอนอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับ พาณี สีสวย (2526 : 14) ได้กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของอาจารย์นาฏศิลป์คือ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความอดทน รู้จักเร้าความสนใจผู้เรียน มีความสามารถในการที่จะดึงความสนใจของผู้เรียนให้อยู่ในสภาพแวดล้อมของบทเรียน มีความสุขุมรอบคอบ มีความสามารถที่ทำให้ผู้เรียนสบายใจในขณะที่เรียน และรู้สึกว่าการสอนเป็นผู้ที่จะช่วยเหลือตนได้และยอมรับความสามารถของบุคคลอื่น

อย่างไรก็ตาม อาจารย์บางคนมีความเห็นว่า การจัดสัดส่วนจำนวนผู้เรียนและผู้สอนในแต่ละรายวิชา ควรได้รับการปรับปรุง ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริงในการเรียนการสอนที่มีจำนวนผู้เรียนมากถึง 40 คน มีผู้สอนเพียงคนเดียว สัดส่วนนี้ไม่เหมาะสมโดยเฉพาะการสอนภาคปฏิบัติที่ผู้สอนไม่สามารถสอนการฝึกทักษะและดูแลนักศึกษาได้ทั้งหมดอย่างใกล้ชิด นอกจากนั้น อาจารย์ทุกท่านต้องปฏิบัติหน้าที่พิเศษ นอกเหนือจากการสอนคือ การฝึกซ้อมการแสดงและหน้าที่ควบคุม และแต่งตั้งผู้แสดง ซึ่งนับว่า เป็นงานหนักและเหน็ดเหนื่อย นอกเหนือจากงานสอน และต้องควบคุมหรือออกแสดงในเวลากลางคืนอีกด้วย สอดคล้องกับ เกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย (2532 : 20) ได้กำหนดอัตราส่วนในด้านผู้สอนต่อ

จำนวนนิสิต นักศึกษาไม่น้อยกว่า 1 : 20 เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.3 ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่า อาจารย์มีทัศนะว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์และการละคร อาจารย์ใช้วิธีสอนแบบสาธิตและการให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติ โดยวิธีสอนวิชานาฏศิลป์และการละครโดยมากสอนโดยการสาธิตและให้นักศึกษาเลียนแบบ และการให้นักศึกษาฝึกหัดปฏิบัติด้วยตนเองโดยอาจารย์คอยควบคุมและแก้ไขข้อบกพร่อง ซึ่งสอดคล้องกับ จรูญศรี วีระวานิช (2526 : 1 - 2) กล่าวว่า ผู้สอนจะเป็นแม่แบบให้ผู้เรียนเลียนแบบ นอกจากผู้สอนจะเป็นแม่แบบแล้วยังต้องสามารถวิเคราะห์ท่าท่า พร้อมทั้งชี้แนะให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากขึ้น นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง การเลือกใช้วิธีสอน วิชาการทำงานและอาชีพของมอลเลย์ (Malay, 1978 : 27) สรุปผลได้ว่า วิธีสอนที่เหมาะสมสำหรับการสอนวิชาการทำงานและอาชีพ เรียงตามลำดับคือ การสอนแบบสาธิต การสอนแบบอภิปราย การสอนแบบแก้ปัญหา การสอนแบบค้นคว้า ฯลฯ เป็นต้น

นอกจากนี้ อาจารย์ยังใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอนหลากหลายวิธีทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ แล้วแต่เนื้อหาของวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจัดได้สอดคล้องกับเนื้อหาในแต่ละรายวิชา ตลอดจนเชิญผู้เชี่ยวชาญมาบรรยายให้นักศึกษาฟังเกี่ยวกับประเด็นปัญหาทางด้านนาฏศิลป์และการละคร อีกทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ สร้างสรรค์งานทางด้านนาฏศิลป์และการละคร เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในด้านท่าท่า สอดคล้องกับ อาภรณ์ มนตรีศาสตร์ และจาดุรงค์ มนตรีศาสตร์ (2525 : 323) กล่าวถึงลักษณะอาจารย์นาฏศิลป์ที่ดีว่า ควรเป็นอาจารย์ที่มีทั้งความรู้ภาควิชาการ ได้แก่ วิชาการศึกษา และทฤษฎีศิลป์ ความชำนาญ และภาคปฏิบัติด้านศิลปะ ซึ่งจะทำให้เป็น “นาฏศิลป์ชั้นครู” ที่มีความสามารถทางสมอง มีความสมบูรณ์ของร่างกาย และมีพรสวรรค์เป็นความสามารถเฉพาะตน ประกอบกันขึ้นเป็นอาจารย์ให้เจริญยิ่งขึ้น อาจารย์นาฏศิลป์ที่ดีย่อมบริบูรณ์ด้วยการศึกษาและมีคุณลักษณะเหมาะสมแก่การเป็นอาจารย์สักระการคือ อาจารย์ต้องอยากสอน อาจารย์ต้องอยากเรียน อาจารย์ต้องมีความรู้ในวิชาที่สอน และอาจารย์ต้องสอนเป็น

อย่างไรก็ตาม อาจารย์มีความคิดเห็นว่า การจัดให้นักศึกษาไปศึกษานอกสถานที่ เพื่อเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง การศึกษาท่าท่าด้วยตนเองจากวีดิทัศน์เหมาะสมในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนวิชานาฏศิลป์และการละครควรต้องเรียนจากอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดให้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการสอนนาฏศิลป์ไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์ของ อูษา สบฤกษ์ (2536 : 31) กล่าวว่า วิธีสอนนาฏศิลป์ภาคปฏิบัติ ยังคงใช้วิธีสอนแบบเก่าที่ได้รับความนิยมสืบต่อกันมาโดยการให้ปฏิบัติเลียนแบบครูเป็นหลัก ครูรำให้ดูเป็นแบบอย่าง ผู้เรียนจะต้องอาศัยการสังเกตและใช้ความจำในขณะที่ปฏิบัติตามอย่างครู แล้วใช้เทคนิคการกระทำซ้ำบ่อย ๆ จนจดจำได้ขึ้นใจ และสามารถปฏิบัติเองได้

1.4 ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า อาจารย์มีทัศนะต่อการจัดว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพื้นที่ที่มีจำกัด ห้องเรียนไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เนื่องจากขนาดของห้องเรียนเล็กเกินไป ไม่เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน สถาบันควรเห็นความสำคัญของอาคารสถานที่ ส่วนสื่อการเรียนการสอน จำนวนของสื่อ และหนังสือสำหรับค้นคว้ายังไม่เพียงพอและไม่มี ความทันสมัย สถาบันควรจัดหาสื่อที่ทันสมัยและเหมาะสมกับการใช้ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ กิตานันท์ มะลิทอง (2536 : 75) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหา เกิดทักษะ กระบวนการและความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ อันจะนำไปสู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร นอกจากนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิเศษฐ ดัชนีทวนิช (2529 : 70) ที่พบว่า ผู้เรียนสาขาวิชาเอกการดนตรี ก็มีความต้องการวัสดุอุปกรณ์ เช่น เครื่องประกอบการเรียนการสอน แต่ติดขัดงบประมาณ สถาบันจึงควรดำเนินการสำรวจและจัดซื้อให้เพียงพอ กับความต้องการของผู้เรียน

อย่างไรก็ตาม มีบางประเด็นที่อาจารย์เห็นว่า มีความเหมาะสมในระดับน้อย ได้แก่ เอกสารตำราทางด้านนาฏศิลป์และการละคร มีไม่เพียงพอที่จะศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้มีความชำนาญทางด้านนาฏศิลป์และการละคร เก่งทางด้านภาคปฏิบัติ ไม่เก่งทางด้าน การเขียนหนังสือ จึงทำให้ตำราทางด้านวิชาชีพด้านนาฏศิลป์และการละครมีน้อย สอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง บทบาทในการอนุรักษ์และพัฒนา นาฏศิลป์พื้นบ้านของอาจารย์ภาควิชา นาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ของ สมภพ เพ็ญจันทร์ (2534 : 84) พบว่า ปัญหาการขาดแคลนเอกสาร หนังสือ ตำรา ฯลฯ ทางด้านนาฏศิลป์ เป็นปัญหาสำคัญยิ่งในวงการศึกษา ด้านนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พื้นบ้าน ทั้งนี้เพราะมีสาเหตุ 2 ประการคือ หาผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์และเชี่ยวชาญทางด้านการแต่งหนังสือด้วยยาก ครูนาฏศิลป์ที่เชี่ยวชาญ ชำนาญด้านนาฏศิลป์ ก็จะเชี่ยวชาญด้านปฏิบัติ ด้านการแสดงเท่านั้น ไม่สามารถเขียนหนังสือหรือแต่งตำราได้ ส่วนผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านเขียน ก็มักเป็นผู้รู้ในศาสตร์สาขาอื่น แล้วมาสนใจด้านนาฏศิลป์ อาศัยการอ่าน ดู ฟัง และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาเรียบเรียงเขียนขึ้น ซึ่งเนื้อความมักผิดพลาด ไม่เป็นที่ยอมรับของผู้อ่าน

1.5 ด้านการวัดและประเมินผล จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า อาจารย์มีทัศนะว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลของสถาบัน โดยการนำหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลมาใช้ประเมินผลของนักศึกษา อย่างไรก็ตาม การสอบในภาคปฏิบัติแต่ละรายวิชายังไม่มีเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้ในการวัด ขึ้นอยู่กับอาจารย์ผู้สอนเป็นหลัก ซึ่ง สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (2536 : 486) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่า เป็นการนำสิ่งที่ได้จากการวัดมาตัดสินตีราคา ซึ่งการจัดตัดสินหรือตีราคาสิ่งใด จำเป็นจะต้องอาศัยหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินจะอยู่ในรูปของความเหมาะสม ไม่เหมาะสม ดี - เลว ใช้ได้ - ใช้ไม่ได้ สอดคล้องกับ ไพศาล หวังพานิช (2535 : 14) กล่าวคือ

การประเมินผลว่าหมายถึง กระบวนการในการตัดสินใจ ตีราคา ลงสรุป เพื่อพิจารณาความเหมาะสมหรือคุณค่าของคุณลักษณะและพฤติกรรม โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดที่ได้จากการวัดเป็นหลัก แล้ววินิจฉัยอย่างมีหลักเกณฑ์และคุณธรรม เพื่อพิจารณาตัดสินใจว่า สิ่งนั้น ดีหรือเลว เก่งหรืออ่อน ถ้าเป็นผลสอบก็จะตัดสินว่า ได้ - ตก ผ่าน - ไม่ผ่าน

2. การศึกษาทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวมและในแต่ละด้านว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ผู้วิจัยขอนำเสนอการอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการจัดหลักสูตร จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีทัศนะว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาเห็นว่า การกำหนดจุดมุ่งหมายของวิชานาฏศิลป์และการละคร โดยเฉพาะหมวดวิชาเฉพาะด้าน การจัดรายวิชาต่าง ๆ ในหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป เนื้อหาของแต่ละรายวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำวิชาที่เรียนไปประกอบอาชีพได้ และนักศึกษาส่วนใหญ่เข้ามาเรียนเพราะมีความมุ่งมั่นหวังในการศึกษาและอาชีพชอบทางด้านนาฏศิลป์และการละคร นอกจากนี้หลักสูตรที่จัดให้ตรงตามความต้องการที่จะเลือกศึกษาได้ตามความถนัดและสนใจ สอดคล้องกับ สุนน อมรวิวัฒน์ (2514 : 6 - 7) กล่าวว่า หลักสูตรคือ แนวกำหนดประสบการณ์ทั้งหมดที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนได้รับการศึกษา ทั้งในแง่วิชาการและพัฒนาการทุกด้าน ส่วน กู๊ด (Good. 1973 : 157) กล่าวว่า หลักสูตรคือ โครงการของเนื้อหาวิชา อุปกรณ์การเรียนการสอนที่สถาบันได้จัดไว้ให้นักศึกษาเรียน เพื่อให้มีคุณสมบัติเพียงพอที่จะจบการศึกษาเพื่อเข้าสู่อาชีพต่อไป

2.2 ด้านการจัดผู้สอน จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีทัศนะว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดผู้สอนเป็นไปตามคุณวุฒิและตรงตามสาขา ตลอดจนสอนได้ตรงตามเนื้อหาวิชาในหลักสูตร ทำให้นักศึกษามีความรู้กว้างขวาง รู้ลึก มีความชำนาญเฉพาะสาขา สอดคล้องกับ ชม ภูมิภาค (2529 : 145) กล่าวว่า ความรู้ความสามารถของผู้สอน คุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับคุณภาพของผู้สอน เพราะผู้สอนเป็นผู้นำหลักสูตรมาสู่การปฏิบัติ หลักสูตรนั้นแม้ว่าจะเขียนไว้ดีเพียงใด หากผู้สอนไม่มีความสามารถในการปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ คุณภาพการศึกษาย่อมจะไม่เกิดขึ้น ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กล่าวถึงการจัดผู้สอนเข้าสอนที่ได้ผลดี (นาราวดี ศิริโรจน์. 2534; อ้างอิงจากสุโขทัยธรรมาธิราช. 2526 : 346) ว่า จัดตามวิชาเอก ผู้ที่เรียนวิชาเอกมาใช้วิชาหรือกลุ่มวิชาใดย่อมเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ หรือมีความถนัดในวิชาหรือสาขานั้นเพียงพอ ถือว่าเป็นจัดครูสอนที่เหมาะสมที่สุด ส่วนแมคเนียล และราวิทซ์ (Mc - Denial and Ravitz. 1971 : 217 - 218) ได้วิจัยในเรื่อง ทัศนะของนิสิตต่อความสำเร็จในวิชาชีพแต่ละสาขา พบว่า อาจารย์ผู้สอนที่ดีที่สุดควรเป็นผู้ที่จบวิชาเอกในสาขานั้น ๆ โดยตรง และผู้เรียนชอบอาจารย์ที่ช่วยให้พวกเขาได้รับความสำเร็จตรงตามจุดประสงค์ในวิชาชีพที่ต้องการ

นอกจากนั้น มีบางประเด็นที่นักศึกษามีความเห็น ว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ได้แก่ ผู้สอนมีความกระตือรือร้น และความตั้งใจที่จะถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน มีความรับผิดชอบในตำแหน่งสอนและงานต่าง ๆ มีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่ง ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524 : 49 - 86) ได้กล่าวถึงวิธีสอนและบทบาทของอาจารย์ผู้สอนว่า ควรเน้นการสร้างเสริมให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถถึงวิธีสอนและบทบาทของอาจารย์ผู้สอนว่า ควรเน้นการสร้างเสริมให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ เป็นผู้คอยชี้แนะแนวทางและวิธีการให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน อาจารย์ผู้สอนควรเข้าใจบทบาทและวิธีการสอนรวมทั้งเตรียมตัวก่อนการสอน ผู้สอนจะต้องรู้เนื้อหาที่สอน และจะต้องมีทักษะทางสัมพันธภาพที่ดี จึงจะประสบผลสำเร็จในการสอน สอดคล้องกับ มงคล แก้วพวงงาม (2528 : 24) ที่กล่าวถึงความศรัทธาต่ออาชีพครู ต้องมีความเมตตา กรุณา มานะอดทน เสียสละเอาใจใส่ต่อศิษย์

2.3 ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีทัศนะว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ยังคงยึดรูปแบบการสอนให้เรียนด้วยการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน การเลียนแบบจากอาจารย์ การจับตัวผู้เรียน ใช้การสังเกต จดจำและมีขั้นตอนในการฝึกหัดที่เหมือน ๆ กัน กอปรกับการเรียนวิชาชีพนานาชาติศิลปและการละคร ไม่มีการบันทึกที่เป็นหลักเข้าใจตรงกัน ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อน นอกจากนี้ ผู้สอนได้สอนให้มีความกตัญญู กตเวทิต์ต่อครูอาจารย์ ตลอดจนการมองเห็นคุณค่าของวิชาชีพทางด้านนาฏศิลป์และการละคร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษา สบฤทธิ์ (2536 : 127) ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนนาฏศิลป์ไทยภาคปฏิบัติพบว่า การสอนโดยการสาธิตให้นักศึกษาเลียนแบบ และการให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง โดยอาจารย์คอยควบคุมและแก้ไขข้อบกพร่องในการรำของผู้เรียนด้วยการจับทำรำให้ถูกต้องสวยงาม เมื่อผู้เรียนสามารถเลียนแบบหรือจำท่ารำได้แล้ว ต้องฝึกปฏิบัติซ้ำ ๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญ นอกจากนี้ ธนิต อยู่โพธิ์ (2516 : 60) ได้กล่าวไว้ว่า การเคารพกราบไหว้ ระลึกถึงคุณของครูเป็นคุณนิมิตของศิษย์เป็นเครื่องหมายของศิษย์ที่ดี เป็นเครื่องแสดงให้เห็นเป็นประจักษ์ว่า ศิษย์นั้นเป็นคนมีกตัญญู กตเวทิต์ นอกจากนี้ อาจารย์ผู้สอนจะต้องฝึกให้ผู้เรียนมีความอดทนและตั้งใจจริงในการฝึกหัดและต้องเอาใจใส่ต่อการฝึกซ้อมอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและการจำท่ารำได้อย่างคงทนถาวร

อย่างไรก็ตาม นักศึกษามีความเห็น ว่า การศึกษาท่ารำด้วยตนเองจากวีดิทัศน์ว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนจากวีดิทัศน์ ไม่มีอาจารย์ควบคุมและแก้ไขส่วนบกพร่องให้ ทำให้การเรียนภาคปฏิบัติไม่มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในบทเรียนนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญสม สุขุมลพพงษ์ (2536 : 81) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ไทยในสถาบันราชภัฏอุดรธานี ด้านการเสนอเนื้อหาพบว่า การสอนให้ผู้เรียนเรียนด้วยการปฏิบัติตามการเลียนแบบอาจารย์ผู้สอน และการใช้การสังเกตจดจำ เพราะผู้เรียนไม่สามารถฝึกฝนได้จากการอ่านหนังสือ หรือจากสื่อ

การสอนเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ มัลลย์ นิลพงษ์ ได้กล่าวถึงสาเหตุที่จะต้องสอนโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติซ้ำ ๆ ว่า เนื่องจากการสอนนาฏศิลป์และการละคร ไม่มีตำราให้อ่านต้องอาศัยการเลียนแบบและความจำจากการฝึกปฏิบัติซ้ำ ๆ ซึ่งต้องใช้เวลามาก แต่ทำให้มีคุณภาพ

2.4 ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีทัศนะว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาเห็นว่า อาคารสถานที่เป็นอาคารเรียนที่ถูกดัดแปลงต่อเติมให้เป็นห้องเรียนสำหรับเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งไม่เหมาะสมกับการเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอนไม่มีความทันสมัยและสะดวกในการจัดกิจกรรม ซึ่งเป็นส่วนประกอบหนึ่งของการเรียนการสอน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับ ประดิษฐ์ คุณรัตน์ (2539 : 3 - 4) กล่าวว่า อาคารเรียนควรเป็นอาคารถาวรใช้การได้ทุกฤดูกาล ถูกสุขลักษณะ จำนวนและขนาดของอาคารเรียนควรเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน ห้องเรียนควรอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ เป็นสัดส่วนเรียบร้อย ปราศจากเสียงและมลภาวะอื่น ๆ มีแสงสว่างพอเหมาะ ขนาดของห้องเรียนพอเหมาะกับจำนวนผู้เรียนเพื่อสะดวกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งความจำเป็นอื่น ๆ เช่น ห้องน้ำ โรงฝึกงาน เป็นต้น นอกจากนี้ สุวัฒน์ วรานุสร์ (2536 : 53) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ และพัฒนาสมรรถภาพให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

อย่างไรก็ตาม นักศึกษามีความเห็นว่า อุปกรณ์การฝึกปฏิบัติของนักศึกษา ตำราที่ใช้สำหรับการค้นคว้า ห้องเรียนสำหรับภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎีนั้น มีความเหมาะสมมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารของสถาบันเห็นความสำคัญและจัดสรรงบประมาณสนับสนุนมาพัฒนาทางด้านสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและทันสมัย ซึ่งวิลเบอร์ และเพนเดอร์ (Wilber and Render. 1983 : 314) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสื่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้ ช่วยให้ผู้มีความเข้าใจในการปฏิบัติงานได้มากกว่าการสอนของครูเพียงอย่างเดียว ช่วยเพิ่มพูนความรู้แก่ผู้เรียนจากชั้นเรียน ทั้งปฏิบัติการและการประกอบอาชีพในสถานประกอบการและเป็นข้อมูลที่ให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกแผนการเรียนได้ในอนาคต ช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้ดีขึ้น นอกจากนี้ นาราวดี ศิริโรจน์ (2543 : 20) กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับสื่อการสอน หลักสูตรใหม่ย่อมต้องการสื่อใหม่ ๆ ควรจัดหาให้พร้อมเกี่ยวกับสื่อ เช่น แผ่นใส เทป ตลอดจนอุปกรณ์การใช้สื่อจึงเป็นสิ่งจำเป็น แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงสภาพของสถานศึกษา เช่น ห้องที่จะใช้สื่อ ความสามารถของผู้สอน เจ้าหน้าที่ ช่างเทคนิคที่จะช่วยบริการการใช้สื่อด้วย

2.5 ด้านการวัดและประเมินผล จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีทัศนะว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาทราบระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล เพราะการวัดและประเมินผล มีระบบการประเมินที่เชื่อถือได้ มีความยุติธรรม และเป็นไปตามเกณฑ์การวัดผลที่กำหนดไว้ และการเรียนวิชานาฏศิลป์และการละคร บางครั้งไม่อาจจะกำหนดเกณฑ์การวัดผลความงามได้ในเชิงปริมาณตัวเลข เพราะนาฏศิลป์และการละครเป็นเรื่องของจิตใจ ต้องอาศัยความรู้สึกเป็นเครื่องกำหนดในการวัดผล ดังที่ อำนวย เลิศขยันดี (2535 : 6) กล่าวว่า เป็นกระบวนการกำหนดรายละเอียดของข้อมูลให้เป็นตัวเลขภายใต้กฎเกณฑ์ในการกำหนดตัวเลขแบบปริมาณของสิ่งที่จะวัดตามคุณลักษณะ และ ภัทรา นิคมานนท์ (2538 : 8) ให้ความหมายของการวัดผล หมายถึง การใช้เทคนิควิธีการซึ่งเรียกว่า เครื่องมือวัดอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อศึกษา ค้นหา หรือตรวจสอบคุณลักษณะของบุคคล ผลงานหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความหมายแทนพฤติกรรมหรือคุณลักษณะของสิ่งของหรือบุคคลที่ต้องการศึกษา นอกจากนี้ ชมนาด โสภณ (2531 : 255) ได้กล่าวถึง รูปแบบของการประเมินผลการศึกษาวิชานาฏศิลป์ว่า ควรประกอบด้วย การกำหนดปริมาณเพลงรำ และความสามรถในการรำเพลงต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ประสพการณ์ในการมีส่วนร่วมแสดงละครหรือระบำในขณะที่ศึกษาอยู่ การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการแสดงของสถาบันการศึกษา ตลอดจนทักษะความชำนาญพิเศษอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ เช่น การประดิษฐ์ ทำรำ เครื่องแต่งกาย การออกแบบฉากหรือการเขียนบทละคร เป็นต้น

3. การเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์สอน สถาบันราชภัฏที่สังกัด และชั้นปีที่ศึกษา

3.1 การเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ 5 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์การสอน จากการศึกษาพบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 6 - 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจากอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1 - 5 ปี และมากกว่า 10 ปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 6 - 10 ปี เห็นว่า ในด้านการจัดหลักสูตร จำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเลือกเสรีมีน้อยเกินไป ทำให้นักศึกษาไม่สามารถเลือกเรียนตามความสนใจ และเนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชาของหมวดวิชาเฉพาะด้าน ควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน ส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจากอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่าในด้านการจัดผู้สอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่ามีความรู้ความสามารถในการสอนรายวิชาต่าง ๆ มีความตั้งใจ

และกระตือรือร้นในการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีความรับผิดชอบในงานที่สอนและงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร จึงทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

3.2 การเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามสถาบันที่สังกัดพบว่า อาจารย์ที่สังกัดสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา สถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏธนบุรี มีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและในแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ของแต่ละสถาบันเห็นด้วยกับโครงสร้างของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ซึ่งหลักสูตร ประกอบด้วย วิชาบังคับ 30 หน่วยกิต นักศึกษาทุกคนต้องเรียน และวิชาเลือก 49 หน่วยกิต รวม 79 หน่วยกิต ส่วนการเรียนการสอนเน้นภาคปฏิบัติ นอกจากนั้น ในกลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษาทุกคนต้องผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อเตรียมตัวออกไปประกอบอาชีพด้านนาฏศิลป์และการละคร

อย่างไรก็ตาม อาจารย์ผู้สอนของสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา สถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏธนบุรี แม้จะปฏิบัติหน้าที่อยู่ต่างสถาบัน ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในวิชาชีพทางด้านนาฏศิลป์และการละคร จากหลักสูตรที่คล้าย ๆ กัน จึงส่งผลให้อาจารย์ทุกท่านเลือกใช้วิธีการสอนที่คล้ายคลึงกันมีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่เป็นระบบเดียวกัน มีบางประเด็นควรปรับปรุงเหมือนกัน ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงส่งผลให้อาจารย์ในสถาบันราชภัฏต่างกัน มีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละครไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา ลิ้มเจริญกิจ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยเพื่อประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต เอกนาฏศิลป์และการละคร ระดับปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏจันทรเกษม และสถาบันราชภัฏสวนสุนันทาพบว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรชัดเจนง่ายต่อการวางโครงสร้างของหลักสูตรเป็นส่วนใหญ่ เนื้อหาสาระบางอย่างยังไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน ในด้านปัจจัยตัวบ่อนปริมาณอาจารย์และวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ รวมทั้งสถานที่ฝึกยังไม่เพียงพอ ในด้านกระบวนการเรียนการสอนนั้น ได้มีการสอนตามจุดประสงค์ของหลักสูตร มีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมทักษะแก่ผู้เรียน และมีการวัดและประเมินผลทั้งระหว่างภาคและปลายภาคเรียน ตามดุลยพินิจของเจ้าของวิชา ในด้านผลผลิตของหลักสูตรพบว่า ควรมีการฝึกเพิ่มเติมก่อนออกประกอบอาชีพด้านนาฏศิลป์และการละครในบางเรื่อง

3.3 การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ 5 ด้าน จำแนกตาม ระดับชั้นปีที่ศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัน มีทักษะต่อการจัดการเรียน การสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก นักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทักษะว่า เหมาะสมมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ต่างกันมีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนใน รายด้านทุกด้านแตกต่างกัน ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้

3.3.1 ด้านการจัดหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทักษะต่อ การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏ กลุ่มรัตนโกสินทร์ แตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทักษะต่อการจัดหลักสูตรว่า มีความเหมาะสมในระดับ มากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เพิ่งเริ่ม เข้าสู่การเรียนและได้เริ่มเรียนรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรไม่มากนัก ในภาคเรียนที่ 1 ส่วนมาก จะเรียนหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป ในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ และกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวกับวิชานาฏศิลป์และการละคร เรียนเพียงวิชา บังคับ รวม 10 หน่วยกิต ภาคเรียนที่ 2 เรียนวิชานาฏศิลป์และการละคร วิชาบังคับ รวม 6 หน่วยกิต วิชาเหล่านี้เป็นวิชาพื้นฐานทางด้านวิชาเอก เป็นการปูพื้นฐานเพื่อให้นักศึกษา ชั้นปีที่ 1 ได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ทางด้านหลักสูตรนาฏศิลป์และการละครไม่มากนัก ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 2 เป็นนักศึกษาที่ได้เข้าสู่การเรียนในหลักสูตรมาหนึ่งปีการศึกษา มีประสบการณ์ การรับรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนระดับหนึ่ง นอกจากนั้น นักศึกษาชั้นปีที่ 4 เป็นนักศึกษาที่เรียนในหลักสูตรผ่านมากเกือบ 4 ปี ทำให้นักศึกษาเรียนรู้มามาก ทำให้สนใจ การเรียนน้อยลง จึงทำให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทักษะต่อการจัดหลักสูตรว่า มีความเหมาะสม ในระดับ มากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4

ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และ การละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ แตกต่างจากนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทักษะต่อการจัด หลักสูตรว่า มีความเหมาะสมในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 ได้เรียนเนื้อหาวิชานาฏศิลป์และการละคร จำนวน 10 หน่วยกิต ได้เรียนรู้ฝึกฝน เกือบเกี่ยวประสบการณ์ เข้าใจกิจกรรมระดับของการเรียน มีความสนใจ ตั้งใจเรียน ที่จะได้ ออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ทำให้ได้ประสบการณ์ เกิดวุฒิภาวะทางอาชีพเพิ่ม มากขึ้นกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ผลการวิจัยนี้เป็นไปในแนวเดียวกันกับ วรุทัย ญาณะพันธ์

(2543 : 70) ที่ศึกษาเรื่องตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง พบว่า ทศนคติต่อการเรียน นาฏศิลป์เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับค่านิยมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งประสบการณ์ที่ดีมีแนวโน้มที่จะทำให้บุคคลมีความรู้สึกดีต่อสิ่งนั้น จึงทำให้นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทัศนะต่อการจัดหลักสูตรว่า มีความเหมาะสมในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2

นอกจากนั้น นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชา นาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ แตกต่าง จากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทัศนะต่อ ด้านการจัดหลักสูตรว่า มีความเหมาะสมระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความตั้งใจ สนใจในการเรียน เกือบเกี่ยวประสบการณ์ เตรียมตัวที่จะออกไป ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เห็นว่า การจัดหลักสูตรที่อาจารย์จัดให้มีความเหมาะสมมาก ตรงตาม ความต้องการที่นักศึกษาจะเลือกศึกษาได้ตามถนัดและความสนใจ ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมาแล้ว เรียนครบหลักสูตร และเห็นว่าควรปรับปรุงแก้ไข หลักสูตรให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด นักศึกษาเสนอแนะให้มีการจัดหลักสูตรให้มีความหลากหลาย เปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกเรียน ได้หลายวิชาตามความต้องการของผู้เรียน จึงทำให้นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทัศนะต่อการจัด หลักสูตรว่า มีความเหมาะสมในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4

3.3.2 ด้านการจัดผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทัศนะต่อ การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏ กลุ่มรัตนโกสินทร์ แตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทัศนะต่อด้านการจัดผู้สอนว่า มีความเหมาะสมใน ระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ส่วนใหญ่เข้ามาศึกษาเพราะมีความมุ่งมั่นหวังในอาชีพ มีใจรักทางด้านนาฏศิลป์และการละคร และในภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 นักศึกษาเรียนวิชาหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปมากกว่า หมวดวิชาเฉพาะด้านคือ กลุ่มวิชาเนื้อหา การได้เรียนกับอาจารย์ผู้สอนวิชานาฏศิลป์และ การละครน้อย และเห็นว่าการเรียนในแต่ละรายวิชา การจัดผู้สอนจัดได้ตามความเหมาะสม ความเชี่ยวชาญในวิชานั้น ๆ นอกจากนั้น อาจารย์ผู้สอนยังคอยให้คำแนะนำให้ศึกษาหาความรู้ เพิ่มเติม ทำความเข้าใจในส่วนที่ยังขาดความเข้าใจในแต่ละรายวิชา อาจารย์ผู้สอนทุ่มเท เอาใจใส่ เนื่องจากเป็นนักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐานการเรียนทางด้านนาฏศิลป์และการละคร อาจารย์คอยชี้แนะแนวทางและวิธีการให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน สำหรับนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 ศึกษาในวิชาเฉพาะด้านเกือบครบหน่วยกิตที่กำหนด และผ่านการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพมาแล้ว มีประสบการณ์ ได้รับความรู้มาก แต่ยังคงมีความเห็นว่าการจัดผู้สอนยังไม่ เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด นักศึกษาเสนอแนะให้มีการจัด

ผู้สอนในแต่ละรายวิชา ควรจัดให้เพียงพอกับจำนวนวิชาที่เปิดสอนและจำนวนนักศึกษา จึงทำให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทักษะต่อการจัดผู้สอนว่า มีความเหมาะสมมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4

นอกจากนั้น นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทักษะต่อการจัดผู้สอนว่า มีความเหมาะสมในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ได้ศึกษาวิชาเฉพาะด้านในกลุ่มวิชาเนื้อหาหนักและเตรียมตัวที่จะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จึงมีความสนใจ ตั้งใจที่จะซักถามและมีความใกล้ชิดกับอาจารย์ผู้สอนมาก อาจารย์คอยชี้แนะแนวทาง วิธีการ ให้ผู้เรียนเตรียมตัวก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จึงทำให้นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทักษะต่อการจัดผู้สอนว่า มีความเหมาะสมในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4

ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทักษะต่อการจัดผู้สอนว่า มีความเหมาะสมในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ได้เรียนรู้เนื้อหาวิชาในหมวดวิชาเฉพาะด้านมาก และได้รู้จักใกล้ชิดกับอาจารย์ผู้สอนมาก เนื่องจากการเรียนวิชานาฏศิลป์และการละครใช้วิธีการเรียนด้วยการเรียนปฏิบัติมาก ทำให้อาจารย์ผู้สอนกับนักศึกษามีความใกล้ชิด มีความเป็นกันเองมากกว่าการเรียนในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปและหมวดวิชามนุษยศาสตร์ จึงทำให้นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทักษะต่อการจัดผู้สอนว่า มีความเหมาะสมในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2

3.3.3 ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ แตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทักษะต่อการจัดผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนว่า มีความเหมาะสมในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นนักศึกษาใหม่เริ่มเข้ามาเรียน และได้รับความรู้ ประสบการณ์ใหม่มีความขยันและฝึกฝนทบทวนบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความตั้งใจเรียนและเข้าร่วมแสดงกิจกรรมต่าง ๆ ของสถาบันนอกเหนือจากหลักสูตร เพราะถือเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ผ่านการเรียนหนัก เตรียมตัวออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทำให้สนใจการเรียนลดน้อยลง จึงทำให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทักษะต่อการจัดผู้สอนและกิจกรรมการเรียนการสอนว่า มีความเหมาะสมในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทักษะต่อวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทักษะต่อวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาชั้นปีที่ 3 เป็นนักศึกษาที่ได้เรียนวิชานาฏศิลป์และการละครมากพอสมควร เตรียมตัวที่จะออกไปเก็บเกี่ยวประสบการณ์จากภายนอก โดยการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพิ่มพูนประสบการณ์ ทำให้นักศึกษาแสดงความตั้งใจและมีเป้าหมายชัดเจนในการศึกษาให้ประสบความสำเร็จต่อไป ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมาแล้ว เรียนมาก รู้มาก ทำให้นักศึกษากิจกรรมการเรียนการสอนลดน้อยลงไป และคิดว่ากิจกรรมที่สถาบันจัดให้ด้านการแสดงและกิจกรรมทางด้านละคร ควรให้ทุกคน มีส่วนร่วม เพื่อจะได้มีประสบการณ์เท่า ๆ กัน ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด นักศึกษาเสนอแนะให้ฝึกประสบการณ์มาก ๆ และควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการแสดงเท่า ๆ กัน ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพื่อเป็นการศึกษาจากประสบการณ์จริง จึงทำให้นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทักษะต่อด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4

3.3.4 ด้านการวัดและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทักษะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ แตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทักษะว่า การวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นนักศึกษาใหม่ที่เพิ่งเริ่มศึกษาในสถาบัน และอาจารย์ผู้สอนได้ชี้แจงเกณฑ์การวัดและประเมินผลในแต่ละรายวิชา ทำให้เข้าใจเกณฑ์การวัดและประเมินผลว่าเป็นอย่างไร และอาจารย์ผู้สอนมีความยุติธรรมในการวัดและประเมินผล ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ผ่านการเรียนมามากและเรียนใกล้จบ และมองเห็นว่า การวัดและประเมินผลของวิชานาฏศิลป์และการละคร ไม่มีเกณฑ์มาตรฐานที่ชัดเจนขึ้นอยู่กับอาจารย์ผู้สอน ไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม จึงทำให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทักษะต่อการวัดและประเมินผลว่า แตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 4

ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทักษะต่อการวัดและประเมินผล แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทักษะต่อด้านการวัดและประเมินผลว่า มีความเหมาะสมในระดับมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความเข้าใจเกณฑ์การวัดและประเมินผลของแต่ละรายวิชาและการวัดและประเมินผลมุ่งตรวจสอบความรู้ด้านปฏิบัติ มีความยุติธรรม จึงทำให้นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินงานวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ พบว่า ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านการจัดหลักสูตร และด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ พบว่า ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ผู้วิจัยขอเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 ด้านการจัดหลักสูตร กลุ่มผู้บริหารหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรนี้ ควรมีการจัดประชุม สัมมนา และทำการประเมินหลักสูตรทุก 5 ปี เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องความต้องการของผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 ด้านการจัดผู้สอน สถาบันควรจัดสรรอัตรากำลังอาจารย์ให้เพิ่มขึ้น โดยพิจารณาคัดเลือกอาจารย์ให้ตรงตามสาขา และวุฒิการศึกษาที่ขาดแคลน

1.3 ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ควรจัดกิจกรรมการแสดง และการละครให้มากเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ โดยให้นักศึกษาทุกคนได้เข้าร่วมกิจกรรม และหาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา

1.4 ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน สถาบันควรจัดอาคารสถานที่ ห้องเรียนปฏิบัติ ห้องเรียนทฤษฎี ให้เหมาะสมกับความต้องการและจำนวนผู้เรียน ส่วนสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ สถาบันควรจัดสื่อให้มีความทันสมัย มีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา สะดวกในการนำไปใช้

1.5 ด้านการวัดและประเมินผล สถาบันควรปรับปรุงระบบการวัดและประเมินผล ให้มีความเชื่อถือได้ ควรทำเกณฑ์มาตรฐานทางด้านวิชาชีพ สนับสนุนและส่งเสริมการสร้าง ข้อสอบมาตรฐานทางด้านทฤษฎี เพื่อให้มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการประเมินหลักสูตร เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานเอกชนและภาครัฐที่รองรับผลผลิตของสาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร

2.2 ควรศึกษาการประเมินติดตามผลคุณภาพของนักศึกษา เพื่อทราบข้อบกพร่องจุดอ่อนของหลักสูตร และหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาทัศนะของอาจารย์และผู้บริหารต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ของสถาบันราชภัฏอื่น ๆ ที่เปิดสอนวิชานี้ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการวางแผนและนโยบายที่ตรงตามความต้องการของผู้เรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2534). *คู่มือการใช้หลักสูตร/ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521*. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์.
- กรมการฝึกหัดครู, กรม. (2529). *รายงานการวิจัยอันดับ 2 สภาพปัจจุบันปัญหาของการศึกษาและ สภาพความต้องการกำลังคนและบริการด้านต่าง ๆ ที่หน่วยงานของรัฐ และเอกชน คาดหวังจากสถาบันฝึกหัดครู*. กรุงเทพฯ : ครูสภา.
- กาญจนา เกียรติประวัติ. (2524). *วิธีสอนทั่วไปและทักษะการสอน*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2527). *หลักสูตรและการพัฒนา*. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวัง สนามจันทร์.
- กิดานันท์ มะลิทอง. (2536). *เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ็ดดิสันเพรส โปรดักส์ จำกัด.
- กิติมา ปรีดิolk. (2532). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์.
- กุลชไม สืบพัก เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บุปผาชาติ อุปถัมภ์นรากร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สถาบันราชภัฏจันทรเกษม เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2545.
- คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สำนักงาน. (2544). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2545 - 2549)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักงาน. (2537). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535*. กรุงเทพฯ : จัดพิมพ์โดยสมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย.
- , (2538). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544)*. กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์.
- คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. (2522). "นาฏศิลป์และดนตรีไทยในชีวิตไทย" *นาฏศิลป์และดนตรีไทย*. (หน้า 7). กรุงเทพฯ : เจริญการพิมพ์.
- จริยา เหนียนเฉลย. (2535). *เทคโนโลยีการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- จัญญศรี วีระวานิช. (2526). *การสอนและการจัดการแสดง*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- จินตนา ไบกาชุย. (2536). *การเขียนสื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ สุวีริยสาส์น.

- จินตนา สายทองคำ. (2539). การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อของ นักศึกษามหาวิทยาลัยนาฏศิลป์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- จุไรรัตน์ สมสุข. (2537). ปัญหาการใช้หลักสูตรปริญญาสาขาวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ประยุกต์ โปรแกรมวิทยาศาสตร์การกีฬา (การฝึกและการจัดการกีฬา) พุทธศักราช 2535 ของวิทยาลัยพลศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- เจนจิรา เจนนาวิน. (2536). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ไทย พุทธศักราช 2529 ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผล การศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. อัดสำเนา.
- จำนง ทองประเสริฐ. (2517). “หลักการทางสังคม จริยธรรม วัฒนธรรม และข้อคิดเห็นในการ พัฒนาหลักสูตรไทย,” ใน ประมวลการบรรยายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร. หน้า 190. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชลิต พุทธิรักษา. (2531). การบริหารงานวิชาการ. นครปฐม : สถาบันพัฒนาผู้บริหาร การศึกษา. อัดสำเนา.
- ชม ภูมิภาค. (2529). การฝึกหัดครูไทย กระบวนการต่อเนื่อง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และ ทำปกเจริญผล.
- ชมนาด โสภณ. (2531). พัฒนาการศึกษานาฏศิลป์ไทยในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- ชมพันธุ์ ภูษธร ณ อยู่ธยา. (2530). การพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โชติ เพชรชื่น. (2530). เทคนิคการประเมินหลักสูตร. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการ ศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2529). เอกสารประกอบการบรรยายพิเศษเรื่อง ประเมินหลักสูตร. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. อัดสำเนา.
- ชำนานู ชื่นจิตร. (2537). การพัฒนาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชางานช่างระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

- ณัฐ จุลสุวรรณ. (2537). *ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพในเรือนจำกลาง คลองเปรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้น*.
 ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- เต็มสิริ บุญยสิงห์. (2519). *การละครเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา .
- ถาวร สารวิทย์. (ม.ป.ป.). *การอาชีพศึกษาและเทคนิคศึกษา*. แผนกวิชาอุตสาหกรรมศิลป์
 ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 พิษณุโลก.
- ทวีศักดิ์ เสนาณรงค์. (2531). *ศิลปะละครหรือคู่มือนาฏศิลป์ไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
 กรมศิลปากร.
- ทศพร วรรณทอง. (2539). *การวิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน โปรแกรม
 วิชาวิทยาศาสตร์ในวิทยาลัยครู*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ :
 บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- ทิสนา แหมมณี. (2535). "การประเมินผลหลักสูตร," ใน *รวบรวมบทความทางการประเมิน
 โครงการ*. หน้า 133 - 135. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2529). "การประเมินผลหลักสูตร," ใน *เอกสารการประเมินและพัฒนาหลักสูตรการ
 ศึกษาระดับปริญญาตรี*. หน้า 1 - 5. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชนิด อยู่โพธิ์. (2516). *ศิลปะละครหรือคู่มือนาฏศิลป์ไทย*. กรุงเทพมหานคร : ศิลปากร.
- รัชชัย ชัยจิรฉายากุล. (2529). *การพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดสู่แนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ :
 ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธารี วารีสัจ. (2537). *การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทเกษตรกรรม
 พ.ศ.2521 ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตปทุมธานี*. กรุงเทพฯ : ม.ป.ป.
 อัดสำเนา.
- ธารัง บัวศรี. (2532). *เอกสารแนะนำหลักสูตรฉบับปรับปรุง*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
 ลาดพร้าว.
- นงเยาว์ ธาราศรีสุทธิ. (2529). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ :
 ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2534). *หลักการบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
 บริษัท เอส เอ็ม เอ็ม.
- นาราวดี ศิริโรจน์. (2543). *ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการบริหารวิชาการ
 ของวิทยาลัยนาฏศิลป์*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ :
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

- นาฏดุริยางคศิลป์, สถาบัน. (2538). “เรื่องปัญหาการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย : นาฏศิลป์ไทยกับการสอนและหลักสูตรของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ,” ใน รายงานการสัมมนาการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนา ปรับปรุง หลักสูตรนาฏศิลป์และหลักสูตรศิลปศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร.
- นิพนธ์ กินาวงศ์. (2523). หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนต.
- นิลวรรณ วรรณสี. (2541). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูงสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ พุทธศักราช 2527. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อุดมศึกษา.
- บรรจง ชูสกุลชาติ. (2530). “การบริหารการศึกษา,” ใน บทความวิชาการ 2530 - 2533. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- บรรจง พงศ์ศาสตร์. (2536, กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม). “แนวโน้มการจัดการ และการบริหารการศึกษา”. สุทธิปริทัศน์. 9(27) : 20.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2528). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญสม สุขุมลพวงษ์. (2536). พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ในสถาบันราชภัฏอุดรธานี ตามทัศนะของนักศึกษา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อุดมศึกษา.
- เบญจพร คำป้อม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บุปผาชาติ อุปถัมภ์นรากร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สถาบันราชภัฏจันทรเกษม เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2545.
- ประดิษฐ์ อุดมย์. (2532, กันยายน - ธันวาคม). “การแนะแนวในระบบการศึกษาทางไกล กรณีนักเรียนสาธิตเสริมการสมองในโครงการของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,” สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2(3) : 80 - 86.
- ประดิษฐ์ คุณรัตน์. (2539). การวางแผนอาคารสถานที่. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ (บางเขน). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประทีน พวงสำลี. (2512). หลักสูตรนาฏศิลป์. ม.ป.พ.
- ปัญญา นิตยสุวรรณ. (2543, มกราคม). “ศิลปินที่น่ารู้จัก คุณครูจำเรียง พุทธประดับ,” ใน วารสารศิลปากร. 24(1) : 32 - 43.
- ปรียาพร วงศ์นุตรโรจน์. (2535). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริม. พะยอม วงศ์สารศรี. (2529). การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : พรานนกการพิมพ์.
- พนัส หันนาคินทร์. (2524). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

- พงศ์ หรดาล. (2532). *การวางแผนการสอนอุตสาหกรรมศึกษาเชิงระบบ*. กรุงเทพฯ :
วิทยาลัยครูพระนคร.
- พานี สีสวย. (2526). *สุนทรียทางนาฏศิลป์ไทย*. กรุงเทพฯ : ธนะการพิมพ์.
- พิสิฐ เมธาภัทร และธีระพล เมธิกุล. (2531). *ยุทธวิธีการสอนวิชาเทคนิค*. กรุงเทพฯ :
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ.
- พิศิษฐ์ ดัณฑวนิช. (2529). “การประเมินการเปิดสอนหลักสูตรสายวิชาการขึ้นในสหวิทยาลัย
อีสานใต้,” ใน *รายการการวิจัย ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์
วิทยาลัยครูสุรินทร์* อัดสำเนา.
- พิตร ทองชั้น. (2524). *หลักการวัดผล*. กรุงเทพฯ : พริษา.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2524). *หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ไพโรจน์ ตีระธนากุล. (ม.ป.ป.). *การจัดโรงฝึกงานช่างอุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ :
สมมิตรออฟเซต.
- ไพศาล หวังพานิช. (2535). “หลักสูตร การสอน การวัดผล,” ใน *การอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง
การวัดผลภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ซิตี จอมเทียน ชลบุรี
ระหว่างวันที่ 19 - 21 ตุลาคม 2535*. หน้า 11 - 15. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2538). *การประเมินผลการเรียน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์.
- ภิญโญ สาร. (2526). *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ศ.ส. การพิมพ์.
- มณี ช่างเผือก. (2539). *การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรปริญญาตรี
ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- มหาวิทยาลัย, ทบวง. (2532). *ประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร
ระดับปริญญาตรี พ.ศ.2532*. กรุงเทพฯ : กองวิชาการ ทบวงมหาวิทยาลัย.
อัดสำเนา.
- (2539). *แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544)*.
กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวง. อัดสำเนา.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2536). *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและ
วิทยวิธีทางการสอน หน่วยที่ 12 - 15*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช.

- มงคล แก้วพวงงาม. (2528). *คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ในวิทยาลัยครู. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ :*
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- มัทนี โมฆดารา รัตนิน. (2525, มิถุนายน). "การพัฒนาการศึกษาเกี่ยวกับการละครในประเทศไทย," ใน *วารสารคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. ปีที่ : 1.*
- มัลย์ นิลพงษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บุปผาชาติ อุปถัมภ์นรากร เป็นผู้สัมภาษณ์,
 ที่สถาบันราชภัฏธนบุรี เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2545.
- เมธี ปิลันธนานนท์. (2531). *การบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา. กรุงเทพฯ :*
 โรงพิมพ์ โอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์.
- ระวีวรรณ เสวตามร. (2529, กันยายน). "บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการ," *สารพัฒนาหลักสูตร. 5(4) : 43.*
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2530). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525. กรุงเทพฯ :*
 อักษรเจริญทัศน์.
- ลัดดา เรืองนนท์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บุปผาชาติ อุปถัมภ์นรากร เป็นผู้สัมภาษณ์,
 ที่สถาบันราชภัฏจันทรเกษม เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2545.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2536). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3.*
 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมทางวิชาการ, 2536.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). *อุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา*
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลย์วิภา บุรุษรัตนพันธุ์. (2534). *นาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย*
ธรรมศาสตร์.
- วรพรรณ กิรานนท์. (2540). *การวิเคราะห์หลักสูตรนาฏศิลป์ระดับปริญญาตรีของสถาบัน*
อุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- วรุทัย ญาณะพันธ์. (2543). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน*
ภาคกลางของนักศึกษา สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วาสนา ลิ้มเจริญกิจ. (2539). *การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์และ*
การละคร ระดับปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏจันทรเกษมและสถาบันราชภัฏ
จันทรเกษมและสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการ
ศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- วิจิตร ศรีสะอ้าน. (2518). *หลักสูตรอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). *พัฒนาหลักสูตรและการสอน - มิติใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- . (2530). *การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และคนอื่น ๆ. (2540). *กระบวนทัศน์ใหม่ : การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เอส อาร์ พรินติ้ง.
- . (2526). *พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- วิชา สันธนาประสิทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บุปผาชาติ อุปถัมภ์นรากร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2545.
- วิมลพรรณ แจ่มประยูร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บุปผาชาติ อุปถัมภ์นรากร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สถาบันราชภัฏธนบุรี เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2545.
- ศากุล เมืองสาคร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บุปผาชาติ อุปถัมภ์นรากร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2545.
- ศิริพงษ์ พยอมแย้ม. (2533). *การเลือกและการใช้สื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียน.
- สงัด อุทรานันท์. (2528). *พื้นฐานและการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : เซนต์เตอร์พับลิเคชั่น.
- . (2532). *พื้นฐานและการพัฒนาหลักสูตร*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์. (2545). *ระเบียบการรับสมัครสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษา สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ประจำปีการศึกษา 2545*. กรุงเทพฯ : โปรแกรมวิชาการพิมพ์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- สนอง เครือมาก. (2530). *คู่มือสอบครูใหญ่อาจารย์ใหญ่*. กรุงเทพฯ : สยามศิลป์การพิมพ์.
- สภาสถาบันราชภัฏ. สำนักงาน. (2543). *หลักสูตรสถาบันราชภัฏ พุทธศักราช 2543* สาขาวิชาศิลปศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สมคะเน คำจูน. (2528). *การศึกษาปัญหาและความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมชาติที่มีต่อการสอนเสริมในกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อุดมศึกษา.

- สมบุรณ์ ชิตพงศ์. (2536). เอกสารการสอนชุดวิชาสถิติวิจัยและการประเมินผลการ
ศึกษา,“ ใน การวัดและการประเมินผลการศึกษา หน่วยที่ 9 - 15. หน้า 484 - 488.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมบุรณ์ สงวนญาติ. (2534). เทคโนโลยีทางการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา กรมศาสนา.
- สมภาพ เพ็ญจันทร์. (2534). บทบาทในการอนุรักษ์และพัฒนานาฏศิลป์พื้นบ้านของอาจารย์
ภาควิชานาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การอุดมศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2524). การประเมินโครงการประชุม : หลักการและการประยุกต์ใช้.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2527). หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ : ภาคพัฒนาตำรา
และเอกสาร กรมการฝึกหัดครู.
- สุชาดา ไสยสมบัติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บุปผาชาติ อุปถัมภ์นรากร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่สถาบันราชภัฏธนบุรี เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2545.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2514). “คำถามคำตอบบางข้อเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา,” ใน
หลักสูตรและการสอนระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ดีริสสาร.
- สุนนมาลย์ นิ่มเนติพันธ์. (2524). ละครร่า. กรุงเทพฯ : ภาควิชาศิลปวัฒนธรรม
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุมิตร คุณานุกร. (2518). หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : ชวนการพิมพ์.
- สุวัฒน์ วรานุสร์. (2536). การจัดโรงฝึกงาน. ถ่ายเอกสาร.
- โสภา กิมวังตะโก. (2533). การสร้างหน่วยการเรียนการสอน เรื่อง อนุญาตพรหมณ์สำหรับ
นักศึกษาครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อัดสำเนา.
- อภิชัย กุลชา. (2536). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน
ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อัดสำเนา.
- อาภรณ์ มนตรีศาสตร์และจาตุรงค์ มนตรีศาสตร์. (2525). นาฏศิลป์เพื่อการศึกษาเบื้องต้น.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- อารยา เหลืองประเสริฐ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บุปผาชาติ อุปถัมภ์นรากร เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่สถาบันราชภัฏธนบุรี เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2545.

- อุทุมพร จามรมาน. (2530). *การวัดและการประเมินการเรียนการสอนระดับ
อุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โครงการตำราวิทยาศาสตร์อุตสาหกรรม.
----- (2528, เมษายน - พฤษภาคม). "โมเดลประเมินทางการศึกษา," ใน *วิจัยทางการ
ศึกษา*. 34(2) : 12 - 16.
- อุษา สบฤกษ์. (2536). *การศึกษาพฤติกรรมการสอนนาฏศิลป์ไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์*.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2527). *หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป*. กรุงเทพฯ :
อเนกศิลป์การพิมพ์.
- อำนวย เลิศขยันดี. (2535, กุมภาพันธ์). "การศึกษาหาความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่าง
คุณธรรมทางด้านการเรียนกับความสามารถทางสมองที่มีส่วนเสริมสร้างความ
สามารถในการสร้างข้อสอบ" *วารสารสภาสถาบันราชภัฏ*. 9(2) : 12 - 25.
----- (2542). *การประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศิลปส่นองการ.
- อำภา บุญช่วย. (2537). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
โอ เอส พรินต์ติ้ง เฮ้าส์.
- Cronbach, Lee Joseph. (1971). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed.
New York : Harper & Row.
- Davies, Ivor K. (1981). *Instruction Teaching*. Indiana : McGraw - Hill Book Company.
- * Erickson, Carlton W.H. (1971). *Administering Instruction on Media Programs*.
New York : Macmillan Publishing Co.
- Ferguson, George A. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education*. 5th ed.
Tokyo : McGraw - Hill.
- Good, Carter v. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw - Hill Book
Company.
- Mc - Denial and Leonard Ravitz. (1971, Summer). "Students Perception of College
Instruction," *Improving College and University Teaching*. 19(5) : 217 - 218.
- * Malay, Donald A. (1978). *The Industrial Arts Teacher's Handbook : Technique Principle
and Method*. Boston : Allyn and Bacon Inc..
- Romine, Stephen. (1974, December). "Student and Faculty Perception of an
Effective University Instructional Climates," *The Journal of Educational
Research*. 68(4) : 139 - 142.

- Saylor, J.G. and W.M. Alexander. (1974). *Curriculum Planning for Better Teaching and Learning*. 4th ed. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Shinzawa, Masayoshi. (1987, November). "Vocational Education in Thailand," *Senior Overseas Research Office Institute of Developing Economics*. 11(7) : 108.
- Stufflebeam, D.L. (1989). *Educational Evaluation and Decision - Making*. Itasca, Illinois : Peacock.
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York: Brace & World Inc.
- Tyler, Ralph W. (1970). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago : The University of Chicago.
- Wilber O. Gordon and Norman C. Pender. (1983). *Industrial Art in General Education*. New York : Intext Education Publishers.
- Worthen, Blaine R. and James R. Sanders. (1973). *Educational : Theory and Practice*. Belmont : California : Badsworth.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

1. ชื่อ - ชื่อสกุล
ตำแหน่ง
สังกัด	อาจารย์ชมนาด กิจจันทร์
รองศาสตราจารย์
คณะศิลปกรรมศาสตร์
สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
2. ชื่อ - ชื่อสกุล
ตำแหน่ง
สังกัด	อาจารย์ ดร.สุวพร ตั้งสมวรพงษ์
หัวหน้าภาควิชาการอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ชื่อ - ชื่อสกุล
ตำแหน่ง
สังกัด	อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา
อาจารย์
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. ชื่อ - ชื่อสกุล
ตำแหน่ง
สังกัด	อาจารย์นาฏยา สุวรรณทรัพย์
ผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรม
สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขตกรรณ
5. ชื่อ - ชื่อสกุล
ตำแหน่ง
สังกัด	อาจารย์กุลชไม สืบพัก
อาจารย์ 2 ระดับ 7
สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

ภาคผนวก ข
หนังสือนำและแบบสอบถาม

ที่ ทม 1012/ ๙๗๔๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

1๙ ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

๖

เนื่องด้วย นางบุปผาชาติ อุปถัมภ์นรากร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์และการละครในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ตามทัศนะของ อาจารย์และนักศึกษา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา วัฒนาณรงค์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาดา สุธรรมรักษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้อาจารย์ และนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 - 4 สาขานาฏศิลป์และการละคร จำนวน 111 คน ตอบแบบสอบถามการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ และการละครในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ตามทัศนะของอาจารย์และ นักศึกษา ในระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางบุปผาชาติ อุปถัมภ์นรากร ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 1012/ ๙๗๔๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

19 ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏจันทรเกษม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

๕

เนื่องด้วย นางบุปผาชาติ อุปถัมภ์นรากร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์และการละครในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ตามทัศนะของ อาจารย์และนักศึกษา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา วัฒนามรงค์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาดา สุธรรมรักษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้อาจารย์ และนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 - 4 สาขานาฏศิลป์และการละคร จำนวน 138 คน ตอบแบบสอบถามการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ และการละครในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ตามทัศนะของอาจารย์และ นักศึกษา ในระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางบุปผาชาติ อุปถัมภ์นรากร ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 1012/ ๑๗๔๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/๑ ธันวาคม 2545

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้เพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏธนบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

๖

เนื่องด้วย นางบุปผาชาติ อุปถัมภ์นรากร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์และการละครในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ตามทัศนะของ อาจารย์และนักศึกษา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อจรรา วัฒนาณรงค์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ สุธรรมรักษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้อาจารย์ และนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 - 4 สาขานาฏศิลป์และการละคร จำนวน 52 คน ตอบแบบสอบถามการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ และการละครในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ตามทัศนะของอาจารย์และ นักศึกษา ในระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2546

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตเคราะห้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางบุปผาชาติ อุปถัมภ์นรากร ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-258-4119

แบบสอบถาม

เรื่อง การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละครในหลักสูตรปริญญาตรี
ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์
2. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา

ขอให้ตอบตามความเป็นจริงและโปรดตอบทุกข้อ และขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

นางบุปผาชาติ อุปถัมภ์นรากร
ปริญญาโท สาขาวิชาเอกการอุดมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถาม

เรื่อง การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี
ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา
(สำหรับอาจารย์)

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงใน ☐ หน้าคำตอบที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. ประสบการณ์การสอน

☐ 1 - 5 ปี

☐ 6 - 10 ปี

☐ มากกว่า 10 ปี

2. สถาบันที่สังกัด

☐ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

☐ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

☐ สถาบันราชภัฏธนบุรี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร
ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดหลักสูตร
ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่และ
สื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความและทำเครื่องหมาย / ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
มากที่สุด เพียงช่องเดียวเท่านั้น

ค่าน้ำหนักคะแนน แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมมาก

คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมน้อยที่สุด

แบบสอบถาม

เรื่อง การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร ในหลักสูตรปริญญาตรี
ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา
(สำหรับนักศึกษา)

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงใน ☐ หน้าคำตอบที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

1. ชั้นปีที่กำลังศึกษา
 - ☐ ชั้นปีที่ 1
 - ☐ ชั้นปีที่ 2
 - ☐ ชั้นปีที่ 3
 - ☐ ชั้นปีที่ 4
2. ขณะนี้ท่านเป็นนักศึกษาของ
 - ☐ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
 - ☐ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม
 - ☐ สถาบันราชภัฏธนบุรี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร
ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดหลักสูตร
ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่และ
สื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความและทำเครื่องหมาย / ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
มากที่สุด เพียงช่องเดียวเท่านั้น

ค่าน้ำหนักคะแนน แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมมาก
คะแนน 3	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมน้อยที่สุด

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร	ระดับความเหมาะสม				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านการจัดหลักสูตร					
1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสาขาวิชา นาฏศิลป์และการละคร หมวดวิชาพื้นฐาน					
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสาขานาฏศิลป์ และการละคร หมวดวิชาเฉพาะด้าน					
3. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชานาฏศิลป์และ การละคร หมวดวิชาเลือกเสรี					
4. การจัดจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป เป็น 33 หน่วยกิต					
5. การจัดจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเฉพาะด้าน เป็น 101 หน่วยกิต					
6. การจัดจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเลือกเสรี เป็น 10 หน่วยกิต					
7. การจัดจำนวนรายวิชาในหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป					
8. การจัดจำนวนรายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะด้าน					
9. การจัดจำนวนรายวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรี					
10. การกำหนดจุดประสงค์ในแต่ละรายวิชาของ วิชานาฏศิลป์และการละคร					
11. การจัดเนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชาของหมวดวิชา เฉพาะด้าน สำหรับการนำไปใช้ประกอบอาชีพ นาฏศิลป์และการละคร					
12. ความสอดคล้องของหลักสูตรกับความต้องการของ ผู้เรียน					
13. ความสอดคล้องของเนื้อหาในแต่ละรายวิชาของ หลักสูตรกับสภาพสังคมปัจจุบัน					
14. การจัดรายวิชาของหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะ ในด้านนาฏศิลป์ไทย					

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านการจัดหลักสูตร (ต่อ)					
15. การจัดรายวิชาของหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในด้านนาฏศิลป์สากล					
16. การจัดเนื้อหาของแต่ละรายวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
17. การจัดเนื้อหาของแต่ละรายวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพอิสระได้					
18. การจัดเนื้อหาของแต่ละรายวิชาส่งเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน					
19. การจัดเนื้อหาของแต่ละรายวิชากับจำนวนหน่วยกิต.. ..					
20. การจัดรายวิชาในแต่ละชั้นปีมีความสอดคล้องต่อเนื่องกัน					
21. จำนวนรายวิชาที่เรียนในภาคทฤษฎี					
22. จำนวนรายวิชาที่เรียนในภาคปฏิบัติ					
23. การจัดให้มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพจำนวน 450 ชั่วโมง สำหรับนักศึกษาได้เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะเกี่ยวกับงานนาฏศิลป์และการละคร					
24. การจัดทำเอกสารหลักสูตรสำหรับอาจารย์และนักศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรนาฏศิลป์และการละคร.....					
25. การปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยสอดคล้องตามความเปลี่ยนแปลงของสังคม					
26. การจัดทำการประเมินหลักสูตรทั้งระยะสั้นและระยะยาว					

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ด้านการจัดหลักสูตรวิชานาฏศิลป์และการละคร

.....

.....

.....

.....

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านการจัดผู้สอน					
1. ความรู้ความสามารถของผู้สอนในการสอนรายวิชาต่าง ๆ					
2. ความกระตือรือร้นและความตั้งใจในการสอนของผู้สอน.....					
3. ความทุ่มเทในการสอนภาคทฤษฎี.....					
4. ความทุ่มเทในการสอนภาคปฏิบัติ					
5. การจัดสัดส่วนจำนวนผู้เรียนและผู้สอนในแต่ละรายวิชา					
6. ความรับผิดชอบของผู้สอนในด้านการสอนและงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร					
7. คุณธรรม จริยธรรมของความเป็นอาจารย์ของผู้สอน					
8. ความสามารถของผู้สอนในการถ่ายทอดความรู้ภาคทฤษฎีที่นำไปสู่ภาคปฏิบัติ					
9. ความใฝ่รู้และการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องของผู้สอนเพื่อคุณภาพของการเรียนการสอน.....					
10. ความมีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการสอนของผู้สอน					
11. ความเสียสละเวลาส่วนตัวของผู้สอนเพื่อปฏิบัติงานการสอน					

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ด้านการจัดผู้สอนวิชานาฏศิลป์และการละคร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน					
1. การใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอนในการเรียนภาคทฤษฎี					
2. การใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอนในการเรียนภาคปฏิบัติ					
3. การใช้วิธีสอนหลากหลายวิธี ตามลักษณะของเนื้อหาวิชา					
4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชา					
5. การจัดให้มีการศึกษานอกสถานที่ที่มีความจำเป็นต้องศึกษาจากประสบการณ์ตรง.....					
6. การเชิญผู้เชี่ยวชาญมาบรรยายหรือจัดอภิปรายเกี่ยวกับประเด็นปัญหาทางด้านนาฏศิลป์และการละครในปัจจุบัน					
7. การให้นักศึกษาศึกษาทำร่ำด้วยตนเองจากวีดิทัศน์...					
8. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ สร้างสรรค์งานทางด้านนาฏศิลป์และการละคร					
9. การให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
10. การใช้วิธีการฝึกให้ผู้เรียนเกิดทักษะในด้านทำร่ำต่าง ๆ					
11. การใช้วิธีสอนโดยให้ผู้เรียนฝึกทำร่ำเป็นรายบุคคล					
12. การใช้วิธีสอนโดยให้ผู้เรียนฝึกทำร่ำเป็นรายกลุ่ม					

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร

.....

.....

.....

.....

.....

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน					
1. ขนาดของห้องเรียนกับจำนวนผู้เรียน					
2. ความทันสมัยของสื่อการเรียน เช่น เครื่องบันทึกเสียง เทปบันทึกเสียง วีดิทัศน์					
3. วีดิทัศน์ที่นำมาใช้ประกอบการสอนภาคปฏิบัติ					
4. วีดิทัศน์ที่นำมาใช้ประกอบการสอนภาคทฤษฎี					
5. เครื่องแต่งกายที่ใช้เป็นอุปกรณ์ประกอบการฝึกปฏิบัติของนักศึกษา					
6. จำนวนของสื่อ อุปกรณ์ ที่นำมาใช้ในการสอนกับจำนวนของผู้เรียน เช่น การสอนรายกลุ่ม ฯลฯ					
7. ตำราสำหรับนักศึกษาที่ใช้ศึกษาค้นคว้าสำหรับการเรียนการสอนภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎี					
8. การจัดห้องเรียนสำหรับการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ..					
9. การจัดห้องเรียนสำหรับการเรียนการสอนภาคทฤษฎี ...					
10. จำนวนหนังสือ ตำรา เอกสารทางด้านนาฏศิลป์และการละครสำหรับการศึกษาค้นคว้าของอาจารย์และนักศึกษา					
11. ความทันสมัยของหนังสือ เอกสาร วารสารทางวิชาการต่าง ๆ ด้านนาฏศิลป์และการละคร					
12. แสงสว่าง การจัดระบบระบายอากาศและระบบการเก็บเสียงภายในห้องเรียน.....					

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร

.....

.....

.....

.....

.....

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และการละคร	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านการวัดและการประเมินผล					
1. เกณฑ์การวัดและประเมินผลในแต่ละรายวิชา.....					
2. วิธีการประเมินผลการเรียนของนักศึกษาในแต่ละรายวิชา					
3. การประเมินผลในการสอบภาคปฏิบัติ					
4. ข้อสอบที่ใช้ในการวัดความรู้ความสามารถทางด้านทฤษฎีในแต่ละรายวิชา					
5. คุณภาพของข้อสอบที่ใช้วัดและประเมินผลในแต่ละรายวิชา					
6. การใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนด้วยตนเองในบางรายวิชา					
7. การนำผลการวัดและประเมินไปใช้ประโยชน์ เช่น จัดสอนเสริม ฯลฯ					
8. ความยุติธรรมในการวัดและประเมินผล					
9. การแจ้งผลการเรียนให้นักศึกษาทราบ					
10. การใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามลักษณะของเนื้อหาวิชา					

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ด้านการวัดและประเมินผลวิชานาฏศิลป์และการละคร

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับ 0.976

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก ด้านการจัดหลักสูตร	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก ด้านการจัดผู้สอน	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก ด้านวิธีสอนและกิจกรรม การเรียนการสอน
1	2.8156	1	3.5994	1	2.3698
2	3.1557	2	2.4333	2	4.3014
3	3.0417	3	3.5730	3	4.0530
4	1.8775	4	3.5087	4	4.6310
5	2.6236	5	3.6159	5	4.4160
6	2.4641	6	3.2798	6	3.1115
7	2.6507	7	3.0147	7	2.7353
8	2.9021	8	4.6050	8	3.4140
9	2.6844	9	5.4130	9	3.4741
10	4.9542	10	3.7430	10	2.9373
11	4.5861	11	4.0951	11	3.3336
12	3.2113			12	3.7104
13	3.7391				
14	3.5684				
15	4.0413				
16	2.1417				
17	3.1695				
18	4.6828				
19	3.8960				
20	2.8150				
21	1.8668				
22	2.2461				
23	2.6235				
24	3.2818				
25	4.8562				
26	5.7155				

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับ 0.976

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก ด้านการวัดและประเมินผล
1	2.4591	1	4.5577
2	5.1213	2	4.8943
3	5.0877	3	6.8970
4	3.1428	4	4.1842
5	1.8996	5	5.0080
6	2.2339	6	3.8643
7	4.4848	7	4.0052
8	4.6746	8	3.4761
9	2.9410	9	4.5389
10	2.4938	10	3.5306
11	5.1899		
12	1.9651		

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางบุปผาชาติ อุปถัมภ์นรากร
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 24 มิถุนายน 2499
สถานที่เกิด	อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	301/142 หมู่บ้านกิตตินิเวศน์ ซอย รามคำแหง 68 ถนน สุขุมวิท 3 แขวง หัวหมาก เขต บางกะปิ กรุงเทพฯ 10240
ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	โปรแกรมวิชานาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคม สถาบันราชภัฏจันทรเกษม กรุงเทพฯ 10900
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2520	ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ
พ.ศ.2522	ศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล)
พ.ศ.2545	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ